

JÄMSTÄLLDHETS
MYNDIGHETEN

2025:17

ETT INNEBOENDE JÄMSTÄLLDHETSPROBLEM

Om ekonomisk jämställdhet på svensk bostadsmarknad

Pekingplattformen+30

Pekingplattformen fyller 30 år 2025. Denna globala handlingsplan för jämställdhet antogs av 189 länder under FN:s fjärde kvinnokonferens i Peking 1995. Pekingplattformen innehåller tolv prioriterade områden, som anses avgörande för att uppnå jämställdhet.

FN:s medlemsstater rapporterar genomförandet av Pekingplattformen vart femte år till UN Women. Sedan 2020 följs de tolv områdena upp tillsammans med målen i Agenda 2030 och har samman-förts i följande sex kluster:

1. Inkluderande ekonomier och anständigt arbete
2. Fattigdomsbekämpning, sociala skyddsnät och välfärdstjänster
3. Frihet från våld, stigma och stereotyper
4. Deltagande, ansvarsutkrävande och jämställda institutioner
5. Fredliga och inkluderande samhällen
6. Jämställdhet i klimatarbete och miljömässig hållbarhet

Arbetet för att uppnå målen för den svenska jämställdhetspolitiken tar avstamp i kvinnokonventionen (CEDAW), Pekingplattformen och Agenda 2030. Denna rapport berör del av kluster 1, 2 och 3.

Jämställdhetsmyndigheten

Göteborg, maj 2025

Rapport 2025:17

Dnr: ALLM 2024/11

Omslagsfoto: Daniel Gual/Mostphotos

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Peter Vikström, avdelningschef Analys och Uppföljning

Telefon 031-392 90 00

INNEHÅLL

Förord	5
Sammanfattning.....	6
Förslag på åtgärder	8
1. En analys av bostadsmarknaden ur ett jämställdhetsperspektiv	10
Uppdrag från regeringen att analysera ekonomisk jämställdhet på bostadsmarknaden.....	10
Jämställdhetsperspektivet är viktigt för att förstå problemen.....	10
Den ekonomiska jämställdheten påverkar och påverkas av utvecklingen på bostadsmarknaden ..	11
2. Den svenska bostadsmodellen lägger grunden för hur kvinnor och män bor	12
Bostadsmarknaden består av den hyrda och den ägda marknaden	12
Bostadsförsörjningen bygger på ett delat ansvar mellan stat och kommun	14
Bostadspolitiken är mansdominerad på alla nivåer	15
3. Kvinnor har ett sämre ekonomiskt utgångsläge på bostadsmarknaden än män	16
Genomsnitt hjälper oss att se strukturer mellan kvinnor och män	16
Kvinnors sämre ekonomiska utgångsläge lägger grunden för ett ojämnt deltagande på bostadsmarknaden	17
Inkomstnivåer har en tydlig påverkan på boendeform	18
Trots inkomstgapet är det små skillnader mellan hur kvinnor och män på gruppnivå bor	18
Det är större skillnad i boende mellan personer med utländsk och svensk bakgrund än vad det är mellan kvinnor och män	19
Ensamstående mammor har oftare det primära omsorgsansvaret	21
Ålder påverkar boendesituationen	23
Kvinnor och män rör sig över olika stora bostad- och arbetsmarknader.....	24
4. Kvinnors boendesituation är oftare än mäns villkorad av någon annan	26
Bostadsmarknaden bygger på en tvåsamhetsnorm	26
Kvinnors beroende synliggörs av inkomstskillnaderna inom hushåll.....	27
Graden av självständighet på bostadsmarknaden synliggörs vid separationer	28
Ekonomisk självständighet är avgörande för att kunna fly våld i nära relationer.....	28
Kvinnor tar del av socialförsäkringen inklusive bostadsrelaterade bidrag i större utsträckning än män	29
5. En fungerande hyresmarknad är viktigt ur ett jämställdhetsperspektiv	33
Vissa grupper har särskilt stort behov av en fungerande hyresmarknad	33
Hyresmarknaden tillgodoser inte efterfrågan på hyresrätter	34
Långa kötider försvårar etableringen på hyresmarknaden	35
Många hänvisas till en dyr andrahandsmarknad.....	37
Våld i nära relationer är den främsta orsaken till akut hemlöshet bland kvinnor	38
Den strukturella hemlösheten har ökat	38

6. En ojämsställd arbetsmarknad skapar hinder för unga kvinnor på bostadsmarknaden	40
En i grunden ojämsställd arbetsmarknad skapar särskilt stora hinder för kvinnor på bostadsmarknaden	40
Där efterfrågan på arbetskraft är störst är det svårast för unga att hitta en bostad.....	43
7. Ägande på bostadsmarknaden är mer jämsställt än annat ägande	45
Det finns begränsad statistik om ägande på bostadsmarknaden.....	45
Män äger mer än kvinnor	45
Ägandet skiljer sig mellan olika grupper	47
Ökade bostadspriser gör det svårare att äga sitt boende	49
Kvinnor har svårare att ta ett lån på egen hand	52
Politiken styr mot ägt boende	53
Män har större inflytande på bostadsmarknaden.....	56
8. Bostadspolitiska ramverk och analyser behöver ett jämsställdhetsperspektiv	57
Statliga utredningar utgör en viktig del av bostadspolitiken	57
Flera aktörer har pekat på att det krävs ett omtag av bostadspolitiken	58
Jämsställdhetsperspektivet är centralt i frågor som rör bostadsmarknaden	59
Jämsställdhetsanalyser behövs även i andra bostadspolitiska dokument	60
9. Slutsatser och diskussion om vägen framåt	61
Bostadsmarknaden speglar och förstärker den ekonomiska ojämsställdheten	61
Den långsiktiga lösningen är att arbeta för ekonomisk jämsställdhet	62
Politiken påverkar kvinnor och män olika	65
Ekonomiskt våld i nära relationer behöver uppmärksammas i högre utsträckning	67
Jämsställd tillgång till bostad kräver aktiv politik	68
Appendix om samverkan och underlag	69
Kunskap och erfarenheter från relevanta aktörer	69
Två underlagsrapporter som bidrar med ny kunskap om ekonomisk jämsställdhet och kvinnors och mäns förutsättningar på bostadsmarknaden	70
English summary	73
Referenser	75

FÖRORD

Kvinnor har på gruppnivå ett sämre utgångsläge på bostadsmarknaden än män eftersom de i genomsnitt har lägre lön och sämre ekonomiska förutsättningar. Kvinnor ägnar mer tid åt obetalt hem- och omsorgsarbete och utsätts i högre grad av mäns våld mot kvinnor i nära relationer inklusive ekonomiskt våld, vilket får omfattande konsekvenser för etableringen på bostads- och arbetsmarknaden. Utsattheten för ekonomiskt våld riskerar att fortsätta även efter en separation. Genom att dra ut på tiden när det gäller skilsmässa och bodelning kan våldsutövaren ytterligare förvärra situationen. Att hindra och fördröja den ekonomiska upplösningen kan bland annat göra det svårt att hitta en ny bostad, särskilt för den ekonomiskt svagare parten. Jämställdhetsmyndigheten är därför mycket positiv till den utredning som tillsattes i november 2024 och som ska se över reglerna om bodelningsprocessen samt om betänketid i äktenskapsbalken.

Jämställdhetsmyndigheten har i en rad tidigare rapporter pekat på problemen som uppstår inom olika politikområden när jämställdhetsperspektivet saknas i utformningen av insatser och åtgärder. En av de centrala slutsatserna i den här rapporten är att jämställdhetsperspektivet ofta lyser med sin frånvaro även i bostadspolitik. Resultatet är att bostadsmarknaden präglas av inneboende jämställdhetsproblem. Jämställdhetsperspektivet är avgörande för att förstå olika gruppers hinder och utmaningar på bostadsmarknaden. Kvinnor är i majoritet i grupper med de lägsta inkomsterna i Sverige. På en bostadsmarknad med höga trösklar innebär det att kvinnor på gruppnivå har ett sämre utgångsläge än män som grupp.

Resultaten av vår analys visar på att fortsatta analyser av bostadsmarknaden ur ett jämställdhetsperspektiv med fördel kan ha ett ännu bredare anslag med även en internationell utblick. Jag menar att det kan finnas skäl att utreda hur vi skulle kunna få fler olika boendeformer och en större statlig styrning av byggandet i Sverige och överväga lösningar som är vanligt förekommande i andra europeiska länder.

Den här rapporten bidrar med kunskap om kvinnors och mäns förutsättningar och villkor på bostadsmarknaden samt lämnar förslag på några insatser för att minska den ekonomiska ojämställdheten. Den utgör en pusselbit, såväl för att öka jämställdheten mellan kvinnor och män som för en jämställd bostadsmarknad.

*Lise Tamm,
Generaldirektör, Jämställdhetsmyndigheten*

”På gruppnivå är kvinnor mer beroende av hyresmarknaden än män, vilket gör att en fungerande hyresmarknad är särskilt viktig ur ett jämställdhetsperspektiv.”

Foto: Roland Magnusson/Mostphotos

SAMMANFATTNING

I Jämställdhetsmyndighetens regleringsbrev 2024 fick myndigheten uppdraget *Ekonomisk jämställdhet på bostadsmarknaden* som syftade till att göra en analys av bostadsmarknaden ur ett jämställdhetsperspektiv och lämna förslag på informationsinsatser för att motverka ekonomisk ojämställdhet. Den här rapporten utgör myndighetens samlade återrapportering av uppdraget.

Analysen visar att kvinnor och män inte har samma förutsättningar på bostadsmarknaden vilket grundar sig i inkomstskillnader. Kvinnor är i majoritet i grupper med låga inkomster vilket gör att de på gruppnivå har ett sämre utgångsläge på bostadsmarknaden än vad män på gruppnivå har. Trots inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män finns det små skillnader i hur kvinnor och män bor. Det beror på att de flesta i Sverige bor tillsammans med någon av annat kön. Det är större skillnader mellan hur personer med svensk och utländsk bakgrund bor, än vad det är mellan kvinnor och män. Den vanligaste boendeformen för personer med svensk bakgrund är småhus och för personer med utländsk bakgrund hyresrätt.

En grupp där skillnaderna mellan kvinnor och män är stora är ensamstående föräldrar. Ensamstående mammor har oftare det primära omsorgsansvaret och bor oftare i hyrt boende i jämförelse med ensamstående pappor som oftare bor i småhus. Ensamstående mammor lägger även en större andel av sin inkomst på boende.

Bostadsmarknaden bygger till synes på en tvåsamhetsnorm. Att kvinnor och män ofta bor tillsammans riskerar att dölja flera av de jämställdhetsproblem som finns på bostadsmarknaden. Kvinnor har i genomsnitt lägre inkomster än män, även inom samma hushåll.

Det gör kvinnor mer beroende av sin partner för sin boendesituation än tvärtom. Fler kvinnor än män får därför svårt att separera från en partner.

I frågan om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer blir ekonomisk självständighet avgörande för möjligheten att fly våldet. Våldsutsatta kvinnor är dock många gånger ekonomiskt utsatta, dels för att de utsätts för ekonomiskt våld, dels för att våld får ekonomiska konsekvenser. Att kvinnors boendesituation oftare än mäns är villkorad syns även i att fler kvinnor än män tar del av socialförsäkringen, inklusive bostadsrelaterade bidrag.

På gruppnivå är kvinnor mer beroende av hyresmarknaden än män, vilket gör att en fungerande hyresmarknad är särskilt viktig ur ett jämställdhetsperspektiv. Det beror på att kvinnor är överrepresenterade i grupper med låga inkomster, oftare än män har eget omsorgs- och försörjningsansvar för barn, i större utsträckning än män utsätts för mäns våld i nära relationer samt är mer utsatta på andrahandsmarknaden. Hyresmarknaden präglas dock av höga trösklar. Många hänvisas i stället till en dyr andrahandsmarknad där risken att utsättas för sexuella trakasserier är större för unga kvinnor. Våld i nära relationer är den vanligaste orsaken för kvinnor i akut hemlöshet och bristen på tillgängliga hyresrätter orsakar långa perioder på kvinnojourernas boende.

Unga kvinnor och män möter särskilda hinder på bostadsmarknaden som är kopplade till att unga oftare har svagare förankring på arbetsmarknaden och haft mindre tid att spara pengar eller stå i bostadskö i jämförelse med äldre åldersgrupper. Större geografisk rörlighet är ofta nödvändig för att få jobb. Störst efterfrågan på arbetskraft finns i större städer, där konkurrensen om billiga bostäder ofta är mycket stor. Det leder till att unga kan hamna i en ond spiral som fördröjer deras ekonomiska självständighet. Unga kvinnor har oftare högre utbildning än unga män, men har lägre medelarbetstid per vecka och arbetar oftare under osäkra villkor med lägre löner. Det gör det svårare för unga kvinnor som grupp att etablera sig på bostadsmarknaderna på egen hand och förstärker beroendet till en partner eller föräldrar.

Analysen av fördelningen mellan kvinnor och män vad gäller ägande och värdet på fastigheter visar att ägandet på bostadsmarknaden är mer jämställt än ägandet generellt. Det beror i stor utsträckning på att kvinnor och män ofta äger småhus tillsammans. De allra flesta småhus ägs av två personer där respektive ägare äger 50 procent av huset. Dock äger män sitt boende i högre utsträckning än kvinnor. Ägandet på bostadsmarknaden har blivit mer jämställt. Sedan år 2000 har kvinnors genomsnittliga taxeringsvärde för småhus ökat från att vara 74 procent av männens till 92 procent. Däremot ökar skillnaderna i ägande mellan kvinnor och män efter skilsmässa.

Att mäns ägande ökar vid separationer pekar på att kvinnor har svårare att bära kostnaderna för ägandet ensamma. Fler män än kvinnor äger ett småhus själva. Ensamstående kvinnor och i synnerhet de med barn äger sitt boende i lägre utsträckning än motsvarande grupp män. Utrikesfödda kvinnor och män är kraftigt underrepresenterade i ägande jämfört med inrikes födda kvinnor och män. Men utrikesfödda kvinnor äger i något större utsträckning ett småhus jämfört med utrikesfödda män.

Det finns stora regionala skillnader i bostadsbeståndet i olika regioner. Det tydligaste mönstret framkommer mellan storstadsregionerna och övriga landet. Däremot är skillnaderna i boendeform mellan kvinnor och män inom respektive region små. En annan regional skillnad handlar om hushållstyper. Till exempel är andelen sammanboende hushåll högst i Halland och lägst i Stockholms län. Jämtland har störst andel ensamhushåll

och att vara ensamstående förälder är vanligast i Stockholm. Kvinnor är dock generellt mer platsbundna än män bland annat på grund av ett traditionellt större ansvar för obetalt hem- och omsorgsarbete. På grund av mäns högre lönenivåer och könssegregeringen på arbetsmarknaden är det mer lönsamt för män att arbetspendla vilket gör att män har tillgång till större bostads- och arbetsmarknader än kvinnor. Kvinnor flyttar oftare än män på grund av en partners arbetsmöjligheter, trots att detta ofta innebär sämre ekonomiska utfall för dem.

Unga kvinnors och mäns flyttmönster skiljer sig åt. Gruppen unga är starkare koncentrerad till landets större städer och tätorter. För unga kvinnor är koncentrationen ännu högre än för unga män. Det beror på att fler kvinnor flyttar till städerna för att studera på universitet och högskola. Det gör att unga män utgör en större andel av de unga som bor kvar på landsbygden.

Bostadsmarknaden är inte grunden till ojämställdheten, men den förstärker ekonomiska skillnader mellan kvinnor och män. Det beror delvis på att finans- och penningpolitiken gör det ekonomiskt fördelaktigt att äga sitt boende. Över tid har skattesystemets omfördelande effekter minskat genom flera avsteg från principen om enhetlig beskattning. Avstegen förstärker i stället de ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män genom lägre skatt på tillgångar som män har i betydligt högre utsträckning än kvinnor. Samtidigt har statens omfördelande insatser, som kvinnor som grupp generellt tar del av i större utsträckning, minskat i betydelse.

Vår analys visar att ett jämställdhetsperspektiv i stora delar saknas i statliga bostadspolitiska utredningar och andra bostadspolitiska dokument. För att avgöra om och hur bostadspolitiska förslag påverkar jämställdheten mellan kvinnor och män behövs analyser av olika grupper med hjälp av könsuppdelad statistik samt andra relevanta statistiska skärningar som till exempel svensk och utländsk bakgrund, hushållstyp och ålder. När det inte görs finns en risk att bostadspolitiska förslag upprätthåller och befäster jämställdhetsproblem på bostadsmarknaden genom att inte relatera och analysera förslagen till olika gruppers förutsättningar och villkor.

Förslag på åtgärder

En av de viktigaste slutsatserna i vår analys är att kvinnor och män behöver ha samma ekonomiska förutsättningar och villkor för att konkurrera på bostadsmarknaden. Eftersom möjligheten att efterfråga en bostad avgörs av ens ekonomiska förutsättningar behövs strukturella åtgärder för att motverka den ekonomiska ojämställdheten. Vi ser också behov av kompensatoriska åtgärder för att kortsiktigt motverka de jämställdhetsproblem som finns och är av mer akut karaktär på bostadsmarknaden.

Jämställdhetsmyndigheten har i tidigare rapporter konstaterat att det finns ett stort behov av reformer för att förbättra arbetsvillkor, arbetsmiljö och höja status och löner i yrken där kvinnor är i majoritet. En annan aspekt som påverkar den ekonomiska jämställdheten och som också visat sig påverka i synnerhet unga kvinnors och mäns villkor på bostadsmarknaden handlar om fördelningen av ansvar för barn och familj. Andra viktiga områden för att uppnå ekonomisk jämställdhet, som Jämställdhetsmyndigheten tidigare pekat på är företagsfrämjande och näringslivsutveckling.

Jämställdhetsperspektivet och jämställdhetsanalyser behöver i större utsträckning genomsyra bostadspolitiken. De ska finnas med i hela kedjan i kunskapsunderlag, utredningar, beslut och åtgärder. Det ökar möjligheten till mer träffsäkra åtgärder som speglar behoven på bostadsmarknaden och som kan bidra till ökad jämställdhet.

För att uppnå ekonomisk jämställdhet på bostadsmarknaden föreslår vi följande åtgärder:

- Ge lämplig myndighet i uppdrag att samordna myndigheters arbete med att ta fram statistik för analys av kvinnors och mäns ägande. Myndigheters arbete med att ta fram statistik och indikatorer för att följa kvinnors och mäns ägande är i dag fragmentiserat och behöver samordnas.
- Inför åtgärder för att sänka trösklarna på hyresmarknaden. Det handlar till exempel om att fastighetsägares tillträdeskrav lättas.
- Prioritera stadigvarande boende för sårbara grupper som våldsutsatta kvinnor.
- Jämställdhetsintegrera bostadspolitiken. Det behövs ett ökat fokus på strukturer som tillsynes är könsneutrala men får olika utfall för kvinnor och män. Bostadspolitiken är ett sådant exempel.
- Ge myndigheter med verksamhet kopplad till bostadsmarknaden i uppdrag att jämställdhetsintegrera sin verksamhet och de underlag som produceras.

I uppdraget ingår att lämna förslag på informationsinsatser för minskad ekonomisk ojämställdhet. Det finns ett stort behov av mer kunskap och forskning om ekonomiskt våld i nära relationer samt konsekvenser för bostads- och arbetsmarknadsetablering. Det är högt prioriterat att den kunskap som redan finns sprids till fler i samhället. Personer som utsätts för våld i nära relationer riskerar i slutändan sina liv när de inte snabbt kan hitta en bostad eller får tillgång till en stadigvarande bostad. Vi har identifierat att det behövs mer kunskap hos allmänheten och specifika målgrupper inom bland annat bank- och finanssektorn, fastighetsägare inklusive allmännyttiga bolag samt relevanta yrkesgrupper inom offentlig sektor.

- Jämställdhetsmyndigheten utreder möjligheten att ta fram målgruppsanpassade utbildningskampanjer.
- Ge Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) i uppdrag att stärka perspektivet om ekonomiskt våld samt ekonomiskt våld kopplat till bostads- och arbetsmarknaden i sin utbildning till yrkesverksamma.

1. EN ANALYS AV BOSTADSMARKNADEN UR ETT JÄMSTÄLLDHETSPERSPEKTIV

I denna rapport presenterar Jämställdhetsmyndigheten en analys av bostadsmarknaden ur ett jämställdhetsperspektiv och lämnar förslag på informationsinsatser och andra åtgärder för att minska den ekonomiska ojämställdheten. Analysen tar sin utgångspunkt i kvinnors och mäns ekonomiska förutsättningar, hur kvinnor och män bor, vilka hinder de möter på bostadsmarknaden samt skillnader i bostadspolitikens konsekvenser för kvinnor och män. Analysen belyser särskilt ungas förutsättningar att etablera sig på bostads- och arbetsmarknaden, kvinnors och mäns ägande på bostadsmarknaden samt vad mäns våld mot kvinnor och ekonomiskt våld i nära relationer¹ får för konsekvenser för kvinnors boendesituationer.

Uppdrag från regeringen att analysera ekonomisk jämställdhet på bostadsmarknaden

I Jämställdhetsmyndighetens regleringsbrev 2024 fick myndigheten uppdraget *Ekonomisk jämställdhet på bostadsmarknaden* som angav att myndigheten skulle göra en analys av bostadsmarknaden ur ett jämställdhetsperspektiv ”inklusive uppföljning och analys av fördelningen mellan kvinnor och män vad gäller ägande och värdet på fastigheter samt lämna förslag på informationsinsatser för minskad ekonomisk ojämställdhet”. I analysen ska ett regionalt perspektiv på bostadsmarknaden ingå samt ett särskilt fokus på unga kvinnors och mäns ekonomiska förutsättningar att etablera sig på arbets- och bostadsmarknaden. I uppdraget ingick även att samverka med andra relevanta myndigheter.²

Som en del av uppdraget har två underlagsrapporter tagits fram i syfte att fördjupa kunskapen om den ekonomiska jämställdheten på bostadsmarknaden. De ligger till grund för flera resonemang, förslag på informationsinsatser och åtgärder liksom beskrivningar av kvinnors och mäns villkor på bostadsmarknaden. En beskrivning av underlagsrapporterna samt vilka myndigheter och aktörer som deltagit i samverkan samt bidragit med kunskap och erfarenheter återfinns i appendix.

Jämställdhetsperspektivet är viktigt för att förstå problemen

Bostadsfrågan är en central del av såväl människors liv och vardag som i samhället i stort. De flesta skulle hålla med om att bostadsmarknaden står inför en rad utmaningar i Sverige. Det handlar om bostadsbrist i större städer och tillväxtregioner, stigande boendekostnader som exkluderar en allt större del av befolkningen, ökad strukturell hemlöshet och andra former av utanförskap samt stigande bostadssegregering.³ Problemen på bostadsmarknaden beskrivs ofta utifrån den växande ojämlikheten men sällan utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Det gör att politiska åtgärder riskerar att bli mindre träffsäkra och att problemet att kvinnor och män inte har samma förutsättningar på bostadsmarknaden blir bestående.

¹ Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel är samlingsbegrepp för olika typer av våldssatthet. Dessa begrepp ingår i en tioårig nationell strategi som regeringen har tagit fram för att uppnå det sjätte nationella jämställdhetspolitiska delmålet som säger att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Våld i nära relationer kan förekomma i alla partnerkonstellationer, i hetero-relationer och HBTQI-relationer oberoende av könstillhörighet, könsidentitet eller könsuttryck. Det kan också förekomma i alla familjekonstellationer.

² Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Jämställdhetsmyndigheten (A2024/00844).

³ Grander, Bohman och Murcková (2025).

Tyngdpunkten i analysen är på kvinnors och mäns ekonomiska villkor

Analysen av bostadsmarknaden och de förslag på informationsinsatser och andra åtgärder som lämnas i den här rapporten utgår från det jämställdhetspolitiska delmålet om ekonomisk jämställdhet. Ekonomisk jämställdhet innebär att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor att försörja sig själva och sina eventuella barn. Tyngdpunkten ligger på de ekonomiska villkor som kvinnor och män har som individer men omfattar även fördelningen av ekonomiska resurser mellan kvinnor och män på samhällsnivå.⁴ Eftersom bostaden är en central del av människors vardag och påverkar alla dimensioner av en människas liv knyter analysen an till det övergripande målet för jämställdhetspolitiken och till flera av de andra jämställdhetspolitiska delmålen.

Den ekonomiska jämställdheten påverkar och påverkas av utvecklingen på bostadsmarknaden

Boende är alltid centralt i en människas vardag, men det finns perioder när frågan tar större plats. Det är situationer då boendet kan bli avgörande för andra händelser i livet. Etableringen på bostads- och arbetsmarknaden är sådana tillfällen, när framför allt unga eller personer som invandrat till Sverige ska hitta sin första bostad och sitt första jobb. Familjebildning är ett annat tillfälle då många behöver en större bostad. Separationer skapar också behov av nya boenden. I frågan om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer behöver den våldsutsatta ett tryggt och säkert boende för att fly från våldet och för att etablera ett självständigt liv efter uppbrottet. Detta är exempel på situationer när det är viktigt att hindren för att hitta en ny bostad är få, och där kvinnor och män ska ha samma villkor och möjligheter på bostadsmarknaden. I dag ser det inte ut så, särskilt inte för de som tillhör grupper med låga inkomster och som saknar sparkapital.

Bostadsmarknaden präglas av trösklar som långa kötider, exkluderande tillträdeskrav, höga hyror för många hyresrätter och stigande bostadspriser på den ägda marknaden. Många behöver söka sig till andrahandsmarknaden, som ofta innebär höga hyror och tillfälliga eller osäkra hyreskontrakt. Individers möjligheter att efterfråga en bostad avgörs i huvudsak av vilka ekonomiska förutsättningar de har. Eftersom kvinnor utgör en majoritet i grupper med låga inkomster påverkas kvinnor i högre utsträckning än män av de höga trösklarna på bostadsmarknaden. Det gör det tydligt att utvecklingen av den ekonomiska jämställdheten spelar stor roll för kvinnors boendesituationer. Samtidigt finns det en stark koppling mellan boende och ekonomisk självständighet. En inkomst och i många fall ett arbete är i normalfallet en förutsättning för att få en bostad. Dessutom kan det vara en förutsättning att hitta en bostad för att till exempel kunna ta ett arbete. På så vis påverkar även tillgängligheten till en bostad och utvecklingen på bostadsmarknaden utvecklingen av den ekonomiska jämställdheten.

”Eftersom kvinnor utgör en majoritet i grupper med låga inkomster påverkas kvinnor i högre utsträckning än män av de höga trösklarna på bostadsmarknaden.”

⁴ Skr.2016/2017:10.

2. DEN SVENSKA BOSTADSMODELLEN LÄGGER GRUNDEN FÖR HUR KVINNOR OCH MÄN BOR

Bostadsmarknaden i Sverige består av en hyresmarknad där allmännyttiga och privata hyresvärdar tillhandahåller bostäder samt av den ägda bostadsmarknaden där hushåll äger sin bostad med äganderätt eller bostadsrätt. Den svenska bostadsmodellen utmärker sig internationellt, bland annat genom att det inte finns delar som är reserverade för vissa grupper och att hyrorna för majoriteten av hyresrätter förhandlas av bostadsmarknadens parter. Bostadspolitikerna spänner över flera politikområden och är ett komplext fält som engagerar flera aktörer. Ansvaret för bostadsförsörjningen delas mellan i huvudsak staten och kommunerna. Staten sätter upp spelreglerna på bostadsmarknaden och kommunerna har ett omfattande genomförandeuppdrag. Trots att politiska beslut om bostadsmarknaden påverkar hela befolkningen är kvinnor underrepresenterade i såväl politiska som privata beslutspositioner kopplade till bostads- och fastighetssektorn.

Bostadsmarknaden består av den hyrda och den ägda marknaden

De tre vanligaste boendeformerna i Sverige är hyresrätt i flerbostadshus, bostadsrätt i flerbostadshus och småhus med äganderätt. Andra boendeformer som småhus med bostadsrätt, småhus med hyresrätt, specialbostad och övrigt boende särredovisas inte i rapporten eftersom de utgör en liten del av bostadsbeståndet. På den hyrda bostadsmarknaden finns privata hyresvärdar och kommunala allmännyttiga bostadsbolag (allmännyttan) som tillhandahåller hyresrätter i flerbostadshus. Det finns även en andrahandsmarknad, där bostäder tillfälligt hyrs ut av privatpersoner. På den ägda bostadsmarknaden äger hushållen sina bostäder med äganderätt eller bostadsrätt. På den ägda marknaden är de vanligaste boendetyperna småhus med äganderätt eller bostadsrätt i flerbostadshus.⁵

Den svenska bostadsmodellen utmärker sig internationellt

I Sverige ska bostadspolitikerna och bostadsmarknaden vara på lika villkor för alla medborgare och det finns inga reserverade delar på bostadsmarknaden för hushåll med låga inkomster. Det är något som utmärker sig internationellt. I andra länder är det vanligt med en selektiv bostadsmarknad där staten till exempel subventionerar bostäder för hushåll med låga inkomster. I Sverige bygger bostadsmodellen på den politiska idén att allas tillgång till en god bostad i första hand ska uppfyllas genom allmännyttan. Allmännyttan är politiskt styrd på kommunal nivå. Det innebär att bostadspolitikerna i Sverige är decentraliserad och i hög utsträckning genomförs lokalt.⁶ Vid sidan av allmännyttans bostäder finns en privat hyresmarknad av bostäder. Det innebär att kommunala och privata bostadsbolag ska verka på samma marknad och förhålla sig till samma regelverk. Det kallas för att Sverige har en integrerad hyresmarknad. Systemet särskiljer Sverige från andra länder som oftare har en så kallad dualistisk bostadsmarknad som innebär att marknaden står för en typ av bostäder och det offentliga, ofta staten, för en annan.⁷

För majoriteten av hyresrätter förhandlas hyrorna genom vad som kallas för kollektivt

⁵ Fritidsboende inkluderas inte i analysen som boendeform eftersom fokus i rapporten är permanent boende.

⁶ Grander och Sjöland Kozlovic (2023), Bengtsson och Grander (2023).

⁷ SOU 2024:62., Grander (2020).

”Kvinnor är under-representerade i såväl politiska som privata beslutspositioner kopplade till bostads- och fastighetssektorn.

Foto: Mostphotos.

förhandlade brukshyror, det vill säga att parterna på bostadsmarknaden förhandlar fram en hyra som ryms inom det så kallade bruksvärdet. Bruksvärdesystemet innebär att hyrorna inte ska skilja sig från de faktorer som hyresrätten värderas efter, som lägenhetens storlek, standard och planlösning. Den rådande modellen för nyproducerade lägenheter är emellertid att hyran förhandlas under förutsättningar att hyran förutsätts vara skälig, så kallad presumtionshyra. Förhandlingarna innebär att det är parterna på bostadsmarknaden som i huvudsak ansvarar för hyressättningen, utan politisk inblandning. Det är ovanligt ur ett internationellt perspektiv men liknar hur de skandinaviska ländernas arbetsmarknader också är organiserade.⁸

Förutom den hyrda delen av bostadsmarknaden kan individer äga sin bostad genom bostadsrätt eller äganderätt. I svensk bostadspolitik har det funnits en tanke om att upplåtelseformer, oavsett om det är hyresrätt eller ett ägt boende, ska behandlas neutralt. I praktiken betyder det att bostadspolitiken inte ska styra hushåll mot en särskild upplåtelseform och att politiken inte ska ge mer gynnsamma förutsättningar för någon upplåtelseform. Tidigare studier har dock betonat att politikens neutralitet mellan upplåtelseformer är just en tanke eller idé inom bostadspolitiken som inte förverkligas och att politiken under en längre tid har styrt hushåll mot det ägda boendet.⁹

Som tidigare nämnts bygger den svenska bostadsmodellen på en hyresmarknad som är öppen för alla, utan reserverade delar på bostadsmarknaden för utsatta grupper. I huvudsak konkurrerar alla på en bostadsmarknad och möts som parter, som säljare och

⁸ SOU 2024:62., Grander (2020).

⁹ Bengtsson och Grander (2023)., Englund (2020).

köpare eller hyresvärd och hyresgäst, och sluter en uppgörelse.¹⁰ För att underlätta för hushåll med låga inkomster att betala för sin bostad tillämpar staten selektiva insatser. Bostadsbidraget är ett exempel på det. Personer med så kallad social problematik, som till exempel missbruk, psykisk ohälsa eller försörjningsproblem, som inte kan etablera sig eller lyckas stanna kvar på bostadsmarknaden på egen hand är hänvisade till insatser genom kommunens socialtjänst.¹¹

Bostadsförsörjningen bygger på ett delat ansvar mellan stat och kommun

Den svenska bostadsförsörjningen bygger på ett delat ansvar mellan i huvudsak staten och kommunerna. Den statliga styrningen sätter upp spelreglerna på bostadsmarknaden. Det sker genom penningpolitiken, skattepolitiken och lagarna samt med hjälp av avdrag och bidrag som vänder sig direkt till befolkningen. Politiken använder sig även av ekonomiska insatser gentemot byggherrar, fastighetsägare och kommuner. Staten ansvarar för att kommunerna ska ha rätt förutsättningar för att klara av sina uppdrag. Den statliga bostadspolitikerna består indirekt även av familjepolitiska åtgärder, socialpolitiken och den generella välfärdspolitikerna i Sverige. Det är med andra ord ett komplext fält som inkluderar flera politikområden och aktörer. Kommunerna har i sin tur ett brett bostadspolitiskt uppdrag och mycket av bostadspolitikerna förverkligas på kommunal nivå. Det bygger i huvudsak på idén om att den lokala politiska nivån är bäst lämpad för att möta medborgarnas behov. Kommunerna planerar för bostadsförsörjningen och främjar genomförandet av de åtgärder som behövs för att klara bostadsförsörjningen samt möta särskilda gruppers bostadsbehov. Att kommunerna har huvudansvar för bostadsförsörjningen framgår även av bostadsförsörjningslagen (2000:1383).¹² Under våren 2025 trädde nya regler i kraft rörande kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Ändringen innebär bland annat att kommunerna ska beskriva behovet av fler bostäder och samordna sig med andra kommuner både i planeringen och när de genomför åtgärder för bostadsförsörjningen. Det ska resultera i en handlingsplan för att bättre möta behoven kopplade till bostadsförsörjningen.¹³

Boverket, länsstyrelserna och regionerna är viktiga aktörer

Det bostadspolitiska området och frågor som rör bostadsförsörjningen involverar flera offentliga aktörer. På länsnivå är det regionerna som ansvarar för bostadsförsörjningen genom planering och genomförande av regionala hållbarhetsfrågor och samhällsplanering. Regionerna planerar för större geografiska områden och samordnar planeringsfrågor som går över kommungränserna. Tre regioner har enligt Plan- och bygglagen formellt ansvar för regional fysisk planering, som bland annat kan relatera till kommunöverskridande frågor som infrastruktur, klimat och regional bostadsförsörjning. Dessa tre är Region Skåne, Region Stockholm och Region Halland. Regional planering är inte avsedd att inskränka på den kommunala planeringen.¹⁴ Förutom regionerna spelar även länsstyrelserna och Boverket en viktig roll, inte minst för att ta fram analyser och beslutsunderlag som rör bostadspolitikerna och bostadsförsörjningen samt i arbetet med att stödja kommunerna i deras arbete med planering och genomförande. Länsstyrelserna och Boverket är statliga aktörer och en del av statens styrning av bostadsmarknaden.

Boverket är myndigheten i Sverige för samhällsplanering, byggande och boende.

¹⁰ SOU 2022:14.

¹¹ Grander och Sjöland Kozlovic (2023).

¹² SOU 2022:14.

¹³ Regeringen (2024-09-26).

¹⁴ Boverket (2024-02-06).

Boverket är därför en central aktör i alla frågor som rör bostadsförsörjningen och bostadsmarknaden. Myndigheten tar fram utredningar, analyser, underlag och mått på bostadsbrist som kommunerna ska använda i sina bostadsförsörjningsanalyser samt administrerar stöd och bidrag till bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. Myndigheten tar även fram föreskrifter, allmänna råd och vägledningar. Den ansvarar även för att följa upp hur Plan- och bygglagen tillämpas.¹⁵

Länsstyrelserna ska i första hand erbjuda rådgivning, ge information och ta fram underlag till kommunerna som i sin tur ska ligga till grund för deras planering av bostadsförsörjningen i kommunen. Åt andra hållet ska kommunerna även ge länsstyrelsen möjlighet att yttra sig över kommunernas planering. Länsstyrelserna ansvarar även för att årligen ta fram regionala bostadsmarknadsanalyser som bland annat ska redovisa för hur kommunerna och den egna verksamheten på länsstyrelsen lever upp till bostadsförsörjningslagens krav. Analyserna ska även innehålla hur bostadsförsörjningsplaneringen samordnas inom kommuner, mellan kommuner och regionalt.¹⁶

Bostadspolitiken är mansdominerad på alla nivåer

Det finns en könssegregering i det politiska arbetet sett till vilka politikområden som kvinnor och män finns representerade i. Den innebär att kvinnor generellt är mindre representerade inom, och har mindre inflytande över, frågor som handlar om boende och bostadsmarknaden. Det gäller både på kommunal och nationell nivå. Även om det i riksdagen finns en relativt god balans mellan kvinnor och män i de flesta utskott så är bostads- och civilutskottet samt finans- och utrikesutskottet mansdominerade med över 60 procent män.¹⁷ 2023 utgjorde kvinnor endast 30 procent av de politiker som finns representerade i kommunala nämnder som hanterar teknik, miljö, trafik och fastigheter. De är på så vis de minst jämställda nämnderna på kommunal nivå sett till representation. Könsfördelningen har också varit relativt stabil sedan den började mätas 2007. Statistiken över förtroendevalda i kommunala nämnder och styrelser visar också att kvinnor har svårare än män att nå ledande positioner. Medan kvinnor utgjorde 43 procent av ledamöterna i kommunala nämnder, oavsett ansvarsområde, utgjorde de endast 38 procent av ordförandeposterna och 40 procent av vice ordförandeposterna.¹⁸

Könssegregeringen är också tydlig på arbetsmarknaden och inom företagandet. Även där är såväl fastighetsbranschen som byggbranschen mansdominerade. 2022 var endast 5,4 procent av företagarna inom byggindustrin kvinnor. Motsvarande andel inom fastighetsbolagen var 31 procent. Bland nystartade företag 2023 var andelarna 8 respektive 22 procent.¹⁹ Enligt stiftelsen Allbrights mätning är fastighetsbranschen den mest jämställda branschen bland de börsnoterade bolagen i Sverige sett till könsfördelningen i ledning och styrelse. Trots det utgör kvinnor endast 41 procent av ledningen och 35 procent av styrelserna.²⁰

¹⁵ Boverket (2020-11-30).

¹⁶ Boverket (2020-11-30).

¹⁷ Jämställdhetsmyndigheten (2023:18).

¹⁸ Jämställdhetsmyndigheten (2024:14).

¹⁹ SCB. Jämställdhetsstatistik. Tabell 2.35 - Nystartade företag efter näringsgren och ledningens sammansättning., År 2016 – 2023. SCB. Jämställdhetsstatistik. Tabell 2.34 - Företagare 20 år och äldre efter näringsgren och ålder. År 2022.

²⁰ Allbright (2024).

Foto: Mostphotos.

3. KVINNOR HAR ETT SÄMRE EKONOMISKT UTGÅNGSLÄGE PÅ BOSTADSMARKNADEN ÄN MÄN

Kvinnor har ett sämre ekonomiskt utgångsläge på bostadsmarknaden än män. Trots inkomstskillnaderna är det dock små skillnader mellan hur kvinnor och män på gruppnivå bor. Det beror på att de flesta i befolkningen bor tillsammans med någon med annat kön. Den vanligaste boendeformen för både kvinnor och män är i småhus med äganderätt. På gruppnivå är det större skillnader i boendeform mellan personer med svensk och utländsk bakgrund än vad det är mellan kvinnor och män. I jämförelser av grupper av kvinnor och män, som ensamstående föräldrar, är skillnaderna hur man bor däremot stora.

Genomsnitt hjälper oss att se strukturer mellan kvinnor och män

I analysen av bostadsmarknaden använder vi ofta genomsnitt för att beskriva skillnader mellan kvinnor och män liksom grupper av kvinnor och män. Genomsnitt ger en översiktlig bild av fördelningen av exempelvis inkomster mellan vissa grupper. Det är dock viktigt att komma ihåg att genomsnitt inte fångar variationer inom en grupp. Att kvinnor i genomsnitt har lägre inkomster än män innebär till exempel inte att alla kvinnor har lägre inkomster än alla män, men det är ett viktigt mått för att synliggöra att det finns strukturella skillnader som påverkar kvinnors och mäns villkor på bostadsmarknaden. För att inte osynliggöra andra relevanta bakgrundsvariabler utöver kön behöver analysen ofta kompletteras med andra mått som ålder eller bakgrund. Detta för att ge en mer rättvis bild av hur resurser, villkor och möjligheter är fördelade i befolkningen.

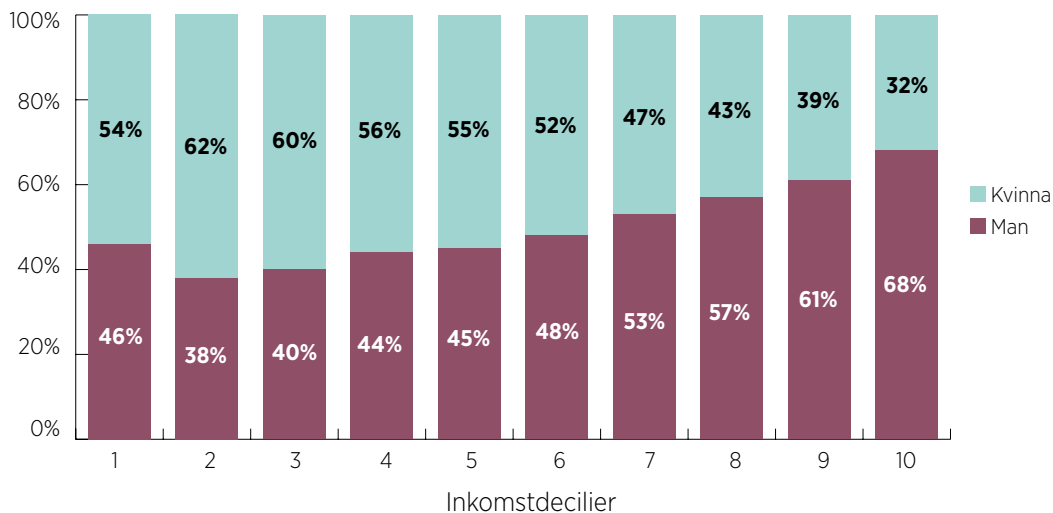
Kvinnors sämre ekonomiska utgångsläge lägger grunden för ett ojämställt deltagande på bostadsmarknaden

Kvinnor har lägre genomsnittlig individuell disponibel inkomst än män.²¹ 2023 hade kvinnor mellan 20–64 år 80 procent av motsvarande grupp mäns inkomster. Det motsvarar ett inkomstgap på drygt 80 000 kronor på ett år. Gapet i medelinkomst har varit runt 20 procent under lång tid. Tittar vi på skillnader mätt i medianvärdet minskar gapet. Mellan kvinnor och män 20–64 år är skillnaden i inkomst mätt i medianvärdet 14 procent. Det motsvarar en skillnad på ungefär 50 000 kronor på ett år. Att skillnaden minskar beror till stor del på att män är kraftigt överrepresenterade i grupper med höga inkomster, vilket ökar medelvärden men inte påverkar medianvärdet lika mycket.²²

Eftersom möjligheten att efterfråga en bostad på bostadsmarknaden styrs av ekonomiska förutsättningar innebär inkomstskillnaderna att kvinnor på gruppnivå har ett sämre utgångsläge på bostadsmarknaden än män. En viktig poäng i sammanhanget är dock att alla med låga inkomster eller med lite kapital möter omfattande hinder på bostadsmarknaden. Konsekvenserna blir dock större för kvinnor som grupp eftersom det är fler kvinnor än män som har låga inkomster.

När vi delar in befolkningen i tio lika stora inkomstgrupper, som i figur 1, ser vi att kvinnor utgör majoriteten i inkomstgrupperna med låga inkomster och att män utgör majoriteten i inkomstgrupperna med höga inkomster. I decil 1 befinner sig de med lägst inkomster och i decil 10 de med högst inkomster. Att fler kvinnor än män befinner sig i grupper med lägre inkomst är ett uttryck för att kvinnor har mindre ekonomisk självständighet än män. Det är också i grupperna med de lägre inkomsterna som inkomsten kan utgöra ett särskilt hinder på bostadsmarknaden.

Figur 1. Andel kvinnor och män 20 år och äldre i inkomstdeciler, disponibel inkomst 2023

Källa: SCB Inkomst- och taxeringsregistret, egna bearbetningar. Personer med en inkomst delas in i tio lika stora grupper utifrån inkomstnivå. Varje grupp innehåller en tiondel av befolkningen. I decil 1 ingår de 10 procent med lägst inkomster och i decil 10 ingår de 10 procent med högst inkomster. Gränsvärdena för decilerna är 138 900 kr, 185 506 kr, 217 914 kr, 256 291 kr, 296 916 kr, 337 795 kr, 384 019 kr, 449 770 kr, 553 181 kr.

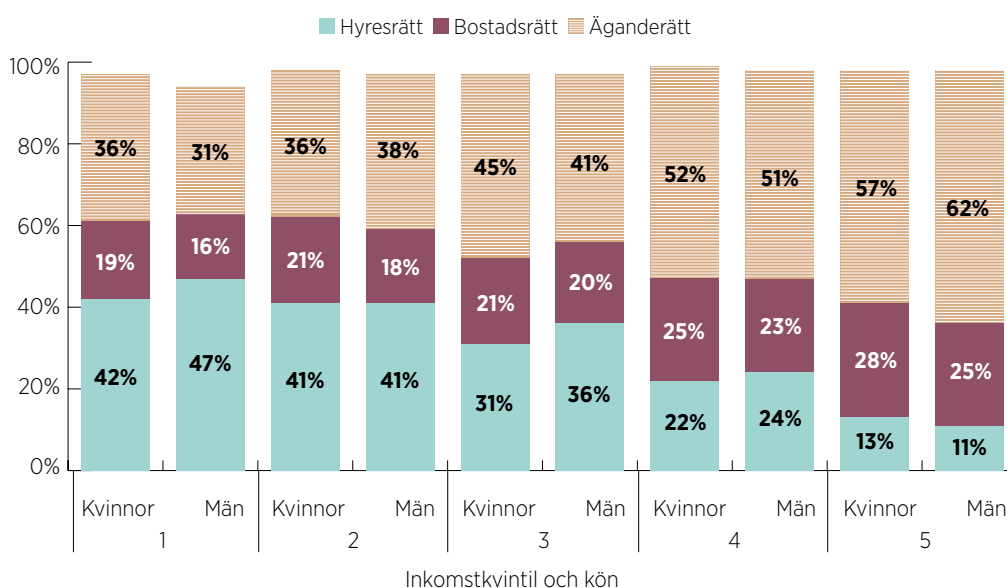
²¹ Individuell disponibel inkomst, även kallat nettoinkomst, är summan av alla skattepliktiga och skattefria inkomster minus skatt och övriga negativa transfereringar en person har. I rapporten framåt använder vi begreppet inkomst synonymt med individuell disponibel inkomst och förtydligar i de fall det rör ett specifikt inkomstslag exempelvis löneinkomst om inkomsten är från lön.

²² SCB. Inkomster och skatter. Nettoinkomst för boende i Sverige hela året efter ålder och år.

Inkomstnivåer har en tydlig påverkan på boendeform

Inkomsten påverkar hur en person bor. Bland de med lägre inkomster är det vanligare att bo i hyresrätt och bland personer med högre inkomster är det vanligare att äga sitt boende. I figur 2 har vi delat in befolkningen i fem inkomstgrupper och redovisar fördelningen av respektive upplåtelseform inom dessa grupper. Statistiken redogör för hur människor inte bor, inte huruvida de äger sin bostad eller innehar förstahandskontraktet.

Figur 2. Kvinnor och män 20 år och äldre efter inkomstgrupper och upplåtelseform 2023

Källa: SCB Inkomst- och taxeringsregistret, Lägenhetsregistret, egna bearbetningar. Inkomstkvintil beräknad på hela befolkningen 20 år och äldre med en inkomst. Personer med en inkomst delas in i fem lika stora grupper utifrån inkomstnivå. Varje grupp innehåller 20 procent av befolkningen. I kvintil 1 ingår de 20 procent med lägst inkomster och i kvintil 5 ingår de 20 procent med högst inkomster. Gränsvärden för inkomstkvintiler är 185 506 kr, 256 291 kr, 337 795 kr, 447 970 kr.

Det är vanligare bland kvinnor och män i den lägsta inkomstgruppen att bo i hyresrätt. Något fler kvinnor än män i gruppen med de lägsta inkomsterna bor i bostadsrätt eller äganderätt. Det kan ha att göra med att man bor ihop med någon med andra ekonomiska förutsättningar eller att man hyr bostaden i andra hand. En majoritet i gruppen med de högsta inkomsterna bor i äganderätt och andelen är större bland män än bland kvinnor. I övrigt är könsskillnaderna inom respektive inkomstgrupp relativt små.

Trots inkomstgapet är det små skillnader mellan hur kvinnor och män på gruppnivå bor

Trots inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män är det små skillnader mellan hur kvinnor och män på gruppnivå bor. Det beror i huvudsak på att de flesta i befolkningen (60 procent) bor tillsammans med någon och oftast med någon med annat kön. Det vanligaste sättet att bo på för både kvinnor och män är i småhus. 45 procent av befolkningen äldre än 20 år bor så. Den näst vanligaste boendeformen är hyresrätt på 26 procent och den tredje vanligaste boendeformen är bostadsrätt på 19 procent. Det är något vanligare att män bor

i småhus jämfört med kvinnor (46 respektive 44 procent) medan det är något fler kvinnor som bor i hyresrätt (26 procent bland kvinnor och 25 procent bland män) eller bostadsrätt (20 procent bland kvinnor och 19 procent bland män).²³

Sammanboende hushåll har större möjligheter att efterfråga en bostad

De flesta bor tillsammans med en partner och med ett eller flera barn. 38 procent av befolkningen är sammanboende med barn respektive 22 procent som är sammanboende utan barn. Den tredje vanligaste hushållstypen är att bo ensam utan barn (19 procent) följt av att bo ensam med ett eller flera barn (7 procent).²⁴ Det finns relativt små könsskillnader mellan hushållstyperna bortsett från att en större andel kvinnor är ensamstående med barn jämfört med män. Det finns också större skillnader mellan kvinnor och män i olika åldersgrupper. I åldersgruppen 20–29 år är det till exempel vanligare att kvinnor är sammanboende (50 procent) jämfört med män (43 procent).²⁵

Något att ta med sig i förståelsen för kvinnors och mäns villkor på bostadsmarknaden är att sammanboende hushåll generellt har större möjligheter att efterfråga fler typer av bostäder än vad ensamhushåll har. Det beror på att det ofta är hushållets sammanlagda ekonomi som avgör boendesituationen. Det, i kombination med kvinnors generellt lägre inkomster, innebär att kvinnor är mer beroende av någon annans inkomst för sin boendesituation än vad män är. Vi återkommer till detta i kapitel 4 *Kvinnors boendesituation är oftare än mäns villkorad av någon annan*.

Det är större skillnad i boende mellan personer med utländsk och svensk bakgrund än vad det är mellan kvinnor och män

Det är större skillnad mellan hur personer med utländsk och svensk bakgrund²⁶ bor än vad det är mellan kvinnor och män. Det är till exempel betydligt vanligare bland personer med utländsk bakgrund att bo i hyresrätt. Ser vi till befolkningen som är 20 år och äldre är småhus den vanligaste boendeformen för personer med svensk bakgrund. 52 procent av de med svensk bakgrund bor i småhus medan andelen är hälften så låg bland personer med utländsk bakgrund, 26 procent. Den vanligaste boendeformen för personer med utländsk bakgrund är i stället hyresrätt. Så bor 41 procent av personerna med utländsk bakgrund. Andelen är hälften så låg bland personer med svensk bakgrund, 18 procent. Könsskillnaderna inom gruppen med utländsk bakgrund är däremot små vilket figur 3 visar.²⁷

”Trots inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män är det små skillnader mellan hur kvinnor och män på gruppnivå bor.”

²³ SCB. Hushållens boende. Antal personer efter utländsk eller svensk bakgrund, boendeform, ålder och kön. År 2023.

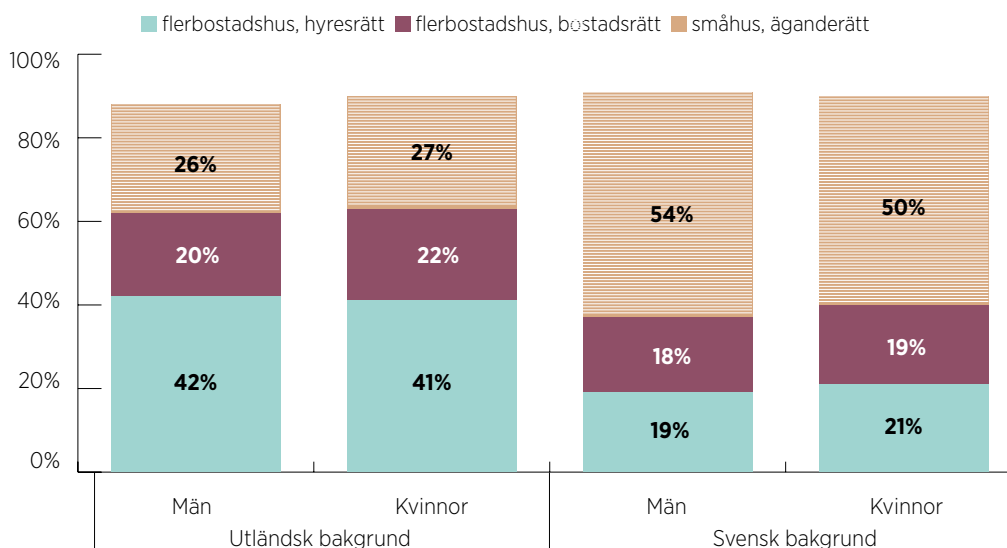
²⁴ SCB. Befolkningsstatistik. Antal personer efter hushållstyp och år. År 2023.

²⁵ SCB. Antal personer efter ålder, hushållstyp, år, region, antal barn och kön. År 2024

²⁶ Enligt SCB:s definition är en person med utländsk bakgrund utrikes född eller inrikes född med två utrikes födda föräldrar. En person med svensk bakgrund är inrikes född med minst en inrikes född förälder.

²⁷ SCB. Hushållens boende. Antal personer efter utländsk eller svensk bakgrund, boendeform, ålder och kön. År 2023.

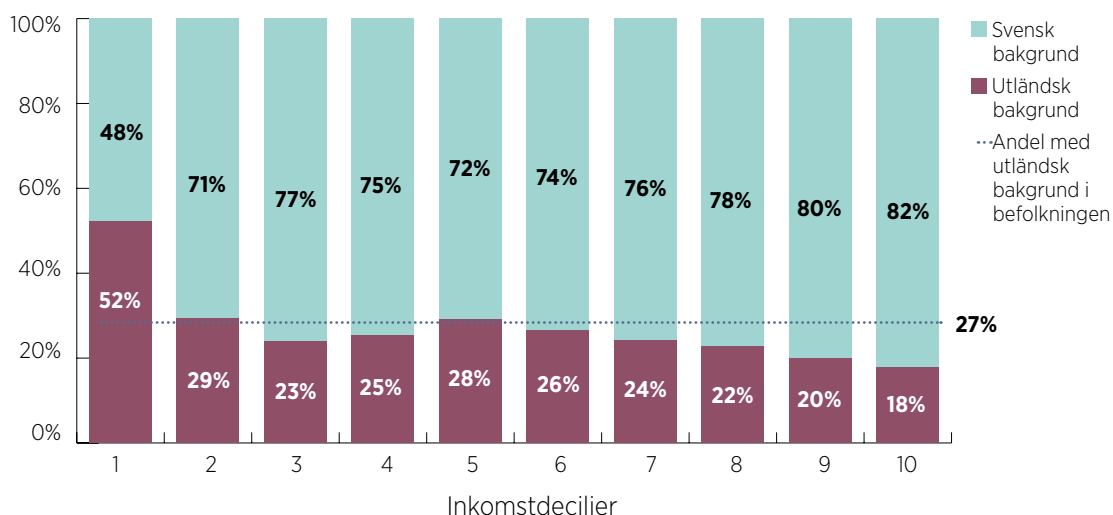
Figur 3. Boendeform efter bakgrund och kön, 20 år och äldre, 2023

Källa: SCB. Antal personer efter ålder, boendeform, år, utländsk/svensk bakgrund och kön. År 2023.

Skillnaderna i boendeform mellan kvinnor och män med utländsk bakgrund respektive kvinnor och män med svensk bakgrund kan kopplas samman med gruppernas olika ekonomiska förutsättningar. Delar vi upp befolkningen i tio lika stora inkomstgrupper som i figur 4 ser vi att gruppen med utländsk bakgrund är kraftigt överrepresenterad i inkomstgruppen med lägst inkomster. I inkomstgrupperna med högst inkomster, 8–10, är de i stället underrepresenterade.

Figur 4. Andel personer med utländsk respektive svensk bakgrund i inkomstdeciler, disponibel inkomst 2023

Källa: SCB Inkomst- och taxeringsregistret, egna bearbetningar. Personer 20 år och äldre med en inkomst. Personer med en inkomst delas in i tio lika stora grupper utifrån inkomstnivå. Varje grupp innehåller en tiondel av befolkningen. I decil 1 ingår de 10 procent med lägst inkomster och i decil 10 ingår de 10 procent med högst inkomster. Gränsvärden för decilerna är 138 900 kr, 185 506 kr, 217 914 kr, 256 291 kr, 296 916 kr, 337 795 kr, 384 019 kr, 449 770 kr, 553 181 kr.

Utrikes födda kvinnor har halkat efter i inkomstutvecklingen

Sedan millennieskiftet har inkomstskillnaderna mellan kvinnor med svensk och utländsk bakgrund vuxit. Framför allt har skillnaderna ökat mellan sammanboende och ensamstående med barn. Ensamstående utrikes födda kvinnor med barn har sedan 2000 dessutom varit i majoritet bland de som sökt hjälp hos socialtjänsten på grund av akut hemlöshet och otrygga boendeförhållanden.²⁸

Ensamstående mammor har oftare det primära omsorgsansvaret

Ungefär lika många kvinnor och män bor i ensamhushåll utan barn. Av de ensamstående föräldrarna är det däremot klart fler kvinnor än män. Totalt finns det knappt 290 900 ensamstående kvinnor med barn och knappt 109 700 ensamstående män med barn i Sverige. Det innebär att 73 procent av ensamstående föräldrar med ett eller flera barn är kvinnor och 27 procent är män. Den här statistiken bygger på uppgifter om barnen är folkbokförda hos mamma eller pappa och tar inte hänsyn till att barn kan bo i växelvis boende. Andelen ensamstående kvinnor med barn är något högre bland kvinnor med utländsk bakgrund jämfört med svensk bakgrund. 6,5 procent av alla kvinnor med utländsk bakgrund är ensamstående föräldrar jämfört med 4,8 procent av alla kvinnor med svensk bakgrund. Bland män med utländsk respektive svensk bakgrund är skillnaderna små, 1,7 respektive 2 procent.²⁹

De flesta barn bor tillsammans med båda sina föräldrar (70 procent av barnen). Enligt SCB:s återkommande undersökning Barns levnadsförhållanden (Barn-ULF) bor 10 procent av alla barn mellan 12–18 år helt hos sin mamma och 10 procent bor växelvis mellan mamma och pappa. Därefter bor barn i fallande ordning mest hos sin mamma, helt hos sin pappa och mest hos sin pappa. Bland barn som inte bor med båda föräldrar i samma hushåll är det vanligare att bo hos sin mamma än sin pappa, 34 procent bor hela tiden hos sin mamma jämfört med 7 procent som bor helt hos sin pappa.³⁰ Ensamstående kvinnor med barn har med andra ord i högre utsträckning än ensamstående män med barn det primära omsorgs- och försörjningsansvaret.

Ensamstående kvinnor och män med barn har olika livsvillkor

Skillnaderna i boendeform är större mellan ensamstående kvinnor och män med barn än vad de är i befolkningen i stort. Bland ensamstående kvinnor med barn är den vanligaste boendeformen hyresrätt. Hälften av alla ensamstående mammor bor så. Den näst vanligaste boendeformen är småhus (21 procent) följt av bostadsrätt (19 procent). Den vanligaste boendeformen för ensamstående män med barn är i stället småhus. Nära hälften av gruppen bor i småhus. Den näst vanligaste boendeformen är hyresrätt (27 procent) följt av bostadsrätt (16 procent).³¹ Boendesituationen speglar på många sätt gruppernas ekonomiska förutsättningar. Ensamstående mammor har 76 procent av ensamstående pappors individuellt disponibla inkomst 2023. Det innebär ett inkomstgap på 24 procent. Skillnaden är särskilt stor bland unga. I åldersgruppen 18–29 år var kvinnornas andel av männens inkomst endast 60 procent. Det motsvarar ett inkomstgap på drygt 200 000 kronor om året och nästan 17 000 kronor i månaden.³² Särskilt låga inkomster har också ensamstående kvinnor med utländsk bakgrund och barn. Deras disponibla inkomst är

²⁸ Bengtsson, Holdo och Holmqvist (red.) (2022).

²⁹ SCB. Befolkningsstatistik. Antal personer efter hushållställning, bakgrund och kön. År 2024.

³⁰ SCB (2025).

³¹ SCB. Hushållens boende. Antal och andel hushåll efter boendeform och hushållstyp. År 2023.

³² SCB. Hushållens ekonomi. Disponibel inkomst för hushåll efter hushållstyp och ålder. År 2023.

”Det är större skillnader i boendeform mellan ensamstående kvinnor och män med barn än befolkningen i övrigt.”

Foto: Mostphotos.

ungefär 80 procent av motsvarande grupp kvinnor med svensk bakgrund och motsvarande grupp män. Jämfört med ensamstående män med barn och svensk bakgrund utgör deras inkomst knappt 60 procent.³³

Ensamstående kvinnor med barn lägger störst del av sin inkomst på boende

Bostaden är den största utgiften för många hushåll och enligt den senaste tillgängliga statistiken från 2021 använde hushållen i genomsnitt en femtedel av sin inkomst för att betala för boendet. Eftersom boende i hyresrätt är de som i genomsnitt har lägst inkomst av upplåtelseformerna är det hushåll i hyresrätt som använder störst del av inkomsten för att betala för boendet. De använder drygt en fjärdedel av sin inkomst. Hushåll i bostadsrätt använder ungefär 19 procent och hushåll i äganderätt 16 procent. Sett till ålder lägger unga och äldre störst andel av sin inkomst på boende. Enligt SCB:s statistik är variationerna mellan kommuntyper små men den kommuntyp där befolkningen lägger störst andel av inkomsten på boende är kommuner med mer än 75 000 invånare (exklusive Stor-Stockholm och Stor-Göteborg).³⁴

Ensamstående kvinnor lägger en större andel av inkomsten på boendet. Till exempel lägger gruppen ensamstående kvinnor som är 65 år och äldre drygt 33 procent av inkomsten på boendet. Motsvarande siffra för män är knappt 24 procent. Hushåll med fler vuxna, sammanboende, med respektive utan barn, och övriga hushåll lägger i genomsnitt

³³ SCB. Inkomst- och taxeringsregistret, egna bearbetningar. Personer med inkomst.

³⁴ SCB. Boendeutgiftsprocent. Medianvärde, per hushåll, procent efter upplåtelseform och hushållstyp. År 2021.

mindre än 20 procent av inkomsten på boendet.³⁵ Enligt en enkätundersökning från Hyresgästföreningen finns skillnader mellan kvinnors och mäns boendeekonomi, även när de bor tillsammans. Drygt hälften av de som bor ihop med någon annan har angett att de betalar lika delar av boendekostnaderna. Endast 28 procent har angett att de delar på kostnaderna efter hur mycket de har i inkomst. Eftersom kvinnor generellt har lägre inkomster än män betyder det att de lägger en större andel av sin inkomst på boendet än mannen de bor med.³⁶

Ålder påverkar boendesituationen

Utöver aspekter som bakgrund, kön och var i landet man bor spelar även ålder roll för boendesituationen. Ålder spelar i regel roll eftersom yngre personer oftare har svagare arbetsmarknadsetablering, lägre inkomster, i högre utsträckning studerar och inte har kunnat spara ihop pengar under en längre tid. Det är vanligare att unga vuxna bor i lägenhet, antingen i hyresrätt eller i bostadsrätt. Ungefär 60 procent av alla unga kvinnor och män i åldern 20–29 år bor så. Huvuddelen av dessa bor i hyresrätt. I högre åldrar är det i stället vanligare att bo i småhus. Högst andel som bor i småhus finns i åldrarna 50–59 år. Där bor runt 60 procent av alla kvinnor och män i småhus. I denna ålder bor 35 procent av alla män och 38 procent av alla kvinnor i lägenhet, antingen hyresrätt eller bostadsrätt.³⁷ Könsskillnaderna mellan hur kvinnor och män bor i olika åldersgrupper är däremot små, troligtvis eftersom de flesta vuxna bor tillsammans med någon inom samma åldersgrupp. För kvinnor och män 20 år och äldre bor de i princip i samma boendeformer oavsett ålder. Efter 50 år är det dock fler män som bor i småhus jämfört med kvinnor. Det kan bero på att det är fler män än kvinnor som bor kvar i ägt boende efter en separation. Efter 70 år bor 57 procent av männen i småhus jämfört med 47 procent av kvinnorna. Vid 80 års ålder och äldre är andelarna 49 respektive 33 procent. I stället är det en högre andel kvinnor som i dessa åldrar bor i bostadsrätt eller hyresrätt.³⁸ Den större förändringen som sker vid 70 års ålder och som sedan förstärks vid 80 års ålder skulle bland annat kunna indikera att kvinnor i dessa åldrar har svårt att bära boendekostnaden för ett småhus på egen hand. Det är fler kvinnor än män över 70 år som bor ensamma.³⁹

Trots tidiga inkomstskillnader är det inga större skillnader i boendeform mellan unga kvinnor och män

Inkomstgapet mellan kvinnor och män grundläggs i unga åldrar. Redan vid 20 års ålder finns ett gap som ökar med ålder. Vid 29 år är mäns medianinkomster 20 procent högre än motsvarande grupp kvinnor.⁴⁰ Efter det består skillnaden över tid. Det beror bland annat på att löneläget är högre i yrken där män är i majoritet jämfört med yrken där kvinnor är i majoritet. Trots att de ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män uppstår tidigt finns det små skillnader mellan hur unga kvinnor och män bor. Bland kvinnor och män i åldern 20–29 år bor en något högre andel män i småhus (drygt 26 jämfört med drygt 24 procent). I samma åldersgrupp bor 22 procent av männen och knappt 24 procent av kvinnorna i bostadsrätt, och 37 respektive knappt 38 procent i hyresrätt.⁴¹

³⁵ SCB. Boendeutgiftsprocent. Medianvärde, per hushåll, procent efter upplåtelseform och hushållstyp. År 2021.

³⁶ Hyresgästföreningen (2025).

³⁷ SCB. Hushållens boende. Antal personer efter utländsk eller svensk bakgrund, boendeform, ålder och kön. År 2023.

³⁸ SCB. Hushållens boende. Antal personer efter utländsk eller svensk bakgrund, boendeform, ålder och kön. År 2023., Grander, Bohman och Murcková (2025).

³⁹ SCB (2022).

⁴⁰ Jämställdhetsmyndigheten (2025:1).

⁴¹ SCB. Hushållens boende. Antal personer efter utländsk eller svensk bakgrund, boendeform, ålder och kön. År 2023.

Fler unga män med svensk bakgrund bor kvar i sitt föräldrahem

Något att ha i åtanke när det kommer till hur unga kvinnor och män bor är att delar av gruppen som bor i småhus bor hos sina föräldrar. Drygt var tredje ung vuxen i åldern 21–24 år (36 procent) bor hemma hos sina föräldrar. Andelen steg fram till 2015 då nära 40 procent av gruppen bodde hos sina föräldrar och har därefter minskat något. Gruppen svenskfödda män bor i högst utsträckning hemma hos sina föräldrar följt av svenskfödda kvinnor. Andelen har dock ökat markant bland utrikes födda unga vuxna under senare år. Det gäller både kvinnor och män.

Siffror från Boverket visar dock att medelåldern för när unga lämnar föräldrahemmet ökar i Sverige och särskilt för kvinnor i storstadsområden.⁴² Unga kvinnor har i högre utsträckning eget boende och flyttar hemifrån tidigare än män. Enligt Hyresgästföreningen kan en förklaring vara att fler väljer att studera på universitet och högskola. Andelen hemmaboende unga vuxna varierar i landet och är högst i kranskommuner som ligger nära storstäder, samt i glesbefolkade områden i norra Sverige, där det finns fler större bostäder och således färre överkomliga alternativ för unga hushåll.⁴³ Lägst andel hemmaboende vuxna finns i studentstäder som till exempel Lund, Umeå och Karlstad dit många unga flyttar på egen hand. Samma sak gäller i storstäder.⁴⁴

Enligt statistik från SCB skiljer sig boendearean för hemmaboende unga 18–21 år åt mellan inrikes och utrikes födda, där inrikes födda i genomsnitt bor tio kvadratmeter större än utrikes födda. Inrikes födda hemmaboende bor större än utrikes födda oavsett boendeform och det är fler utrikes födda som bor hemma i hyresrätt.⁴⁵ Det går enligt Wilhelmson (2024) att se ett samband mellan arbetslöshet och antalet hemmaboende, då färre unga flyttar hemifrån i tider av förhöjda arbetslöshetsnivåer. Det finns även en koppling till inkomst, då högre inkomst innebär en högre sannolikhet för att unga vuxna flyttat hemifrån.

Kvinnor och män rör sig över olika stora bostad- och arbetsmarknader

Människors boendesituationer påverkas av flera aspekter utöver inkomst. Den lokala arbetsmarknaden, den demografiska utvecklingen, flyttmönster, familjesituation och utbildningsmöjligheter är endast några av de faktorer som påverkar kvinnors och mäns möjligheter på bostadsmarknaden. Individens val av boendeplats handlar även om exempelvis tillgång och avstånd till service som skola och förskola, fritidsaktiviteter, dagligvaruhandel och välfärd samt till transporter och annan social infrastruktur. Könsmönster, som att kvinnor och män på gruppnivå arbetar inom olika branscher och att kvinnor förväntas ta större ansvar för det obetalda hem- och omsorgsarbetet, gör att kvinnor och män påverkas av dessa faktorer på olika sätt.⁴⁶

Ett exempel på könsmönster är att kvinnors och mäns pendlingsmönster skiljer sig åt. Män, inrikes födda respektive högutbildade, pendlar generellt över längre avstånd och rör sig därmed över större avstånd mellan bostad och arbete.⁴⁷ Dessa skillnader i pendlingsmönster gör att män har större möjliga arbets- och bostadsmarknader och på så vis är mindre beroende av den lokala arbets- och bostadsmarknaden. Kvinnor, utrikes födda

⁴² Boverket (2019).

⁴³ Hyresgästföreningen (2023a).

⁴⁴ SCB. Andel hemmaboende vuxna barn av befolkningen, 21–24 år., Wilhelmson (2024).

⁴⁵ SCB. Levnadsförhållanden. Barn- och familjestatistik. Boende. Boendeform och genomsnittlig bostadsarea per person för hemmaboende barn och unga 0,21 år efter kön, ålder, boendeform, familjetyp, bakgrund och föräldrars inkomstnivå 2014–2023.

⁴⁶ Grip (2020).

⁴⁷ Tillväxtanalys (2024)., Tillväxtanalys (2020).

och personer med kortare utbildning är i stället mer beroende av den lokala arbets- och bostadsmarknaden. Kvinnor är generellt mer platsbundna än män bland annat på grund av ett traditionellt större ansvar för obetalt hem- och omsorgsarbete vilket till exempel kan handla om att hämta och lämna på förskolan. På grund av mäns högre lönenivåer och könssegregeringen på arbetsmarknaden är det generellt sett också mer lönsamt för män att pendla till ett arbete jämfört med vad det är för kvinnor. Ett annat exempel på könsmönster är att fler unga kvinnor än män flyttar från små tätorter och glesbygd till större städer. Det hör bland annat ihop med att fler kvinnor utbildar sig och att universitet och högskolor är koncentrerade till större tätorter. Det är också fler kvinnor än män som flyttar på grund av en partners arbetsmöjligheter, trots att kvinnor statistiskt tjänar mindre än män på att flytta, både sett till karriär och inkomst.⁴⁸

Det finns små regionala skillnader mellan boendeformer

Trots skillnader i bland annat flytt- och pendlingsmönster mellan kvinnor och män är de regionala skillnaderna mellan boendeformer relativt små. De största skillnaderna finns mellan storstäder och andra större städer jämfört med övriga landet. Den vanligaste boendeformen i hela Sverige med undantag för Stockholms län är småhus. I Stockholms län är den vanligaste boendeformen i stället bostadsrätt.⁴⁹

Andelen av befolkningen 20 år och äldre som bor i småhus varierar mellan länen med en spridning från 35 procent (Stockholms län) till 62 procent (Blekinge län). Andelen som bor i bostadsrätt varierar mellan länen från 7 procent (Kronobergs län) till 35 procent (Stockholms län). Länet där störst andel av befolkningen 20 år och äldre bor i hyresrätt är i Östergötland på 31 procent och länet med minst andel i hyresrätt är Gotland på 13 procent. Samma mönster syns när vi tittar på olika typer av kommuner. Lägst andel i småhus finns i storstäder följt av större städer, där i stället en högre andel bor i bostadsrätt eller hyreshus. En något större andel bor också i bostadsrätt i pendlingskommuner nära storstad.⁵⁰

Skillnaden mellan vilka boendeformer kvinnor och män bor i är mycket små i hela landet. Det beror till stor del även på att hushållstyperna inte skiljer sig avsevärt åt mellan län. Den största andelen av sammanboende hushåll (med och utan barn) finns i Halland med 52 procent och den minsta andelen i Stockholm med 43 procent. Den största andelen av ensamhushåll finns i Jämtland med 45 procent och den minsta i Halland med 41 procent. Den största andelen av ensamstående föräldrar med barn finns i Stockholm med 8 procent och den minsta i Västerbotten med 5 procent.⁵¹

⁴⁸ Grip (2020).

⁴⁹ SCB. Hushållens boende. Antal personer efter region, boendeform, ålder och kön. År 2023.

⁵⁰ SCB. Hushållens boende. Antal personer efter region, boendeform, ålder och kön. År 2023.

⁵¹ SCB. Befolkningsstatistik. Antal hushåll per region efter hushållstyp. År 2023.

4. KVINNORS BOENDESITUATION ÄR OFTARE ÄN MÄNS VILLKORAD AV NÅGON ANNAN

Bostadsmarknaden bygger på många sätt på premisserna att två vuxna delar hushåll, inkomster och boendekostnader. Det gynnar sammanboende hushåll som ofta har större möjligheter att efterfråga en bostad än vad ensamstående hushåll har. Kvinnors sämre ekonomiska utgångsläge på bostadsmarknaden gör att de oftare än män är beroende av annan inkomst för sin boendesituation. Tvåsamhetsnormen på bostadsmarknaden går emot jämställdhetspolitikens mål om att kvinnor och män ska vara ekonomiskt självständiga. Beroendet blir tydligare sett till inkomstskillnader inom hushåll och vid separationer. Vid våld i nära relationer blir ekonomisk självständighet avgörande för den våldsutsattas möjligheter att fly våldet.

Bostadsmarknaden bygger på en tvåsamhetsnorm

Bostadsmarknaden bygger på en så kallad tvåsamhetsnorm, det vill säga att de styrande principerna för bostadsförsörjning till synes är utformade för att vi ska bo tillsammans. Antagandet är att två vuxna delar hushåll, inkomster och boendekostnader.⁵² Det syns bland annat i hyresvärdars inkomstkrav som utgår från hushållets totala inkomst. Det är dessutom inte bara enklare att beviljas bolån om hushållet har två inkomster utan även mer förmånligt eftersom exempelvis amorteringskrav baseras på hushållets totala inkomst. Resultatet är att sammanboende hushåll ofta har större möjligheter att efterfråga en bostad jämfört med ensamstående hushåll. Det innebär även att sammanboende hushåll oftare har möjlighet att efterfråga fler typer av bostäder än ensamstående. Detta gör att både kvinnor och män kan ha svårt att bära kostnaderna för sitt boende på egen hand. Det synliggörs bland annat genom att många, i synnerhet kvinnor men även män, lämnar ägt boende och flyttar till hyresrätt vid separationer samt att 90 procent av alla vräkningar gäller ensamhushåll.⁵³ Tvåsamhetsnormen skapar högre trösklar på bostadsmarknaden och missgynnar ensamhushåll. Jämställdhetspolitikens utgångspunkt är att kvinnor och män ska ha samma möjligheter att vara ekonomiskt självständiga. Så länge kvinnor och män har olika möjligheter att på egen hand efterfråga en bostad som motsvarar deras behov motverkar det dock måluppfyllelsen.

Kvinnors sämre ekonomiska utgångsläge skapar ett beroende

Kvinnor har ett sämre ekonomiskt utgångsläge på bostadsmarknaden. Att skillnaderna i boendeform mellan kvinnor och män på gruppnivå är så pass små skulle därför kunna förstås som att många kvinnors utfall på bostadsmarknaden är bättre än vad deras individuella ekonomiska förutsättningar är. Det kan också förstås som att kvinnors utfall på bostadsmarknaden i större utsträckning än mäns är beroende av andras ekonomiska förutsättningar, som föräldrars eller en partners. Det i sig innebär att kvinnors boendesituationer oftare än mäns är villkorade av någon annan. Att kvinnor i högre utsträckning än män är beroende av annan inkomst för sin boendesituation syns även i att kvinnor i högre utsträckning tar del av socialförsäkringen inklusive bostadsrelaterade bidrag.

⁵² Grander, Bohman och Murcková (2025).

⁵³ Kronofogden (2023).

”Inkomstskillnaden är störst i hushåll med barn där kvinnan är 20–29 år. I dessa hushåll har kvinnan nästan 40 procent lägre inkomst än mannen.”

Foto: Vitaly Gariev/Unsplash

Kvinnors beroende synliggörs av inkomstskillnaderna inom hushåll

Att kvinnor och män ofta bor tillsammans riskerar att dölja flera av de jämställdhetsproblem som finns på bostadsmarknaden. Kvinnor har i genomsnitt lägre inkomster än män även inom samma hushåll. Inkomstskillnaderna inom hushåll visar på kvinnors beroende på bostadsmarknaden. I de allra flesta hushåll⁵⁴ har mannen högre inkomst än kvinnan. Endast i knappt 24 procent av hushållen har kvinnan högre inkomst än mannen.⁵⁵

2022 var den genomsnittliga inkomstskillnaden mellan kvinnor och män i samma hushåll 22 procent, det vill säga i nivå med inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män generellt. Skillnaden är större sett till marknadsinkomst, vilket pekar på den utjämnande effekten som transfereringar och skatter har. Inkomstskillnaden var större i hushåll med barn än hushåll utan barn. Bland sammanboende utan hemmavarande barn hade kvinnor 19 procent lägre disponibel inkomst än männen. Bland sammanboende med barn hade kvinnorna 23 procent lägre disponibel inkomst än männen.⁵⁶

Inkomstskillnaderna är störst inom hushåll bland unga

Inkomstskillnaden är störst i hushåll med barn där kvinnan är 20–29 år. I dessa hushåll har kvinnan nästan 40 procent lägre inkomst än mannen. Skillnaden i marknadsinkomst är hela 66 procent. Detta indikerar att inkomstskillnaden till viss del beror på en ojäm

⁵⁴ Hushåll som består av en man och en kvinna som bor tillsammans och där kvinnan är mellan 20 och 64 år gammal.

⁵⁵ Medlingsinstitutet (2024).

⁵⁶ Medlingsinstitutet (2024).

fördelning av uttaget av föräldraledighet och tillfällig vård av barn.⁵⁷ En bidragande orsak kan vara åldersskillnader mellan kvinnor och män i hushållen. I genomsnitt var männen 2,9 år äldre än kvinnorna i alla hushållstyper. I hushållen med barn där kvinnan var 20–29 år var mannen i genomsnitt fyra år äldre.⁵⁸ Kvinnor har dock tidigt lägre inkomster än män, även i samma ålder. Skillnaderna i inkomster börjar redan vid 20 års ålder och vid 29 år ålder har kvinnor 20 procent lägre medianinkomst än män.⁵⁹ Det är även fler unga kvinnor än unga män (20–29 år) som är sammanboende.⁶⁰ Sammantaget pekar detta på att fler unga kvinnor än unga män är beroende av någon annans inkomst för sin boendesituation.

Graden av självständighet på bostadsmarknaden synliggörs vid separationer

Kvinnors beroende av någon annans inkomst kopplat till sin boendesituation kan bland annat relateras till möjligheten att bo kvar i sin bostad efter en separation. Enligt en undersökning av Hyresgästföreningen från 2022 uppger 28 procent av kvinnorna att de inte har råd att behålla sin hyresrätt vid separation. Motsvarande siffra för män var 14 procent.⁶¹ I en undersökning från Fredrika Bremer-förbundet svarade 57 procent av kvinnorna att de troligen inte skulle ha råd att bo kvar i sin nuvarande bostad efter en separation, och motsvarande siffra bland män var 36 procent.⁶² Svårigheter att bära boendekostnaderna själv kan påverka möjligheterna att lämna en relation. Enligt en undersökning från Nordax bank kan åtta av tio i åldersgruppen 18–29 år tänka sig att bo kvar med sin före detta partner under tiden som de letar efter ny bostad, vilket pekar på att risken för att vara kvar i en oönskad relation är särskilt stor hos unga.⁶³ Det går även att se att oron över att inte ha möjlighet att bo kvar i den nuvarande bostaden efter en separation blir verklighet vid många separationer. Både kvinnor och män som bott tillsammans i ägt boende flyttar ofta till en hyresrätt efter separationen. Däremot flyttar fler kvinnor än män efter separationen från ägt till hyrt boende. Det är dessutom vanligt att kvinnor som bor kvar i det ägda boendet ett år efter separationen flyttar till hyresrätt några år senare. Det indikerar att färre kvinnor än män har råd att bära boendekostnaden för bostaden efter en separation på egen hand. Andelen män som i 30-årsåldern bor ensamma i hus har ökat, vilket är ett tecken på att män har bättre möjligheter att ekonomiskt bära kostnaden för hus på egen hand.⁶⁴

Ekonomisk självständighet är avgörande för att kunna fly våld i nära relationer

I frågan om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer blir ekonomisk självständighet avgörande för möjligheten att fly våldet. Våldsutsatta kvinnor är dock många gånger ekonomiskt utsatta, dels för att de utsätts för ekonomiskt våld, dels för att våld i sig ofta får ekonomiska konsekvenser. Båda dessa aspekter är viktiga att beakta, samtidigt som gränsen mellan dem kan vara otydlig. Ekonomiskt våld är en specifik våldsform som kan handla om att exempelvis ta kontroll över någon annans inkomster och inköp, vägra betala underhåll av barn eller andra gemensamma utgifter, utsätta någon för stöld eller sätta sin partner i skuld. Ekonomiskt våld utövas ofta parallellt och sammanflätat med andra former av mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Ekonomiskt våld kan, liksom ekonomiska konsekvenser av våld, förvärpa kvinnors ekonomiska utsatthet

⁵⁷ Medlingsinstitutet (2024)

⁵⁸ Medlingsinstitutet (2024)

⁵⁹ Jämställdhetsmyndigheten (2025:1).

⁶⁰ SCB. Befolkningsstatistik. Antal hushåll per region efter hushållstyp. År 2024.

⁶¹ Hyresgästföreningen (2022).

⁶² Kantar Public (2023).

⁶³ Nordax Bank (2024).

⁶⁴ Grander, Bohman och Murcková (2025).

inte minst i relation till deras bostads- och arbetssituation. Ekonomiska konsekvenser av våldsutsatthet kan inkludera skulder, utökade ekonomiska kostnader, nedsatt arbetsförmåga på grund av ohälsa eller skyddsbehov, samt hemlöshet. Många våldsutsatta kvinnor har låg eller ingen inkomst alls i flera år efter den rapporterade våldshändelsen.⁶⁵

Våldsutsattas bostadsproblem kan härledas till det ekonomiska våldet

Agevall Gross, Eriksson, Holm, Nyman och Wemrell (2025) beskriver i en underlagsrapport till uppdraget att ekonomiskt våld har en kvarhållande effekt som stärker kvinnans beroende av sin partner och därigenom gör det svårare för henne att bryta upp. Ekonomiska faktorer har ofta stor påverkan på beslutet att fly våldet och personer som lämnar och återvänder igen gör det inte sällan av ekonomiska skäl, som att de inte har råd med en egen bostad och därför upplever att de inte har något val. Det saknas fortfarande mycket forskning på området men i en amerikansk studie framgår det att strukturella problem på bostadsmarknaden och en brist på billiga bostäder medför att våldsutsatta kvinnor som tagit sin tillflykt till skyddat boende ibland inte hade något annat alternativ än att tvingas återvända till en våldsutövande man. Särskilt svår var situationen för våldsutsatta kvinnor i landsbygdsmiljöer, där tillgången till stöd och hjälp från välfärds- och civilsamhälle var ännu mer begränsad än i städer.

Våldsutsattas bostadsproblem kan till en del härledas till ekonomiskt våld, inklusive eftervåld, riktat just mot bostaden. Ekonomiskt våld kopplat till bostaden kan innebära att den utsatta undanhålls från att stå med som hyresgäst eller som ägare till en gemensam bostad, och ekonomiskt sabotage kan utövas exempelvis vid husförsäljning och bodelning. Våldsutövaren kan exempelvis framföra hot vid bodelning, fördröja processen, förstöra värdefulla föremål eller vägra betala sin andel i uppgörelser mellan parterna.⁶⁶ Konsekvenserna av att ha blivit utsatt för ekonomiskt våld kan försvåra möjligheterna att skaffa sig ett boende. Utsattheten för ekonomiskt våld riskerar att fortsätta även efter en separation. Genom att dra ut på tiden när det gäller skilsmässa och bodelning kan våldsutövaren ytterligare förvärra situationen. Att hindra och fördröja den ekonomiska upplösningen kan bland annat göra det svårt att hitta en ny bostad, särskilt för en ekonomiskt svagare parten.⁶⁷

Kvinnor tar del av socialförsäkringen inklusive bostadsrelaterade bidrag i större utsträckning än män

En annan dimension av att kvinnors boendesituation oftare än mäns är villkorad av någon annan handlar om att kvinnor, särskilt ensamstående kvinnor med barn, tar del av socialförsäkringen i större utsträckning än män.

Transfereringar är tillsammans med skatter de delar av den disponibla inkomsten som bidrar till att utjämna skillnader mellan kvinnor och män och kompenserar för mäns högre arbets- och kapitalinkomst. De är därför viktiga verktyg för att stötta grupper med låga inkomster att bekosta ett boende, såväl som att öka ekonomisk jämställdhet. Både staten och kommunerna tillhandahåller ekonomiskt stöd till hushåll med låga inkomster genom socialförsäkringssystemet – staten genom bostadsbidraget samt bostadstillägget och kommuner genom ekonomiskt bistånd.⁶⁸

⁶⁵ Agevall Gross, Eriksson, Holm, Nyman och Wemrell (2025).

⁶⁶ Agevall Gross, Eriksson, Holm, Nyman och Wemrell (2025).

⁶⁷ Regeringen (2024-11-12), Jämställdhetsmyndigheten (2023:04).

⁶⁸ Socialtjänstlag (2001:453) 4 kap. 1 § Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

Foto: Tim Mossholder/Unsplash

Ekonomiskt bistånd är vanligast bland ensamstående kvinnor med barn

Ekonomiskt bistånd är det yttersta skyddsnätet i socialförsäkringssystemet och ska träda in tillfälligt när individer inte kan försörja sig på något annat sätt. Biståndet består av försörjningsstöd, som ska täcka den löpande försörjningen, och bistånd till livsföringen i övrigt, som ska täcka kostnader för behov som kan ingå i en skälig levnadsnivå och som uppstår då och då.⁶⁹

Omkring 146 000 hushåll fick ekonomiskt bistånd någon gång under 2023. Det motsvarar ungefär 3 procent av det totala antalet hushåll i Sverige. Antalet hushåll som får ekonomiskt bistånd har minskat under flera år. År 2014 fick 226 400 hushåll, 5 procent av hushållen i befolkningen, ekonomiskt bistånd någon gång under året. Drygt 10,4 miljarder kronor betalades ut till hushåll år 2023, vilket är en minskning med 11 procent i fasta priser jämfört med året innan. Antalsmässigt är det vanligaste biståndshushållet en ensamstående man utan barn. De utgjorde drygt 60 000 av hushållen. Sett till andel i befolkningen är ekonomiskt bistånd vanligast bland ensamstående kvinnor med barn. Drygt 21 000 av dessa hushåll fick ekonomiskt bistånd. Det innebär att omkring 11 procent av samtliga ensamstående kvinnor med barn fick ekonomiskt bistånd under 2023. Bland ensamstående män med barn är andelen 5,7 procent.⁷⁰

Bostadsbidrag är vanligast bland ensamstående kvinnor med barn

Bostadsbidrag är ett ekonomiskt stöd som syftar till att ge barnfamiljer och ungdomshushåll med låga inkomster möjligheten att bo i fullvärdiga och tillräckligt rymliga bostäder. Under 2023 var det ungefär 170 900 hushåll som fick bostadsbidrag, varav 81 procent barnfamiljer och 19 procent ungdomshushåll. Det är fler kvinnor än män som får bostadsbidrag. Av hushåll med barn är det framför allt ensamstående föräldrar som erhåller bidrag, i realiteten huvudsakligen kvinnor. Bland de barnfamiljer som fick bostadsbidrag 2023 var 60 procent ensamstående kvinnor och 11 procent ensamstående män.⁷¹ Ungefär en fjärdedel av de barnfamiljer som får bostadsbidrag är sammanboende. Bland ungdomshushållen är andelen sammanboende betydligt lägre, endast 3 procent. Det är något fler ensamstående unga män

⁶⁹ Socialstyrelsen (2024a).

⁷⁰ Socialstyrelsen (2024b).

⁷¹ Försäkringskassan (2024-10-23).

”Reformer av bostadsbidraget lyser med sin frånvaro. Bidraget behöver justeras i takt med pris- och hyresutvecklingen i samhället.”

än ensamstående unga kvinnor som tar emot bidraget.⁷² Av de unga kvinnor och män som söker bidraget har de unga kvinnorna något högre boendekostnader än de unga männen.⁷³

Bostadsbidraget justerades något 2017 för att bättre hjälpa ensamstående föräldrar, men några större reformer av bostadsbidraget har inte gjorts. Inkomstgränserna i bidraget är desamma som 2021. 2020 infördes ett tillfälligt tilläggsbidrag för barnfamiljer för att kompensera för ökade levnadskostnader. Den tillfälliga höjningen har förlängts sammanlagt åtta gånger men fasas ut under det första halvåret 2025.⁷⁴ I genomsnitt får ensamstående kvinnor med barn ungefär 34 900 kronor om året i bostadsbidrag eller 2 900 kronor i månaden. Detta inkluderar tilläggsbidraget till barnfamiljer som upphör under 2025.⁷⁵

Trots bostadsbidragets intentioner att underlätta för hushåll med låga inkomster har systemet blivit alltmer ineffektivt. Bostadsbidraget justeras till exempel inte efter vare sig löne- eller prisutvecklingen i samhället. För att bostadsbidraget ska öka krävs ett politiskt beslut.⁷⁶ Hyresgästföreningen menar att bostadsbidraget är på väg att avskaffa sig självt. Det bygger på beräkningar som visar att hyrestaket inte har justerats sedan 1997 när hyrorna i själva verket har mer än fördubblats sedan dess. Det innebär att andelen hushåll som kan få stöd stadigt minskar. 1998 fick 10 procent av befolkningen bostadsbidrag i jämförelse med 3 procent 2024. Skulle utvecklingen fortsätta i samma riktning skulle alltså ingen till sist kvalificera sig för bidraget.⁷⁷ Trots befolkningsökning och en dubbling av andelen hushåll med låg ekonomisk standard har antalet hushåll som får bostadsbidrag minskat drastiskt. I dag går bidraget till knappt 171 000 hushåll, vilket motsvarar en fjärdedel av antalet 1995. Statens utgifter för bostadsbidraget i nominella tal har också minskat. Från 7,5 miljarder 1997 till 3,6 miljarder 2003 och 4,9 miljarder 2023, vilket inkluderade det extra bostadsbidrag som betalats ut sedan coronapandemin och som motsvarar ungefär en miljard kronor.⁷⁸ Samtidigt har statens utgifter för olika skattereduktioner som gynnar ägt boende, exempel rotavdraget ökat.⁷⁹

En annan problematik med bostadsbidragets utformning är att de hushåll som är mottagare av det ofta har inkomster som ligger så långt under gränsen för relativ ekonomisk standard att bidraget inte lyfter dem över gränsen.⁸⁰

En paradox med bostadsbidraget är att bidragets konstruktion, som innebär att det justeras i relation till bostadens storlek, försvårar hushållets förutsättningar att efterfråga en större bostad, trots att en målsättning med bidraget länge har varit att minska trångboddhet.⁸¹ En ytterligare paradox med bidraget är att få hyresvärdar accepterar det som inkomst. Av de allmännyttiga bostadsbolagen är det en fjärdedel som inte godkänner bostadsbidrag som inkomstkälla.⁸²

⁷² Försäkringskassan (2024-12-10).

⁷³ Försäkringskassan. Statisk inom området barn och familj – bostadsbidrag.

⁷⁴ Grander, Bohman och Murcková (2025).

⁷⁵ Försäkringskassan (2024-10-23).

⁷⁶ SOU 2022:14.

⁷⁷ Hyresgästföreningen (2024).

⁷⁸ Grander, Bohman och Murcková (2025).

⁷⁹ Prop.2024/25:156.

⁸⁰ SOU 2021:101.

⁸¹ SOU 2021:101., SOU 2022:14.

⁸² Sveriges Allmännytta (2023).

En aspekt som flera aktörer tidigare lyft fram som kritik mot bostadsbidragets utformning är att risken för att bli återbetalningsskyldig är stor. Det bygger på att bidraget baseras på uppskattad inkomst över året och inte faktiskt inkomst. 2018 var över 82 000 mottagare av bostadsbidraget återbetalningsskyldiga. Enligt Hyresgästföreningen bidrar risken för att bli återbetalningsskyldig till att många som har rätt till bidraget inte ansöker om det.⁸³ En tidigare utredning har föreslagit att bostadsbidraget bör grundas på månatliga uppgifter från Skatteverket och menar att det hade minskat återkraven med mer än 90 procent.⁸⁴ I budgetpropositionen för 2025 aviserar regeringen om avsikter att genomföra lagändringar för bland annat bostadsbidraget med utgångspunkt i utredningen.⁸⁵

Bostadsbidraget är ett viktigt verktyg för att kompensera för den ekonomiska ojämställdheten mellan kvinnor och män på bostadsmarknaden. Gruppen som erhåller bostadsbidrag är en heterogen grupp. Majoriteten av ensamstående föräldrar med barn som erhåller bostadsbidrag har inkomst från arbete som huvudsaklig inkomstkälla (45 procent av kvinnorna och 46 procent av männen). 18 procent av kvinnorna har ekonomiskt bistånd som huvudsaklig inkomstkälla och 13 procent av männen.⁸⁶ Bostadsbidraget kan minska incitamenten att arbeta för vissa grupper. Bostadsbidraget har bostads- och familjepolitiska syften, utöver konsekvenser för de sysselsättningspolitiska målsättningarna.⁸⁷ Bostadsbidragets effekt kopplat till olika politiska målsättningar, där det kan uppstå målkonflikter, behöver beaktas av politiken.

Bostadstillägget till pensionärer tillfaller främst kvinnor

Ett annat bostadspolitiskt verktyg är bostadstillägget. Bostadstillägg ska ge möjligheter till god bostadsstandard för personer med begränsade ekonomiska tillgångar. Det kan beviljas till personer som är 65 år och äldre som tar ut pension samt till personer som har aktivitetsersättning eller sjukersättning. Pensionsmyndigheten handlägger bostadstillägg till pensionärer medan Försäkringskassan handlägger bostadstillägg till personer med sjuk- och aktivitetsersättning. I januari 2025 hade drygt 300 000 personer, 65 år och äldre, bostadstillägg. Av dessa var ungefär 70 procent kvinnor.⁸⁸ Bland personer med sjuk- och aktivitetsersättning är könsfördelningen mer jämn. Av de drygt 121 000 mottagarna är 52 procent kvinnor. Av de som har sjuk- eller aktivitetsersättning är dock andelen som har bostadstillägg högre bland män än bland kvinnor (53 respektive 44 procent).⁸⁹

Att hushåll som har rätt till bidraget inte ansöker om det har även visat sig vara fallet för många med rätt till bostadstillägg. Enligt en skattning över mörkertal inom bostadstillägget av Riksrevisionen 2016 var det ungefär en tredjedel av potentiellt berättigade ålderspensionärerna som inte ansökt om bostadstillägg. Det motsvarar 129 000 personer. Bland de potentiellt berättigade med sjuk- och aktivitetsersättning var motsvarande siffra närmare en fjärdedel, eller 40 000 personer.⁹⁰ Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) konstaterar att bostadstillägget är komplext och att den stora informationsbördan som ligger på individen bidrar till att det görs felaktiga utbetalningar. Det gäller både för höga och för låga utbetalningar, men en betydande andel av felen består i att personer får mindre stöd än vad de har rätt till.⁹¹

⁸³ Hyresgästföreningen (2024).

⁸⁴ SOU 2021:101.

⁸⁵ Regeringens proposition 2024/25:1.

⁸⁶ Longitudinell integrationsdatabas (LISA), 2023, egna bearbetningar.

⁸⁷ SOU 2025:53.

⁸⁸ Pensionsmyndigheten. Typ av utbetalning: Bostadstillägg, Uppdelat på: åldersklass, år och månad: 2025–01 och kön. Antal/Totalbelopp/Medelbelopp.

⁸⁹ Försäkringskassan. Bostadstillägg till personer med aktivitetsersättning och sjukersättning.

⁹⁰ Riksrevisionen (2016).

⁹¹ Inspektionen för socialförsäkringen (2024).

5. EN FUNGERANDE HYRESMARKNAD ÄR VIKTIGT UR ETT JÄMSTÄLLDHETSPERSPEKTIV

Hyresrätten spelar en avgörande roll för vissa grupper på bostadsmarknaden. Eftersom kvinnor är överrepresenterade i grupper med låga inkomster, oftare än män har eget omsorgs- och försörjningsansvar för barn och är mer utsatta på andrahandsmarknaden, är det dock särskilt viktigt ur ett jämställdhetsperspektiv att hyresmarknaden fungerar. Sedan 2010-talet har bostadspolitikerna handlat mycket om att öka byggtakten. Det har dock inte löst problemen att många stängs ute från hyresmarknaden som präglas av höga trösklar som långa kötider, höga hyror och uteslutande tillträdeskrav. Konsekvenserna är att många söker sig till en dyr och osäker andrahandsmarknad där risken att utsättas för sexuella trakasserier är större för unga kvinnor. Bostadsbristen drabbar särskilt kvinnor som utsätts för våld i nära relationer. Kvinnor och män har olika mönster vid hemlöshet, vilket gör att kvinnor riskerar att underskattas i statistiken.

Vissa grupper har särskilt stort behov av en fungerande hyresmarknad

Såväl den internationella som svenska forskningen om jämställdhet mellan kvinnor och män på bostadsmarknaden tar ofta utgångspunkt i skillnader mellan de som äger kontra de som inte äger sin bostad och konstaterar att denna skillnad ökar. Bostadsägande har blivit ett sätt att bygga upp ekonomiska tillgångar, medan hyresmarknaden blir mindre tillgänglig och i allt högre grad än tidigare används av hushåll med låga inkomster.⁹²

Alla med låga inkomster och lite kapital möter hinder på bostadsmarknaden, både den hyrda och den ägda marknaden. På den ägda marknaden är dock de ekonomiska kraven högre. Att hyresmarknaden fungerar bra kan sägas vara särskilt viktigt för unga, ensamstående föräldrar och utrikes födda som invandrat till Sverige. Det är grupper som oftare har haft kortare tid på sig, eller har svårare än andra, att spara ihop till en kontantinsats eller bli beviljade ett bostadslån. När det inte finns hyresrätter som motsvarar efterfrågan driver det upp priserna på bostadsmarknaden och skuldsättningen i samhället.⁹³

Hindren på hyresmarknaden skiljer sig åt mellan kvinnor och män

Som tidigare konstaterat fyller hyresmarknaden en särskilt viktig funktion för grupper av kvinnor och män på bostadsmarknaden. Enligt internationell forskning upplever kvinnor och män generellt sett osäkra boendeförhållanden i ungefär samma utsträckning, men det finns skillnader mellan olika grupper. Kvinnliga studenter och ensamstående mammor upplever större osäkerhet på bostadsmarknaden än män i samma situation, medan män med låg inkomst eller som är arbetssökande, i högre grad upplever osäkra boendeförhållanden än kvinnor. Forskning pekar på att dessa skillnader dels hänger samman med att kvinnor oftare har omsorgsansvar för barn, dels att kvinnor och män inte har samma tillgång till arbete och inkomst, vilket påverkar möjligheterna att etablera sig på bostadsmarknaden.⁹⁴ I Sverige syns liknande mönster. Ensamstående kvinnor med barn möter exempelvis större hinder kopplade till sin bostadssituation och ekonomi än ensamstående

⁹² Grander, Bohman och Murcková (2025).

⁹³ SOU 2024:71., Grander, Bohman och Murcková (2025).

⁹⁴ Grander, Bohman och Murcková (2025).

män med barn. I Sverige framkommer även andra mönster som att utrikes födda kvinnor och män inte bara möter hinder i form av höga månadshyror eller lång kötid, utan även diskriminering utifrån etnicitet från hyresvärdar. Studier har även visat att det förekommer diskriminering baserad på den sökandes kön och sexuella läggning.⁹⁵

Ett annat framträdande mönster på svensk bostadsmarknad är att grupper av kvinnor, som ensamstående mammor, utrikes födda eller unga kvinnor, är i särskilt stort behov av en fungerande hyresmarknad. Dels eftersom kvinnor är överrepresenterade i grupper med låga inkomster, dels eftersom de är mer utsatta än män på andrahandsmarknaden.

Kvinnor utsätts även i högre utsträckning än män för våld i nära relationer och har därför ett större behov av att kunna ställa om på bostadsmarknaden för att fly från våldet och för att etablera ett stadigvarande boende efter skyddat boende.⁹⁶ I dessa fall är hyresmarknaden ofta det enda alternativet bortsett från akut och tillfälligt stöd. Tillgången till hyresrätter för en rimlig hyra är därför särskilt viktigt ur ett jämställdhetsperspektiv.⁹⁷ Däremot visar Jämställdhetsmyndighetens intervjustudie med kvinnor som lever med skyddade personuppgifter på svårigheter med att få en bostad. En svårighet handlar om att hyresvärdar inte vill hyra ut till personer med skyddade personuppgifter. Privata hyresvärdar kan bland annat vara rädda för störningar och hot.⁹⁸

Hyresmarknaden tillgodoser inte efterfrågan på hyresrätter

Sedan början av 2000-talet har Sverige haft ett för lågt utbud av bostäder. Ur ett bostadspolitiskt perspektiv brukar det framhållas att det råder bostadsbrist på svensk bostadsmarknad och att utbudet av bostäder inte matchar efterfrågan.⁹⁹ Det finns dock forskare som problematiserat begreppet bostadsbrist. De menar att det snarare är specifika grupper som har svårt att få tillgång till bostad än en generell brist och att bostadsbristen drabbar olika sociodemografiska grupper på olika sätt. Särskilt utsatta är ekonomiskt svagare hushåll, inte minst unga och/eller ensamstående personer med eller utan barn. På så vis kan man säga att det råder bostadsbrist för ekonomiskt utsatta personer i stora delar av landet.¹⁰⁰

Under 2010-talet ökade byggtakten i Sverige till följd av den politiska inriktningen att bygga fler bostäder.¹⁰¹ 2019 byggdes ungefär fem gånger så mycket som när det byggdes som minst 1993. Mellan år 2000 och 2020 har bostadsrätter dominerat nybyggnationen eftersom efterfrågan har varit stor. Under den senare delen av 2010-talet har dock hyresrätter, framför allt privatägda, fått ett kraftigt uppsving.¹⁰² Andelen hyresrätter av beståndet har däremot minskat över tid. År 1991 utgjorde hyressektorn knappt 42 procent av det totala bostadsbeståndet och i dag ligger andelen på 39 procent.¹⁰³ Under 1990-talet, under de perioder när bostadsbyggandet var högt, var 53 procent av beståndet som byggdes hyresrätter. Under 2000-talet utgjorde hyresrätter 33 procent av nybyggnationen och mot slutet av 2010-talet 42 procent.¹⁰⁴ Sedan 1990 har också 220 000 hyresrätter ombildats till bostadsrätter. Det är främst i storstäderna och pendlingskommuner nära storstäder som utbudet av hyresrätter har minskat som andel av beståndet. Detta beror främst på att en

⁹⁵ Sjöland Kozlovic och Frisch (2021).

⁹⁶ Agevall Gross, Eriksson, Holm, Nyman och Wemrell (2025).

⁹⁷ Grander, Bohman och Murcková (2025).

⁹⁸ Jämställdhetsmyndigheten (2022:10).

⁹⁹ SOU 2024:62., SOU 2022:14.

¹⁰⁰ Agevall Gross, Eriksson, Holm, Nyman och Wemrell (2025).

¹⁰¹ SOU 2024:62., SOU 2022:14.

¹⁰² Grander, Bohman och Murcková (2025).

¹⁰³ SOU 2024:62.

¹⁰⁴ SOU 2022:12.

”Tillträdeskrav bland hyresvärdar är ett större hinder för kvinnor än män eftersom kvinnor oftare har lägre förvärvsinkomster än män och oftare tillfälliga och osäkra anställningar.”

stor del av nybyggnationen varit bostadsrätter. I övriga delar av landet har andelen hyresrätter i beståndet varit relativt oförändrad sedan början av 1990-talet. Enligt Boverkets bostadsmarknadsenkät bor 70 procent av Sveriges befolkning i kommuner med underskott av bostäder på bostadsmarknaden. Det är en minskning från 2023 då motsvarande siffra var 80 procent.¹⁰⁵

Långa kötider försvårar etableringen på hyresmarknaden

Kötiden på en lägenhet varierar kraftigt beroende på var i landet man befinner sig, område, storlek och hyra. Delar av den svenska hyresmarknaden kännetecknas av långa kötider medan det i stora delar av Sverige inte är ett lika stort problem.¹⁰⁶ I en tredjedel av allmännyttans befintliga bestånd går det att få en lägenhet inom ett år, i huvudsak i mindre kommuner. I det nybyggda beståndet, som ofta har högre hyra, är andelen med relativt kort kötid större.¹⁰⁷

Kötiderna till ett förstahandskontrakt på hyresmarknaden är längst i Stockholm, Göteborg och Malmö. I Stockholms innerstad var den genomsnittliga kötiden för befintliga bostäder år 2023 nästan 20 år och för nyproduktion drygt 14 år. Kötiden i hela beståndet i Stockholm uppgick till nio år och sex år för nyproduktion. I Malmö var den genomsnittliga kötiden drygt tre år och nästan fyra år för nyproduktion. I Göteborg var den genomsnittliga kötiden knappt sju år.¹⁰⁸

Generellt är kötiden kortare för nybyggda lägenheter än vad den är för lägenheter av det äldre beståndet. Det beror bland annat på att det sällan byggs nyproduktion i eftertraktade områden och att nyproducerade lägenheter oftast har högre hyra än det äldre beståndet. I jämförelse mellan nyproducerade hyresrätter och beståndet som helhet är hyran per kvadratmeter för en nyproducerad hyresrätt ungefär 50 procent högre än genomsnittet för hela beståndet.¹⁰⁹ Hushåll som föredrar det hyrda boendet men som saknar den nödvändiga kötiden blir i stället hänvisade till osäkra, tillfälliga och dyra andrahandskontrakt eller till det ägda boendet.¹¹⁰

Det finns fler kvinnor än män i de kommunala bostadsköerna

Fler kvinnor än män står i kö i samtliga kommunala bostadsförmedlingar som redovisar statistik uppdelad på kön. Kvinnor är också mer aktiva i sitt sökande i termer av grad av aktivitet i bostadskön, mätt som fem eller fler sökningar per år. Tidigare studier har kopplat samman att fler kvinnor än män står i bostadsköer med att kvinnor har svårare att hantera sin boendesituation vid en separation än män och att fler kvinnor än män utsätts för våld i nära relationer.¹¹¹

¹⁰⁵ SOU 2024:62.

¹⁰⁶ Hyresgästföreningen (2023b).

¹⁰⁷ Sveriges allmännytta (2024-03-21).

¹⁰⁸ SOU 2024:62., SOU 2024:71.

¹⁰⁹ Hyresgästföreningen (2023b).

¹¹⁰ SOU 2024:71.

¹¹¹ SOU 2022:14.

Tillträdeskrav på hyresmarknaden kan bli ett hinder

Tillträdeskrav bland hyresvärdar har tidigare identifierats som ett större hinder för kvinnor än män eftersom kvinnor oftare har lägre förvärvsinkomster än män och oftare tillfälliga och osäkra anställningar som gjort det svårt för kvinnor att kvalificera sig för en hyresrätt.¹¹² Dessutom har hyrorna ökat över tid. Sedan 1981 har den reala hyresnivån ökat med 88 procent.¹¹³

De flesta hyresvärdar tillämpar tillträdeskrav eller uthyrningskrav i någon form. Enligt en undersökning av Sveriges Allmännyttas rapport från 2024 är det vanligaste tillträdeskravet att hushållet ska ha ett visst konsumtionsutrymme när hyran är betald (35 procent av hyresvärdarna) följt av en viss inkomst i relation till hyran (32 procent av hyresvärdarna). Det vanligaste inkomstkravet där inkomsten ställs i relation till hyran är att hyresgästens bruttolohn ska motsvara tre gånger årshyran (41 procent av hyresvärdarna). Utvecklingen har rört sig mer och mer från rigida krav till att hyresvärdar i högre utsträckning gör individuella bedömningar av hyresgästens betalningsförmåga. Tidigare var det även få hyresvärdar som accepterade tillfälliga anställningar, men senare undersökningar visar att mellan 80 och 90 procent av hyresvärdar gör det. Det är dock enbart 23 procent av hyresvärdarna som gör individuella prövningar ifall den sökande inte uppfyller kraven, vilket kan gälla exempelvis krav på att hyresgästen är skuldfri. Utvecklingen innebär att tillträdeskraven på senare år inte utgör lika stora hinder som tidigare.¹¹⁴ Samtidigt godkänner hyresvärdar sällan andra källor till inkomst än förvärvsarbete. Det handlar bland annat om försörjningsstöd, underhållsstöd, barnbidrag och paradoxalt nog med tanke på bidragets syfte, även bostadsbidraget. Detta är inkomstslag som kvinnor oftare än män har, vilket resulterar i att kvinnor i högre utsträckning än män påverkas negativt av tillträdeskraven.¹¹⁵

Nybyggda lägenheter är ett viktigt alternativ för unga men löser inte bostadsbristen för alla

Storlek och utförande av bostäderna som byggs har betydelse för vilka som kan flytta dit. Enligt en rapport från bostadsbolaget HSB (2022) har bostadsbyggandet i Sverige tjänat framför allt äldre åldersgrupper, om man jämför flyttfrekvensen med ungas. Unga vuxna (19–25 år) utgör däremot den största andelen som flyttar till nybyggda hyresrätter, vilket innebär att de drabbas särskilt om byggtakten saktar in eller om hyrorna blir för höga.¹¹⁶ Nybyggda hyresrätter är i genomsnitt dyrare än det vanliga beståndet. Riksgenomsnittet på nybyggda hyresrätter var år 2022 nästan 4 000 kronor högre i månaden än det ordinarie beståndet.¹¹⁷ Att bygga prisvärda bostäder som möter ungas behov är svårt på en marknad där höga byggkostnader innebär ett påtryckande krav på högre hyresnivåer. När hyresnivåerna blir för höga blir byggprojektet oattraktivt även för byggherrarna, vilket leder till att nybyggen som hade kunnat rikta sig till unga i stället slopas. Eftersom nybyggda lägenheter är dyrare blir de endast en lösning för de som har råd med en hyra som är dyrare än genomsnittet.¹¹⁸ De långa kötiderna i det äldre beståndet, som vi beskrivit tidigare, gör flyttkedjorna långsamma.

¹¹² Grander och Sjöland Kozlovic (2023).

¹¹³ SOU 2024:71.

¹¹⁴ Sveriges Allmännyttas rapport (2024).

¹¹⁵ Grander och Sjöland Kozlovic (2023), Grander, Bohman och Murcková (2025).

¹¹⁶ HSB (2022).

¹¹⁷ Hur vi bor. Månadshyra i nybyggda hyresrätter, 2014–2023.

¹¹⁸ Boverket (2019).

Ungas boendekostnader har ökat

Unga kvinnor uppger i högre utsträckning än män att de har svårt att hantera sina boendekostnader.¹¹⁹ Enligt Hyresgästföreningens senaste undersökning uppger 48 procent av kvinnorna och 55 procent av männen i åldern 20–27 år att de har råd att bo i den stad/ort de vill bo.¹²⁰ Kvinnor i åldersgruppen oroar sig också mer än män för att de inte ska hitta en bostad i framtiden och tvekar i större utsträckning till att bilda familj på grund av bostadsmarknaden. Enligt Hyresgästföreningen har andelen unga med boendekostnader över 8 000 kronor mer än fördubblats mellan 2021 och 2023, och ligger nu på 22 procent. Vanligast är en boendekostnad på 4 000–5 999 kronor.¹²¹

Många hänvisas till en dyr andrahandsmarknad

Höga trösklar på hyresmarknaden, genom bland annat långa kötider, höga hyror och tillträdeskrav, gör att många grupper stängs ute från den ordinarie hyresmarknaden och hänvisas till andrahandsmarknaden, framför allt i storstäder och större tätorter. De som hänvisas till andrahandsmarknaden är företrädesvis grupper som haft begränsade möjligheter att stå i bostadskö, som oftare har lägre inkomster än andra grupper eller som har skulder eller betalningsanmärkningar.¹²² På hyresplattformen Blocket bostad annonseras i genomsnitt 150 000 andrahandslägenheter årligen.¹²³

Andrahandsmarknaden präglas av tidsbegränsade, korta och osäkra hyreskontrakt. Den innefattar dessutom brist på rättigheter och diskriminering. Hyrorna motsvarar sällan lägenhetens bruksvärde utan bestäms av efterfrågan, vilken i synnerhet i storstadsområdena kan vara hög. Enligt Boverkets analys från 2019 har andrahandshyrorna stigit kontinuerligt i pris mellan 2009 och 2017. En bostadsrätt som hyrs ut kan kosta 138 procent mer än förstahandshyran i hyresbeståndet.¹²⁴

Unga kvinnor riskerar att utsättas för sexuella trakasserier på andrahandsmarknaden

På andrahandsmarknaden väljer privatpersoner själva ut vem de vill hyra ut sin bostad till. Det innebär att den som hyr ut på andrahandsmarknaden baserar sitt beslut på personliga preferenser och subjektiva bedömningar. Det skapar en betydande risk för återkommande diskriminering.¹²⁵ Det finns studier som indikerar att unga kvinnor har enklare att få en bostad på andrahandsmarknaden än unga män.¹²⁶ Det är framför allt utrikes födda män som i högre utsträckning sällas bort i hyresprocesserna och studier visar att diskriminering på bostadsmarknaden sker baserat på etnicitet. Inrikes födda män möter inte samma typ av hinder som utrikes födda män gör. Personer med svenskklingande namn får till exempel oftare återkoppling på sina ansökningar efter bostäder på andrahandsmarknaden än personer med mellanösternklingande namn.¹²⁷

Att unga kvinnor har enklare att få bostad på andrahandsmarknaden kan ha sin förklaring i könsstereotypa uppfattningar om att unga kvinnor är mer ansvarsfulla och mer skötsamma än unga män. Det innebär däremot inte att unga kvinnor möter färre hinder på andrahandsmarknaden än män. Undersökningar och forskning visar att unga kvinnor

¹¹⁹ Hyresgästföreningen (2023a).

¹²⁰ Hyresgästföreningen (2025).

¹²¹ Hyresgästföreningen (2025).

¹²² Grander och Sjöland Kozlovic (2023).

¹²³ Blocket x Qasa (2025-01-21).

¹²⁴ Boverket (2019a).

¹²⁵ Boverket (2021).

¹²⁶ Se till exempel Listerborn (2021).

¹²⁷ Molla, Rhawi och Lampi (2021), Flage (2018).

utsätts för sexuella trakasserier på andrahandsmarknaden i högre utsträckning än män. Det kan bland annat handla om falska bostadsannonser för att komma i kontakt med unga tjejer och sexuella inviter. Tidigare studier har beskrivit att utsattheten som unga kvinnor upplever på andrahandsmarknaden ofta beror på sexuella trakasserier av hyresvärderna.¹²⁸

Våld i nära relationer är den främsta orsaken till akut hemlöshet bland kvinnor

Våld i nära relationer är den främsta orsaken till akut hemlöshet bland kvinnor i Sverige och i andra länder. I Sverige söker årligen över 4 000 kvinnor och medföljande barn plats på skyddat boende på grund av mäns våld mot kvinnor och för våld i nära relationer. Det innebär att kvinnorna behöver lämna sina hem under en kortare eller längre period. Hemlöshet kan definieras på många sätt och fram till nyligen har begreppet hemlöshet inte inbegripit våldsutsatta kvinnor. När även skyddade boenden inkluderades i Socialstyrelsens kartläggning av hemlöshet ökade antalet hemlösa kvinnor markant. Under 2017 utgjorde kvinnor 41 procent av de totalt 5 900 personer som befann sig i akut hemlöshet. En tredjedel av dessa kvinnor uppgav våld i nära relationer som orsak till deras hemlöshet. Trots att omfattande forskning bedrivits inom våld i nära relationer saknas det fortfarande studier i Sverige om våldsutsattas hemlöshet.¹²⁹

Bristen på hyresrätter orsakar långa perioder på kvinnojourernas boende

Tidigare forskning visar på samband mellan våldsutsatthet och instabila boendeförhållanden. I en amerikansk studie visade det sig att kvinnor som utsatts för våld i nära relationer löpte nästan fyra gånger så hög risk att hamna i en otrygg och instabil boendesituation. Forskning visar även att det finns samband mellan utsatthet för våld i nära relationer och otrygghet avseende tillgång, inte bara till boende, utan även till mat och vård. En aspekt av instabila boendeförhållanden är att personer som utsatts för våld i nära relationer, och som kanske lever med skyddade personuppgifter, ofta är starkt begränsade i relation till vilka platser de kan vistas på, vilka personer de kan träffa samt när och hur de kan förflytta sig från en plats till en annan.¹³⁰

Svårigheterna att hitta en bostad på den ordinarie bostadsmarknaden gör att fler måste stanna längre perioder på kvinnojourernas boende. Det i sin tur skapar platsbrist för andra kvinnor som är i akut behov. I dag stannar kvinnor med skyddsbehov i genomsnitt 50 dygn i skyddat boende. Trots detta har länsstyrelserna generellt bedömt tillgången till skyddat boende som god eftersom många kommuner har upphandlade ramavtal eller upparbetade kontakter med boendeverksamheter. Däremot varierar tillgången till jourverksamheter geografiskt i landet. Det saknas i stor utsträckning forskning om våldsutsatta kvinnor som lever i skyddat boende. Det finns inte heller kunskap om ifall boendeinsatser till våldsutsatta reducerar risken för nytt våld efter vistelsen, jämfört med om kvinnan inte erhållit skyddat boende.¹³¹

Den strukturella hemlösheten har ökat

På senare år har trycket på kommunernas socialtjänst ökat markant. Det beror till stor del på bristen på bostäder som hushåll med låga inkomster kan efterfråga. Det har bland annat lett till att den strukturella hemlösheten ökat, det vill säga hemlöshet som inte beror på individuella problem utan snarare på brister i samhällsstrukturen. Parallellt med bristen på

¹²⁸ Listerborn (2021)., Kefala (2023)., Hyresgästföreningen (2025).

¹²⁹ Agevall Gross, Eriksson, Holm, Nyman och Wemrell (2025).

¹³⁰ Agevall Gross, Eriksson, Holm, Nyman och Wemrell (2025).

¹³¹ Agevall Gross, Eriksson, Holm, Nyman och Wemrell (2025).

bostäder som hushåll med låga inkomster kan efterfråga har den omfördelade effekten av statens insatser minskat. Över tid har det lett till att det delade ansvaret för hushåll på bostadsmarknaden med svag ekonomi har förskjutits till att kommuner står för majoriteten av insatserna genom socialtjänsten. Socialtjänstens insatser är dock inte inriktade mot hushåll på den ordinarie bostadsmarknaden i stort, utan till de hushåll som har det allra svårast, ofta med någon typ av socialt sammansatt problematik. Samtidigt finns det en växande grupp på bostadsmarknaden som varken har de lägsta inkomsterna eller en sådan social problematik som gör att de är målgrupp för socialtjänstens insatser. Det är bland annat vanligt bland kvinnor där den vanligaste orsaken till hemlöshet för kvinnor med tillfälligt boende men som saknar långsiktig boendelösning är att inte godkännas som hyresgäst på den ordinarie bostadsmarknaden. Det innebär i huvudsak att inte uppfylla hyresvärdarnas ekonomiska krav. Bland motsvarande grupp män är missbruk den vanligaste orsaken.¹³²

Kvinnor underskattas i hemlöshetsstatistiken

Socialstyrelsens senaste nationella kartläggning av hemlöshet i Sverige från 2023 uppskattar att antalet hemlösa uppgår till drygt 27 000 personer, men enligt myndigheten ska siffran tolkas som ett minimum eftersom det finns ett stort mörkertal. Utöver uppskattningen av den totala siffran vuxna som lever i hemlöshet visar kartläggningen att minst 9 400 barn har minst en förälder som är hemlös. 4 100 barn bor med en förälder eller båda föräldrar i en långsiktig boendelösning med beslut enligt socialtjänstlagen och 5 300 barn bor tillsammans med eller växelvis hos minst en förälder i akut eller tillfällig hemlöshet. De allra flesta av dessa barn bor på skyddande boenden eller ett akutboende med sin mamma.¹³³ Det saknas dock heltäckande och tillförlitliga data över hemlösheten i Sverige. Det beror bland annat på att de definitioner av vad det innebär att vara hemlös skiljer sig åt mellan platser och sammanhang. Även metoder för att mäta hemlöshet skiljer sig åt vilket gör det svårt att jämföra hemlöshet mellan länder och över tid.¹³⁴

En av konsekvenserna av att det inte finns enhetliga definitioner, regelbundna eller nationellt samordnade kartläggningar över hemlösheten i Sverige är att kvinnor ofta underskattas i statistiken. Kvinnors hemlöshet är ofta mer osynlig och kopplad till våldsutsatthet och ekonomisk sårbarhet. Det gör att kvinnor generellt använder andra strategier än män som gör att de oftare lever i dold hemlöshet snarare än att till exempel vistas på gatan eller härbärgen. I stället söker kvinnor i högre utsträckning boendelösningar hos familj, vänner eller bekanta. En annan orsak till skillnader i kvinnors och mäns mönster kopplad till hemlöshet är att kvinnor oftare än män har omsorgsansvar för barn. För mammor som lever i hemlöshet infinner sig en särskild utsatthet. Den kan innebära ytterligare strategier för att hålla sig än mer osynlig för att inte riskera kontakten med sina barn. Kvinnors och mäns olika strategier och mönster kopplad till hemlöshet gör att kvinnor ofta underskattas i officiell statistik. Det i sin tur leder till att insatser och åtgärder för att motverka hemlöshet riskerar att utformas efter mäns mer synliga hemlöshet, vilket gör att kvinnors behov riskerar att förbises.¹³⁵

¹³² Socialstyrelsen (2024b), SOU 2022:14.

¹³³ Socialstyrelsen (2024b).

¹³⁴ Forte (2020), Nordens välfärdscenter (2020).

¹³⁵ Forte (2020), Nordens välfärdscenter (2020).

6. EN OJÄMSTÄLLD ARBETSMARKNAD SKAPAR HINDER FÖR UNGA KVINNOR PÅ BOSTADSMARKNADEN

För att få en bostad krävs i normalfall en inkomst och en anställning. I större städer där jobbtillväxten är som störst och där det finns bäst möjligheter till ett ingångsjobb är konkurrensen om bostäder till en överkomlig kostnad stor. Pendlingsmöjligheter och geografisk rörlighet är många gånger en förutsättning för att unga ska kunna träda in på arbetsmarknaden. På de platser i landet där det är lättare att hitta en bostad till en rimlig kostnad är arbetsmarknaden oftare svagare med mer begränsade anställningsmöjligheter och få ingångsjobb. Det bidrar till att unga kan hamna i en ond spiral som fördröjer deras ekonomiska självständighet och långsiktiga möjlighet till ekonomisk trygghet.

En i grunden ojämställd arbetsmarknad skapar särskilt stora hinder för kvinnor på bostadsmarknaden

Den könssegregerade arbetsmarknaden som kännetecknas av högre löner, bättre arbetsvillkor och arbetsmiljö i yrken där män är i majoritet än vad det är i yrken där kvinnor är i majoritet skapar stora konsekvenser för kvinnors livsvillkor. Inkomst- och löneskillnader, samt skillnader i arbetsvillkor och arbetsmiljö, framträder redan när unga kvinnor och män träder in på arbetsmarknaden.¹³⁶ Det är vanligare för unga män att ha fast anställning och längre medelarbetstid än för unga kvinnor.¹³⁷ Som exempel kan nämnas att medelarbetstiden per vecka i åldern 20–24 år var drygt 30 timmar för kvinnor och knappt 36 timmar för män 2024.¹³⁸ Att tidsbegränsade anställningar och deltidsarbete är vanligare för kvinnor, särskilt bland unga som är 18–24 år förklaras delvis av att fler kvinnor än män studerar. Att deltidsarbete och tidsbegränsade anställningar fortsätter vara mer vanligt förekommande för kvinnor än män också i åldern 25–29 år tyder dock på att andra faktorer spelar in, eftersom fler bör ha övergått från studier till arbete. Det kan både bero på ansvarsfördelningen för barn och hem, men också på att tidsbegränsade anställningar och deltidsanställningar är mer vanligt förekommande inom yrken där kvinnor är i majoritet.¹³⁹ Enligt Arbetskraftsundersökningen (AKU) för 2024 hade inrikes födda unga kvinnor 15–24 år den högsta sysselsättningsgraden (nästan 46 procent), jämfört med både inrikes och utrikes födda män (knappt 44 och 39 procent).¹⁴⁰ Utrikes födda kvinnor hade den lägsta sysselsättningsgraden (knappt 35 procent). För befolkningen 20–64 år har inrikes födda män högst sysselsättningsgrad. De unga kvinnor som bor kvar på landsbygden har oftare högre sysselsättningsgrad än männen som bor kvar på landsbygden, eftersom kvinnorna oftare får ett jobb inom välfärden, inom till exempel barn- och äldreomsorg, som ofta finns även på mindre orter.¹⁴¹

¹³⁶ Jämställdhetsmyndigheten (2023:8), Jämställdhetsmyndigheten (2025:1).

¹³⁷ SCB. Arbetskraftsundersökningen, AKU. Anställda efter anställningsform 2024.

¹³⁸ SCB. Arbetskraftsundersökningen, AKU. Arbetade timmar 2024.

¹³⁹ Jämställdhetsmyndigheten (2025:1).

¹⁴⁰ SCB. Arbetskraftsundersökningen, AKU. Befolkningen 15–74 år. Andel i procent efter arbetskraftstillhörighet, inrikes/utrikes född, kön, ålder och år.

¹⁴¹ MUCF (2025:1).

Unga utan fullständiga gymnasiebetyg har störst svårigheter att etablera sig på bostads- och arbetsmarknaden

Det finns stora skillnader mellan unga som har en gymnasial utbildning och inte har gymnasial utbildning när det gäller att hitta en fast förankring på både arbets- och bostadsmarknaden. Enligt Arbetsförmedlingen uppgick andelen arbetslösa unga kvinnor det sista kvartalet 2024 till närmare 17 500 kvinnor och drygt 27 000 män i åldern 18–24 år. Det motsvarar en relativ arbetslöshet för kvinnor på knappt 7 procent och knappt 10 procent för män.¹⁴² Det finns dock stora skillnader mellan inrikes och utrikes födda. Högst andel arbetslösa bland unga under 30 år återfinns bland utomeuropeiskt födda kvinnor i åldern 25–29 år.¹⁴³

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) senaste kartläggning av ungas levnadsvillkor visar i likhet med Jämställdhetsmyndighetens tidigare analyser att kvinnor har fortsatt bättre utbildningsresultat.¹⁴⁴ Fler kvinnor har gymnasiebehörighet, större andel får högskolebehörighet och fler unga kvinnor än män studerar på högskola och universitet.¹⁴⁵ Bland de unga männen är det å andra sidan fler som inte klarar skolan och en större andel som saknar gymnasiebehörighet, särskilt bland utrikesfödda män. 15 procent av de unga utrikes födda männen saknar en gymnasieutbildning. De har högst arbetslöshet bland unga 16–24 år och etablerar sig senare på både bostads- och arbetsmarknaden än andra unga människor. Vidare är det enligt MUCF fler unga män som varken arbetar eller studerar. Unga kvinnor med funktionsnedsättning är enligt MUCF den grupp som möter störst hinder på bostadsmarknaden, ofta kombinerat med ekonomisk osäkerhet och svårigheter att etablera sig på både bostads- och arbetsmarknaden.¹⁴⁶ Jämställdhetsmyndighetens

¹⁴² Arbetsförmedlingen (2025:1).

¹⁴³ Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik, publicerad på webbplatsen.

¹⁴⁴ Jämställdhetsmyndigheten (2023:16).

¹⁴⁵ MUCF (2025:1).

¹⁴⁶ MUCF (2025:2).

tidigare analyser visar också att bland personer som har funktionsnedsättning med nedsatt arbetsförmåga får kvinnor sämre stöd genom arbetsmarknadspolitiken, jämfört med motsvarande grupp män.¹⁴⁷

Unga kvinnor med barn är en annan grupp med förhöjd risk för ekonomisk utsatthet och som har sämre tillgång till bostad på egna meriter. De är mer beroende av stöd från både samhället och familj. Utrikes födda kvinnor känner sig ofta missgynnade på både arbets- och bostadsmarknaden. De flyttar hemifrån senare än inrikes födda kvinnor och är överrepresenterade i gruppen med låg ekonomisk standard.¹⁴⁸

Unga män utan sysselsättning bor i högre grad kvar hemma, har lägre boendestandard och sämre bostadsvillkor samt är mer beroende av föräldrar eller andra för att få stöd.¹⁴⁹

Fler unga män har förvärvsarbete som huvudsaklig inkomstkälla

För att få en uppfattning om förankring på arbetsmarknaden och hur unga kvinnor och män försörjer sig har vi analyserat ungas huvudsakliga inkomstkällor. Vid en analys av fördelning av inkomstslag mellan kvinnor och män är ersättning för arbete och studier de klart vanligaste inkomstkällorna för samtliga unga. Dock är det en större andel av männen som huvudsakligen försörjer sig genom arbete jämfört med kvinnor, medan det omvända förhållandet gäller för studier. Det är vanligare för kvinnor att ha ersättning vid sjukdom som huvudsaklig inkomst redan tidigt i arbetslivet, jämfört med män. Det mönstret håller sedan i sig arbetslivet ut. Snedfördelningen gällande ersättning för föräldraledighet eller närståendeomvårdnad är särskilt framträdande, då det nästan enbart är unga kvinnor som har det som huvudsaklig inkomstkälla.

Tabell 1. Huvudsaklig inkomstkälla för kvinnor och män i åldern 20–29 år, 2023

Inkomstslag	Antal kvinnor	Antal män	Andel av kvinnor med inkomstslaget	Andel av män med inkomstslaget
Ersättning för arbete	402 700	485 200	68 %	75 %
Ersättning vid arbetslöshet	8 700	11 400	1 %	2 %
Ersättning för studier	106 100	85 200	18 %	13 %
Pension	400	500	0 %	0 %
Ersättning vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga	13 000	16 000	2 %	2 %
Ersättning vid sjukdom	4 100	2 400	1 %	0 %
Ersättning vid föräldraledighet eller närståendeomvårdnad	23 200	600	4 %	0 %
Ekonomiskt stöd	7 900	9 100	1 %	1 %
Saknar ersättningar	26 400	32 700	4 %	5 %

Källa: SCB, Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), egna beräkningar. Huvudsaklig inkomstkälla framställs utifrån vilka förvärvsinkomster och transfereringar som är störst, uppdelade i åtta kategorier.

¹⁴⁷ Jämställdhetsmyndigheten (2019:5).

¹⁴⁸ MUCF (2025:1).

¹⁴⁹ MUCF (2025:2).

”Det är vanligare för kvinnor att ha ersättning vid sjukdom som huvudsaklig inkomst redan tidigt i arbetslivet, jämfört med män. Det mönstret håller sedan i sig arbetslivet ut.”

Det är märkbart få män som huvudsakligen har ersättning för att ta hand om barn. Medelåldern för förstagångsföräldrar var 30 år för mödrar och 32 år för fäder. Det finns även vissa regionala skillnader där snittåldern är högst i Stockholms län på närmare 32 år för mödrar och lägst i Kalmar län på närmare 29 år. För fäder är medelåldern högst i Stockholms län på närmare 34 år och lägst i Värmlands län med närmare 31 år. Det är först i 35–39-årsåldern som fler män har inkomster från föräldraledighet som huvudsaklig inkomstkälla, men det gäller fortfarande endast 1 procent av männen, samtidigt som 5 procent av kvinnorna har det som huvudsaklig inkomstkälla.

Unga män har även högre förvärvsinkomst

Som vi nämnt tidigare är förvärvsinkomst den viktigaste inkomstkällan när det gäller möjligheten att skaffa en bostad. De stora skillnaderna mellan unga kvinnor och män skapar tidigt ojämställda förutsättningar på bostadsmarknaden.¹⁵⁰ Den genomsnittliga sammanräknade förvärvsinkomsten för kvinnor i åldern 25–29 år uppgick till närmare 276 000 kronor 2023, medan motsvarande siffra för män uppgick till drygt 332 000 kronor.¹⁵¹ Eftersom unga kvinnor har lägre inkomst än unga män får de en mer begränsad rörelsefrihet gällande vilka bostäder de har råd med på egen hand. Det bidrar till att fler unga män har möjlighet att på egen hand bekosta sitt boende och kan vara en delförklaring till varför betydligt fler unga män bor ensamma jämfört med unga kvinnor, som i större utsträckning bor med en partner.¹⁵²

Där efterfrågan på arbetskraft är störst är det svårast för unga att hitta en bostad

Urbaniseringen har präglat utvecklingen på både arbets- och bostadsmarknaden och det är i de tre storstadsregionerna som den största sysselsättningsökningen har skett. Det är även där flest lediga jobb finns i Sverige.¹⁵³ Efterfrågan på arbetskraft har således varit som störst i de tre storstadsregionerna. Det är även där som efterfrågan är som störst på unga och andra grupper som är nya på svensk arbetsmarknad och som letar efter ett ingångsjobb.¹⁵⁴ Andra sidan av myntet som speglar den utvecklingen är arbetslösheten, som i stor utsträckning följer det omvända mönstret, med lägst andel arbetslösa i kranskommunerna kring våra storstäder.¹⁵⁵

Enligt Boverket är det också i Stor-Stockholm, Stor-Göteborg och Stor-Malmö som tillskottet av bostäder har skett.¹⁵⁶ Unga är i förhållande till den övriga befolkningen starkare koncentrerade till storstäderna och universitetsstäderna. Unga kvinnor lämnar

¹⁵⁰ Jämställdhetsmyndigheten (2025:1).

¹⁵¹ SCB. Inkomst och taxeringsregistret. Sammanräknad förvärvsinkomst för boende i Sverige hela året 2023.

¹⁵² MUCF (2025:2).

¹⁵³ SCB. Lediga jobb, totalt efter region, sektor och kvartal.

¹⁵⁴ Arbetsförmedlingen (2024:6), SCB (2024).

¹⁵⁵ Arbetsförmedlingen (2024:6).

¹⁵⁶ Boverket (2019-05-03).

oftare landsbygden för utbildning i större städer. Det gör att unga män utgör en större andel av de unga som bor kvar på landsbygden. När antalet tillgängliga hyresrätter skiljer sig mellan olika kommuner tvingas unga flytta dit hyresrätterna finns, vilket skapar regionala skillnader och ojämlikhet i tillgången till bostad.

Stor konkurrens om prisrimliga bostäder där jobbmöjligheterna är goda

Som vi har beskrivit tidigare i rapporten har takten i byggandet inte har varit i linje med behovet av nya bostäder och i större städer har prisutvecklingen på bostäder ökat i betydligt snabbare takt än inkomstutvecklingen. Det har skapat en stor konkurrens om billiga bostäder och drabbar unga människor som ska etablera sig på bostads- och arbetsmarknaden särskilt hårt. Enligt Boverkets bostadsmarknadsenkät 2024 ansåg 119 kommuner att det rädde balans på den lokala bostadsmarknaden, 21 kommuner angav överskott och 148 kommuner uppgav att de hade brist.¹⁵⁷ Samtliga kommuner med överskott på bostäder tillhör kommuner med en svag arbetsmarknad med minskande sysselsättning. För kommuner med brist gäller det motsatta. Störst andel små lediga lägenheter finns i kommuner med färre än 75 000 invånare.¹⁵⁸ Där det alltså är som lättast att hitta ett arbete är det som svårast att hitta en bostad till en överkomlig kostnad. Det gör det svårare för unga att flytta dit jobben finns.

Enligt en undersökning av banken SBAB har 68 procent av unga i åldern 18–24 år låtit bli att söka arbete och 67 procent tvingats tacka nej till en utbildning på grund av sin bostadssituation.¹⁵⁹ Även Sveriges förenade studentkårer (SFS) beskriver bostadsbrist och ökande hyreskostnader som ett hinder för unga. Enligt deras undersökning tvingas en ökande andel studenter välja bort sin studieort på grund av att de inte hittar en bostad eller inte har råd med boendet som erbjuds.¹⁶⁰ Det tyder på att ungas rörelsefrihet och val av både studier och arbete begränsas på grund av bostadsbristen och de senaste årens rekordhöga hyreshöjningar.

I en studie om ungdomars boendevägar i Sverige anger de intervjuade att de upplever att det är stor skillnad mellan att äga sin bostad och att hyra i första eller andra hand. Det handlar alltså inte bara om att ha en bostad, utan också om villkoren för bostaden. Många beskriver att det känns som ett misslyckande att inte kunna ta sig in på bostadsmarknaden, och att det påverkar känslan av att bli vuxen. Att behöva stöd från föräldrar eller socialtjänst upplevs också som ett tecken på bristande självständighet.¹⁶¹

¹⁵⁷ Ekonomifakta (2025-02-05), bostadssituationen per kommun.

¹⁵⁸ SCB. Andel lediga lägenheter i flerbostadshus, allmännyttiga efter region, lägenhetstyp och år.

¹⁵⁹ SBAB (2023-02-13).

¹⁶⁰ SFS (2023)., SFS (2024).

¹⁶¹ Grander, Bohman och Murcková (2025).

7. ÄGANDE PÅ BOSTADSMARKNADEN ÄR MER JÄMSTÄLLT ÄN ANNAT ÄGANDE

Kvinnor och män har olika möjligheter att äga sin bostad. Det beror bland annat på inkomstskillnader som både ger olika möjligheter att spara till ett boende och att få ett bolån. Trots det är ägandet på bostadsmarknaden mer jämställt än flera andra former av ägande, eftersom många kvinnor och män äger sin bostad tillsammans. Ägandet på bostadsmarknaden har också blivit mer jämställt över tid. I högre åldrar och vid separationer minskar dock kvinnors ägande. Det indikerar att kvinnor har svårare att bekosta sitt ägda boende på egen hand. Det är ekonomiskt fördelaktigt att äga sitt boende och politiken premierar ägande. Kvinnors representation i bostadsrättsföreningars styrelser är låg, vilket på gruppnivå begränsar deras möjligheter att påverka sin boendemiljö och bostadsmarknaden som helhet.

Det finns begränsad statistik om ägande på bostadsmarknaden

Det ägande på bostadsmarknaden som beskrivs i detta kapitel handlar främst om ägande av småhus med äganderätt. Det finns ingen officiell statistik över ägande av bostadsrättslägenheter vilket innebär tydliga begränsningar. Bostadsrätter utgör en stor, och växande, del av bostadsmarknaden. En något större andel kvinnor än män bor i bostadsrätt. Mellan 1945 och 2022 har andelen hushåll som bor i ägt boende ökat från 42 procent till 62 procent, där bostadsrätten har stått för hela ökningen.¹⁶² I dag bor 19 procent av alla kvinnor och män över 20 år i bostadsrätt.¹⁶³ Att utgå från folkbokföring för att dra slutsatser om ägande av bostadsrätter är dock problematiskt. Grander, Bohman och Murcková (2025) konstaterar att en förhållandevis stor grupp av individer bor i småhus utan att äga det. Dessutom är denna grupp något större bland kvinnor än bland män. Bland befolkningen över 25 år är det knappt 11 procent av kvinnorna och knappt 10 procent av männen som bor i äganderätt utan att äga. Det är 23 procent av kvinnorna som bor i äganderätt som inte äger och 20 procent av männen. Andelen är högst i yngre åldrar. I åldersgruppen 20–29 år är det 20 procent av kvinnorna och 23 procent av männen som bor i äganderätt utan att äga. Det stämmer med annan statistik om att män bor kvar hemma hos sina föräldrar längre. I de äldre åldersgrupperna (30 år och äldre) är andelen i stället något högre bland kvinnor vilket snarare indikerar att fler kvinnor bor i en äganderätt med en man som äger den eller hyr i andra hand.¹⁶⁴ Detsamma kan antas gälla bostadsrätter, det vill säga att andelen som bor i bostadsrätt är större än andelen som äger en bostadsrätt.

Män äger mer än kvinnor

Av alla fastigheter¹⁶⁵ som ägs av en fysisk person äger kvinnor 44 procent av det totala taxeringsvärdet¹⁶⁶, 34 procent av arealen och 45 procent av lagfarterna¹⁶⁷. Många fastigheter ägs dock av företag eller liknande. När vi tittar specifikt på småhus äger kvinnor i

¹⁶² Grander, Bohman och Murcková (2025).

¹⁶³ SCB. Hushållens boende. Antal personer efter ålder, boendeform, utländsk/svensk bakgrund, kön och år, 2023.

¹⁶⁴ SCB. Fastighetstaxeringsregistret, longitudinell integrationsdatabas (LISA), 2023, egna bearbetningar.

¹⁶⁵ En fastighet är ett juridiskt definierat begrepp för ett avgränsat område på marken, oavsett om det finns byggnader på marken eller ej. All mark i Sverige är indelad i fastigheter och har en unik beteckning, som finns registrerad i Lantmäteriets register.

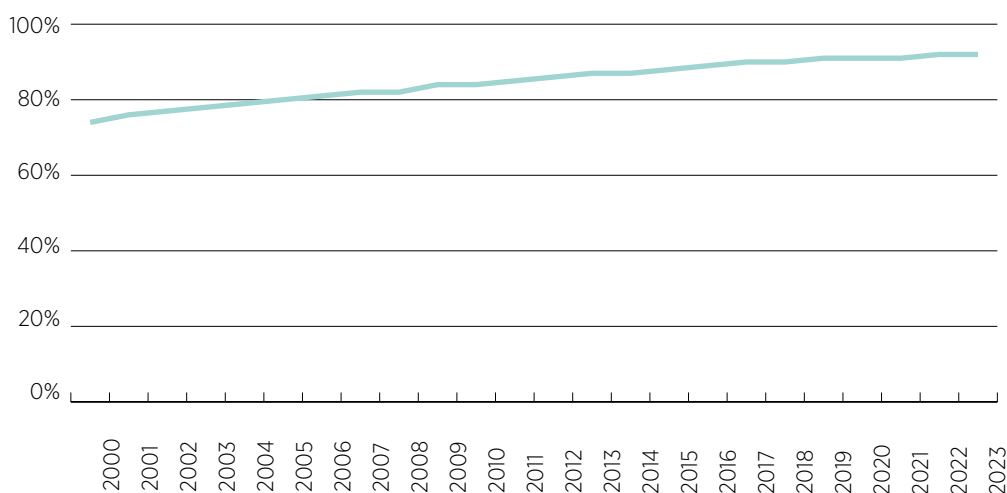
¹⁶⁶ Ett taxeringsvärde är ett samlat värde av en fastighet. Taxeringsvärdet ska motsvara 75 procent av det sannolika marknadsvärdet för fastigheter.

¹⁶⁷ Lagfart är ett bevis på att det är du som äger fastigheten.

stället 48 procent av taxeringsvärdet, 46 procent av arealen och 47 procent av lagfarterna. Ägandet på bostadsmarknaden är alltså mer jämställt än ägandet generellt. Det beror bland annat på att kvinnor och män ofta äger småhus tillsammans. De allra flesta småhus ägs av två personer där respektive ägare äger 50 procent av huset. Näst vanligast, men inte alls lika vanligt, är att en person äger hela huset. Fler män än kvinnor äger ett småhus själva.¹⁶⁸

Ägandet på bostadsmarknaden har blivit mer jämställt. Sedan år 2000 har kvinnors genomsnittliga taxeringsvärde för småhus ökat från att vara 74 procent av männens till 92 procent. Könsgapet i ägande, mätt genom taxeringsvärdet, är alltså mindre än vad inkomstgapet är mellan kvinnor och män.

Figur 5. Kvinnors andel av mäns genomsnittliga taxeringsvärde för småhus, befolkningen 15 år och äldre

Källa: SCB, Fastighetstaxeringsregistret och Longitudinell integrationsdatabas (LISA), egna bearbetningar.

Könsskillnaderna i boendeform och ägande ökar vid skilsmässa

Grander, Bohman och Murcková (2025) har i en underlagsrapport till denna rapport studerat kvinnors och mäns boendevägar efter separation.¹⁶⁹ De konstaterar att både kvinnor och män som bodde i bostadsrätt eller småhus innan separation i stor utsträckning bor i hyresrätt åren efter separation. Det vill säga att de flyttar från sitt ägda boende till hyresrätt. Trots att såväl kvinnor som män i viss utsträckning flyttar från sitt ägda boende vid separation gäller det kvinnor i större utsträckning än män. Män bor i stället oftare kvar i ägt boende efter separation jämfört med kvinnor. Andelen separerade män som bor i ägt boende är 53 procent året efter separation, jämfört med 63 procent för dem som inte separerat, som på så vis utgör en kontrollgrupp. På motsvarande vis ökar andelen i hyrt boende från 19 till 27 procent mellan grupperna året efter separation. Andelen kvinnor i ägt boende minskar ännu mer efter separation, från 63 procent till 51 procent, medan andelen i hyresrätt ökar från 20 till 29 procent. Resultaten visar också att de kvinnor som bor kvar i ägt boende året efter separation ofta flyttar till hyrt boende några år senare. Fem år efter separationen är boendesituationen för de män som separerat ungefär densamma som året efter separation, men för separerade kvinnor har andelen som bor i småhus minskat från 51 till 48 procent.¹⁷⁰ Det kan dock vara svårt för såväl kvinnor som

¹⁶⁸ SCB, Fastighetstaxeringsregistret och Longitudinell integrationsdatabas (LISA), 2023, egna bearbetningar.

¹⁶⁹ För alla personer i Sverige som var sammanboende år 2016 och som vid 2017, 2018, 2019 och 2022 hade civilståndet separerat, klassificeringen av folkbokföring per upplåtelseform.

¹⁷⁰ Grander, Bohman och Murcková (2025).

män att köpa en bostad till sig och sina barn med endast en inkomst. SBAB har kartlagt möjligheten för kvinnor och män med två minderåriga barn att efter en separation kunna köpa varsin trea (75 kvadratmeter) i Sveriges 25 största kommuner. De har utgått från det genomsnittliga bostadsrättspriset och medianinkomsten i respektive kommun. Resultatet visar att singelföräldrar med medianinkomst inte har råd att köpa en genomsnittlig trea i någon av Sveriges 25 största kommuner.¹⁷¹

Tankesmedjan Ownershift har i en undersökning konstaterat att könsskillnaderna i fastighetsäggande bland par minskar när de gifter sig men ökar vid skilsmässa. Bland de par som gifte sig under 2018 ägde männen 57 procent av makarnas fastighetsvärde innan äktenskapet och 55 procent under äktenskapet. Bland de par som var gifta 2016 och skilde sig 2018 ägde män 54 procent av fastighetsvärdet under äktenskapet och 64 procent efter skilsmässan. Mäns fastighetsäggande ökar i genomsnitt mer än kvinnors i samband med skilsmässa oavsett om de ägde mer, mindre eller lika mycket som kvinnan under äktenskapet.¹⁷² Oavsett om ägandet är jämställt under äktenskapen går männen alltså i genomsnitt oftare ut som vinnare ur en skilsmässa i termer av ägande. Enligt en undersökning bland par som inte delar tillgångar lika vid bodelning är männen mer nöjda än kvinnorna. 95 procent av männen anger att de är nöjda medan motsvarande andel bland kvinnorna är knappt 60 procent.¹⁷³

Ägandet skiljer sig mellan olika grupper

Andelen som äger småhus varierar mellan olika grupper. 2023 ägde 36 procent av alla kvinnor och 38 procent av alla män del av ett småhus. Andelen var större bland personer med svensk bakgrund jämfört med personer med utländsk bakgrund samt större bland personer med högre inkomst jämfört med personer med lägre inkomst. Bland personer med utländsk bakgrund är andelen som äger en del av ett småhus liknande för kvinnor och män (19 respektive 18 procent) medan skillnaden är något större bland kvinnor och män med svensk bakgrund. I den gruppen äger fler män en del av ett småhus (45 procent) jämfört med kvinnor (42 procent).

Sett till ålder äger flest småhus i åldersgruppen 50–64 år där drygt hälften av befolkningen äger del i ett småhus. Därefter sjunker andelen för kvinnor i de äldre åldersgrupperna medan andelen ligger kvar på samma nivå för män i åldersgruppen 65–80 år och minskar därefter. Det är i den äldsta åldersgruppen (80 år och äldre) som skillnaderna mellan andelen kvinnor och män som äger del i ett småhus är som störst. Där äger knappt var tredje kvinna del i ett småhus jämfört med knappt hälften av männen. Bland personer som är yngre än 30 år är det få som äger småhus, ungefär 5 procent.

Andelen husägare varierar också mellan olika kommuntyper. Högst andel husägare, bland både kvinnor och män, finns i landsbygdskommuner med besöksnäring och pendlingskommuner nära mindre tätort. Lägst andel finns i storstäderna. När det gäller hushållstyp är andelen husägare störst bland sammanboende kvinnor och män, med eller utan barn. Andelen husägare skiljer sig mellan ensamstående kvinnor och män med barn. Bland kvinnorna äger 16 procent ett småhus medan andelen är 24 procent bland männen.

Kvinnor kommer in tidigare på den ägda marknaden men lämnar den sedan

En jämförelse av ägande över olika åldersgrupper och kön visar att skillnaden mellan kvinnor och män sett till taxeringsvärde är mest jämställd i yngre åldrar för att bli mindre

¹⁷¹ SBAB (2024-08-28).

¹⁷² Ownershift (2022).

¹⁷³ Grander, Bohman och Murcková (2025).

”Efter 50 års ålder är männens genomsnittliga bostadsförmögenhet 22 procent större än kvinnornas. Detta indikerar att kvinnor tar sig in på småhusmarknaden tidigare än män, men också att de lämnar den tidigare.”

jämställd i högre åldrar. Kvinnors genomsnittliga taxeringsvärde som andel av mäns är lägst i åldersgruppen 80 år och äldre (85 procent).

Bostadsförmögenheten stiger kraftigt efter 30 års ålder i takt med att hushållen gör inträde på den ägda bostadsmarknaden. Grander, Bohman och Murcková (2025) konstaterar att kvinnors genomsnittliga taxeringsvärde överstiger männens upp till 39 års ålder, men vid 40 års ålder har män gått förbi kvinnor i samma ålder. Därefter börjar kvinnornas genomsnittliga taxeringsvärde minska medan männens fortsätter att stiga. Efter 50 års ålder är männens genomsnittliga bostadsförmögenhet 22 procent större än kvinnornas. Detta indikerar att kvinnor tar sig in på småhusmarknaden tidigare än män, men också att de lämnar den tidigare. Män kommer in senare på småhusmarknaden men ackumulerar å andra sidan i snabbare takt bostadskapital, och stannar kvar längre. En möjlig förklaring till detta är att kvinnor i högre utsträckning blir sammanboende med äldre män, vilket innebär att kvinnor i lägre åldrar gör inträde på småhusmarknaden. Att kvinnor lämnar småhusmarknaden tidigare kan antas ha att göra med separationer, där vi har konstaterat att kvinnor i högre utsträckning än män lämnar ägt boende.

Ägandet är mer jämställt i storstadsregionerna

Ägandet är mer jämställt i storstäder och pendlingskommuner nära storstäder. Där är kvinnors genomsnittliga taxeringsvärde för småhus 96 respektive 94 procent av männens. I landsbygdskommuner är ägandet av småhus minst jämställt av kommungrupperna. Där utgör kvinnors genomsnittliga taxeringsvärde 85 procent av männens.¹⁷⁴ Ownershift har i tidigare analyser konstaterat att ägandet av fastigheter generellt är mer jämställt i kommuner med högre medelinkomst. Möjliga förklaringar är att områden med högre inkomster också har högre priser och att det då krävs två inkomster för att få ihop den ekonomiska kalkylen och bli beviljade lån. Sannolikt är detta också områden där det finns högre andel sammanboende och färre ensamstående. Man samäger alltså bostäder i högre grad.¹⁷⁵

Kvinnor äger mer relativt sin inkomst men har svårare att bära kostnaderna själva

Kvinnors andel av mäns genomsnittliga taxeringsvärde för småhus är högre än kvinnors andel av mäns genomsnittliga inkomster. Det indikerar att fler kvinnor än män äger mer än vad deras individuella inkomst tillåter. Detta beror troligtvis på att många kvinnor och män står som ägare för sin bostad tillsammans. Att mäns ägande ökar vid separationer pekar dock på att kvinnor har svårare att bära kostnaderna för ägandet ensamma. För både kvinnor och män är det dock lättare att äga med två inkomster och andelen som äger ett småhus är lägre bland ensamhushåll. Det är dock fler ensamstående män som äger ett småhus jämfört med kvinnor och som därmed har möjlighet att bära kostnaderna för det själv.

¹⁷⁴ SCB. Fastighetstaxeringsregistret och longitudinell integrationsdatabas (LISA), egna bearbetningar.

¹⁷⁵ Ownershift (2021).

Vinsterna från fastighetsaffärer är relativt jämställda

När det gäller kapitalvinster från försäljning av fastighet eller bostadsrätt är könsskillnaderna betydligt mindre än när det gäller finansiella kapitalvinster. År 2023 var andelen kvinnor och män i Sverige som tog del av realiserade kapitalvinster (minus förluster) vid försäljning av fastighet lika stor, knappt 2 procent. Det innebär att det var lika stor andel kvinnor och män som genomgick en fastighetsaffär under året. Ser vi till vinsterna vid försäljning har männens totala reala kapitalvinster (minus förluster) fram till 2023 varit mellan två och sju miljarder kronor högre än kvinnors. För 2023 är de reala kapitalvinsterna (minus förluster) nästan lika stora för kvinnor och män. Kvinnors andel av de totala realiserade fastighetsvinsterna (minus förluster) har ökat från 47 till 50 procent. Om vi i stället ser till medianvärdet har kvinnors reala kapitalvinster konsekvent har legat över männens under tidsperioden 2005–2023.¹⁷⁶ Det skulle kunna bero på att kvinnor är överrepresenterade i storstäder där priserna på bostadsrätter har ökat mest. Det kan också vara så att kvinnor gör mer lönsamma investeringar.

Ökade bostadspriser gör det svårare att äga sitt boende

De ekonomiska kraven är högre för att etablera sig på den ägda bostadsmarknaden jämfört med den hyrda. Privatpersoner finansierar ofta sitt bostadsköp med en kombination av eget kapital och banklån. Det ställs krav på stora summor sparkapital och/eller kreditvärdighet för att ta ett bolån. På grund av den pris- och värdeökning på bostäder som skett under de senaste åren har det blivit allt svårare att ta sig in på den ägda marknaden.¹⁷⁷ Mellan åren 2000 och 2022 har priserna för bostadsrätter och småhus ökat explosionsartat.¹⁷⁸ Under dessa år har till exempel kvadratmeterpriserna för bostadsrätter ökat med över 400 procent. Detta kan jämföras med den sammanräknade förvärvsinkomsten, som inte ökat med mer än 86 procent.

Möjligheterna att köpa bostad skiljer sig åt i landet

Bostadspriserna skiljer sig åt i landet och det påverkar också möjligheterna att äga ett boende. Enligt svensk mäklarstatistik har Stockholms län det högsta kvadratmeterpriset för en villa 2024–2025 på drygt 54 000 kronor. Det lägsta finns i Västernorrlands län på drygt 15 600 kronor.¹⁷⁹ Samma län hamnar i toppen och botten avseende kvadratmeterpriset för en bostadsrätt. I Stockholms län är kvadratmeterpriset för en bostadsrätt drygt 66 900 kronor och i Västernorrlands län drygt 15 300 kronor.¹⁸⁰ Att spara ihop till kontantinsatsen för en genomsnittlig bostad är svårast i Stockholms län, följt av andra storstadsområden och större städer. I Stockholms län motsvarar en genomsnittlig kontantinsats 15 månadsinkomster, jämfört med 5 månadsinkomster år 2000. I andra delar av landet är priserna och därmed kontantinsatserna lägre. I Västernorrland, Dalarna, Värmland, Kalmar och Blekinge län krävs mellan fyra och sex månadsinkomster. Samtidigt har prisökningarna under de senaste 20 åren i många av dessa fall varit mer extrema än i storstadsområdena även om ökningen har skett från lägre nivåer.¹⁸¹

¹⁷⁶ Ownershift (2025).

¹⁷⁷ SOU 2022:14.

¹⁷⁸ SCB. Försäljning av bostadsrätter efter region, tabellinnehåll och år, Fastighetsprisindex för permanenta småhus (1981=100), index efter region och kvartal.

¹⁷⁹ Svensk mäklarstatistik. Villkor. Län i riket. Senaste 12 månaderna.

¹⁸⁰ Svensk mäklarstatistik. Bostadsrätter. Län i riket. Senaste 12 månaderna.

¹⁸¹ Hyresgästföreningen (2023b).

Män har större möjligheter att spara till boende

De ökade bostadspriserna har också inneburit att det blir svårare att ta första klivet in på bostadsmarknaden. I genomsnitt tar det i dag betydligt längre tid att spara ihop till en kontantinsats jämfört med för 20 år sedan. Bolånetaket anger att kontantinsatsen ska motsvara minst 15 procent av bostadens värde. Eftersom bostadspriserna ökar snabbare än lönerna blir det en allt större utmaning att genom arbete spara ihop tillräckligt med pengar till insatsen. Antalet månadsinkomster som krävs för en genomsnittlig kontantinsats har nästan tiodubblats sedan 2000. I snitt krävs nu åtta månadsinkomster, jämfört med knappt 1,5 månadsinkomster år 2000.¹⁸² Detta ska dock främst ses som ett mått på utvecklingen över tid, eftersom bara en bråkdel av inkomsten kan gå till konkret sparande. För den som vill spara en del av sin inkomst till en kontantinsats är tiden av sparande givetvis mycket längre, om det ens är praktiskt möjligt. Kvinnor har sämre möjligheter att spara genom förvärvsarbete eftersom de i genomsnitt har lägre löner. Det tar också längre tid för kvinnor att spara ihop till en egen bostad. Enligt Länsförsäkringars beräkningar¹⁸³ tar det i genomsnitt 16 år för en kvinna att spara ihop till en kontantinsats medan det tar 14 år för en man.¹⁸⁴ Ytterligare en indikation på att det tar längre tid för kvinnor är att medelåldern bland ensamstående som tog nya bolån 2022 var 43 år bland kvinnor och fem år yngre, det vill säga 38 år, bland män.¹⁸⁵

Förutom löneinkomsterna är också mäns kapitalinkomster betydligt högre än kvinnors. Kapitalinkomsterna har ökat över tid i takt med att värdet på både finansiella tillgångar och bostäder har ökat samtidigt som skattesystemet har gynnat ägande.¹⁸⁶ Kvinnor har 27 procent av mäns inkomster av ränta och utdelning samt 61 procent av mäns kapitalvinster. Ungefär lika många kvinnor och män har inkomster från ränta och utdelning, knappt 70 procent av befolkningen i åldrarna 20–64 år. För personer som har en sådan inkomst är dock medelinkomsten betydligt lägre för kvinnor än för män, 18 300 kronor jämfört med 66 600 kronor. En betydligt lägre andel av befolkningen har kapitalvinster, 12 procent av alla kvinnor och 16 procent av alla män, vilket innebär att fler män än kvinnor har sådana inkomster. Medelinkomsten bland dessa är 139 000 kronor för kvinnor och 173 200 kronor för män.¹⁸⁷

Det är särskilt svårt för unga att köpa en bostad

Högre bostadspriser kräver större kontantinsats och gör det svårare för unga att komma in på den ägda bostadsmarknaden. Eftersom kvinnor tjänar mindre än män även i de yngre åldersgrupperna är möjligheterna sämre för en ung kvinna att köpa bostad jämfört med en ung man. En 27-årig man kan köpa en etta i 19 av Sveriges 25 största kommuner (med en kontantinsats på 15 procent), medan en jämnårig kvinna enbart kan köpa en likadan lägenhet i sex av kommunerna.¹⁸⁸ En undersökning från Swedbank visar också att unga kvinnor är mer oroliga för att inte ha råd att köpa en bostad i framtiden jämfört med unga män (47 procent jämfört med 34 procent). Samma undersökning visar att det är ungefär lika vanligt bland unga kvinnor och unga män att spara till en bostad. 48 procent av kvinnorna och 45 procent av männen gjorde det.¹⁸⁹

¹⁸² Hyresgästföreningen (2023b).

¹⁸³ Beräknat på drygt 400 000 kronor som krävs för att köpa en genomsnittlig bostadsrätt, förutsatt att man sparar 10 procent av sin årsinkomst (netto).

¹⁸⁴ Länsförsäkringar (2021).

¹⁸⁵ Hyresgästföreningen (2025).

¹⁸⁶ SOU 2019:65.

¹⁸⁷ SCB. Inkomst och taxeringsregistret. Publicerad i SCB Jämställdhet. 2022.

¹⁸⁸ SBAB (2024-06-04).

¹⁸⁹ Swedband (2023).

”Forskning pekar på att det är större sannolikhet att unga vars föräldrar har höga inkomster också bor i en ägd bostad.”

Foto: Mostphotos.

Föräldrars ekonomi påverkar inträde på bostadsmarknaden

Det finns ett antal svenska studier som visar att skillnader mellan ägt och hyrt boende återskapar och förstärker skillnader mellan socioekonomiska grupper på olika sätt. Studier visar att föräldrars förmögenhet har betydelse för att unga vuxna ska kunna komma in på den ägda marknaden, särskilt i tider då bostadsmarknaden är mer svåråtkomlig. Detta kan ske genom till exempel ekonomiska bidrag från föräldrar eller gemensamma lån.¹⁹⁰

Andelen unga som har behövt ta hjälp av sina föräldrar för att klara av ekonomin har under de senaste tio åren ökat kraftigt, från 20 procent till 53 procent 2023.¹⁹¹ Med höga trösklar för att ta sig in på bostadsmarknaden blir en drivande faktor bakom ojämlikheten unga emellan skillnader i föräldrars tillgångar. Unga med stöd från föräldrar får fördelen att de kommer undan hög skuldsättning och därmed ett mer prisvärt boende än de som saknar det stödet och som i stället tvingas till hög skuldsättning.¹⁹² Forskning pekar på att det är större sannolikhet att unga vars föräldrar har höga inkomster också bor i en ägd bostad.¹⁹³

Att socioekonomi följer med i generationer syns även när vi tittar på vilka boendeformer kvinnor och män vuxit upp i och sedan flyttar till senare i livet. Grander, Bohman och Murcková (2025) konstaterar utifrån en kohortstudie att kvinnor och män som vuxit upp i småhus i högre grad tenderar att stanna i ägt boende genom hela sin boendekarriär. De går i högre utsträckning från föräldrahemmet till att äga en bostadsrätt och senare till att äga ett hus än gruppen som inte har växt upp i småhus. Studien visar på sambandet mellan att växa upp i småhus och goda förutsättningar senare i livet. Individer som bodde i ett småhus som tonåring är inte bara mer benägna att bo i ägt boende senare i livet. De uppnår också högre inkomstnivåer, bättre sysselsättningsresultat och högre utbildningsnivå. Det är viktigt att poängtera att det inte är möjligt att peka på ett orsakssamband. Det är främst inkomst och övrig socioekonomi som påverkar boendeformen. Forskarna pekar dock på

¹⁹⁰ Grander, Bohman och Murcková (2025).

¹⁹¹ Hyresgästföreningen (2023a).

¹⁹² Tranöy, Stamsö och Hjertaker (2020).

¹⁹³ Andersson (2021).

att en uppväxt i ägt boende sannolikt ökar möjligheterna för överföring av förmögenheter mellan generationer.¹⁹⁴

Kvinnor har svårare att ta ett lån på egen hand

De allra flesta privatpersoner tar ett lån för att finansiera sitt bostadsköp. Knappt 80 procent av de privatpersoner som äger en bostad har också ett bolån.¹⁹⁵ Det finns inga uppgifter som visar hur andelen av de totala bolånen i Sverige fördelar sig mellan kvinnor och män. Att två tredjedelar av bolånen har mer än en låntagare¹⁹⁶ och de flesta äger hus tillsammans kan indikera att skillnaden inte är så stor. Inte heller uppgifter om lånebelopp, skuldkvoter, belåningsgrader och amorteringar finns fördelade på kvinnor och män i den offentliga statistiken. Det faktum att kvinnor har lägre inkomster än män påverkar dock deras möjligheter att ta ett lån på egen hand. En högre andel ensamstående män utan barn har ett bolån (33 procent) jämfört med kvinnor (28 procent).¹⁹⁷ Bland nya låntagare 2023 fanns det fler ensamstående män än ensamstående kvinnor. Könsfördelningen bland ensamhushåll var 57 procent män och 43 procent kvinnor.¹⁹⁸ 2022 konstaterade Finansinspektionen att den genomsnittliga lånebördan för nya låntagare som är ensamboende i genomsnitt var 250 000 kr högre för män än för kvinnor. Dessutom var marknadsvärdet för den belånade bostaden i genomsnitt 100 000 kronor högre för män än för kvinnor. Finansinspektionen menar att anledningen till att män belånar sig högre och köper något dyrare bostäder beror på deras relativt högre inkomst.¹⁹⁹

2023 publicerade Finansinspektionen en rapport där den bland annat analyserat prissättningen på den svenska bolånemarknaden. Myndigheten har undersökt könsskillnader i bankernas räntesättning utan att hitta några sådana skillnader.²⁰⁰ Detta indikerar att det inte finns tecken på diskriminering i bankernas räntesättning. Men genom att kontrollera för skillnader i inkomster, anställningsformer och liknande försvinner också många av de strukturella skillnaderna mellan kvinnor och män.

Amorteringskrav och bolånetak påverkar kvinnor och män på olika sätt

Mellan 2000 och 2020 ökade hushållens skuldsättning från drygt 40 procent av BNP till över 80 procent av BNP, och svenskarna hamnade bland OECD:s mest skuldsatta befolkning. Som svar på den ökade skuldsättningen infördes 2010 ett bolånetak. 2016 infördes också ett lagstadgat krav på amortering. Detta skärptes med ett andra amorteringskrav 2018. De nuvarande kraven innebär att låntagare med lån som överstiger 50 procent av bostadens värde måste amortera minst 1 procent och upp till 3 procent, beroende på belåningsgrad och lånebörda i förhållande till bruttoinkomst. Bolånetak och amorteringskrav har syftat till att kyla ned prisutvecklingen på bostäder, något som dock inte infriats.²⁰¹

Det har argumenterats för att bolånetak och amorteringskrav bidrar till större ojämlikheter, eftersom förstagångs köpare och hushåll med inget eller begränsat sparkapital stängs ute från ägande- och bostadsrättsmarknaderna. Det skärpta amorteringskravet kan sägas ha försvårat för kvinnor att ta sig in på den ägda bostadsmarknaden.²⁰² Detta eftersom

¹⁹⁴ Grander, Bohman och Murcková (2025).

¹⁹⁵ Svenska bankföreningen (2023).

¹⁹⁶ Ownershift (2021).

¹⁹⁷ Ownershift (2021).

¹⁹⁸ Hyresgästföreningen (2025).

¹⁹⁹ Finansinspektionen (2022).

²⁰⁰ Finansinspektionen (2023).

²⁰¹ Grander, Bohman och Murcková (2025).

²⁰² Grander, Bohman och Murcková (2025).

kvinnor generellt har lägre inkomst än män och därmed omfattas av amorteringskravet i större utsträckning. Enligt beräkningar²⁰³ från Länsförsäkringar slår det skärpta amorteringskravet hårdare mot kvinnor än mot män. Endast en av tio kvinnor (9 procent) har tillräckligt hög inkomst för att inte omfattas av det skärpta amorteringskravet. Bland män är andelen en av fem (19 procent).²⁰⁴

Det finns dock möjligheter till undantag från amorteringskravet. Antalet sådana undantag ökade mellan 2021 och 2023 från 2 till 9 procent (fjärde kvartalet). Siffrorna presenteras inte könsuppdelat. Finansinspektionen menar att det tyder på att förändringen i ekonomin gör att många låntagare är pressade. Myndigheten menar också att ökningen visar att den så kallade ventilen i amorteringskravet fungerar.²⁰⁵

Det är vanligare med medlåntagare och högre belåning bland unga

Unga bolånetagare har i genomsnitt högre belåningsgrad och skuldkvot än äldre låntagare. Bland nya bolånetagare där huvudlåntagaren var 30 år eller yngre hade sex av tio en belåningsgrad på minst 80 procent. Andelen är lägre bland äldre låntagare. En förklaring är att äldre låntagare som köper en ny bostad många gånger har möjlighet att finansiera köpet med en större andel eget kapital. De har ofta gjort tidigare vinster på bostadsaffärer och hunnit spara och amortera under en längre tid.²⁰⁶ Det är också vanligare att unga har en medlåntagare som inte bor i hushållet. Bland unga låntagare, upp till 30 år, som köpte en ny bostad 2021, hade cirka 9 procent en extern medlåntagare. Motsvarande siffra för alla åldrar var 5 procent. Externa medlåntagare är – baserat på åldersskillnaderna mellan dem och låntagarna i hushållet – troligtvis ofta föräldrar som hjälper sina barn med bostadslånet.²⁰⁷ Enligt Finansinspektionen har skuldkvoterna bland unga låntagare ökat snabbare än för äldre åldersgrupper under de senaste tio åren, något som hänger ihop med att unga påverkas starkare av de ökande bostadspriserna.²⁰⁸ Även om det saknas data på hur bankers fördelning av lån ser ut mellan kvinnor och män kan vi dra slutsatsen att unga kvinnor har en sämre utgångspunkt för att ta lån på egen hand i och med inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män och det faktum att det är vanligare för kvinnor med tidsbegränsade anställningar och deltidsarbete.

Politiken styr mot ägt boende

Flera studier har lyft att den politiska idén om neutralitet mellan boendeformer inte införlivas, och att politiken sedan flera år tillbaka styr mot att fler ska äga sitt boende. Grander, Bohman och Murcková (2025) konstaterar att bostads- och finanspolitiska reformer särskilt under 2000-talet har lett till att Sverige gått mot att premiera ägt boende och att den bostadspolitiska idén om neutralitet mellan upplåtelseformerna i praktiken har övergetts. Att det ägda boendet premieras genom bostadspolitik och finanspolitik har lett till att andelen hyresrätter har minskat till följd av minskad nyproduktion och ombildning till bostadsrätter. Samtidigt har boendekostnaderna i hyresrätten stigit mer än i det ägda boendet. Utvecklingen har också uppmärksamats av globala observatörer. EU-kommisionen rankar Sverige som det land som har den mest gynnsamma skattepolitiken för ägt

²⁰³ Beräknat på en genomsnittlig bostadsrätt som kostar cirka 2,7 miljoner kronor, vilket kräver ett bolån på 2,3 miljoner kronor med en kontantinsats på 15 procent. För bostadsköpare, utan eget kapital att skjuta till, krävs en genomsnittlig årsinkomst på strax över 500 000 kronor (cirka 43 000 kronor per månad) för att undgå det skärpta amorteringskravet.

²⁰⁴ Länsförsäkringar (2021).

²⁰⁵ Finansinspektionen (2024).

²⁰⁶ Finansinspektionen (2024).

²⁰⁷ Finansinspektionen (2022).

²⁰⁸ Finansinspektionen (2019).

boende i Europa och har flera gånger rekommenderat att den svenska regeringen avskaffar skatteavdraget på räntekostnader samt ökar beskattningen på ägda bostäder. Tidigare forskning har tydligt visat att det hyrda boendet över tid blivit förknippat med högre boendekostnader än det ägda boendet, samtidigt som de som äger sitt boende har sett förmånliga lånevillkor och subventioner i form av ränteavdrag och låg fastighetsavgift.²⁰⁹

Finans- och penningpolitiken gör ägande ekonomiskt fördelaktigt

Finans- och penningpolitiken har skapat betydande ekonomiska fördelar med att äga sitt boende.²¹⁰ Att finans- och penningpolitiken gynnar de med ägt boende och kapitalinkomster innebär att fler män än kvinnor drar nytta av skattesystemet. Skattesystemet gör det bland annat fördelaktigt att ta lån för att köpa bostad genom full avdragsrätt för skuldräntor på bolån samtidigt som avkastningen på bostäder och tillgångar är lågt beskattade.²¹¹ Ur ett bredare perspektiv resulterar skattesystemets så kallade könsneutrala utformning i hinder för ökad jämställdhet. Skattesystemets omfördelande effekter har minskat över tid genom flera avsteg från principen om enhetlig beskattning. Dessa förstärker i stället de ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män genom lägre skatt på tillgångar som män har i betydligt högre utsträckning än kvinnor.²¹²

Kvinnor betalar i genomsnitt lägre skatt än män men skillnaderna har minskat. År 2000 betalade kvinnor 58 procent av männens skatt i genomsnitt. 2023 är andelen 66 procent. Den genomsnittliga skatten var 132 000 kronor för män och drygt 87 000 kronor för kvinnor som betalade skatt under 2023.²¹³ Det beror delvis på att kvinnor i genomsnitt har lägre förvärvsinkomster, vilket till stor del beror på att yrken där kvinnor är i majoritet har lägre genomsnittliga löner och att kvinnor i högre utsträckning arbetar deltid. Samtidigt drar män mest nytta av olika typer av skattereduktioner. Medelvärde för de totala skattereduktionerna för 2023 var nästan 54 000 kronor för män och nästan 46 000 kronor för kvinnor.²¹⁴ Till exempel tog män del av 58 procent av den totala summan för skattereduktion för byggnadsarbeten (ROT-avdrag) och 53 procent av den totala summan för skattereduktion för underskott av kapital (bland annat det så kallade ränteavdraget) under 2023.²¹⁵

År 2008 gjordes bostadsbeskattningen om i grunden. Den statliga fastighetsskatten gjordes om till fastighetsavgift och skatten på kapitalvinster fick större betydelse för bostadsbeskattning än tidigare. Dessförinnan avskaffades arvskatten år 2004 och förmögenhetsskatten år 2007. Kritiken mot fastighetsskatten som bland annat ledde fram till att den gjordes om handlade till stor del om dess oförutsägbarhet. Det blev framför allt tydligt när bostadspriserna ökade kraftigt på 2000-talet. När priserna på bostäder steg ökade taxeringsvärdet på fastigheten och därmed fastighetsskatten.²¹⁶ När den avskaffades betalade män i genomsnitt mer fastighetsskatt än kvinnor. Män stod för ungefär 57 procent av den totala fastighetsskatten under 2007.²¹⁷

Den nuvarande fastighetsavgiften är låg i jämförelse med den tidigare fastighetsskatten

²⁰⁹ Grander, Bohman och Murcková (2025).

²¹⁰ Bengtsson och Grander (2023).

²¹¹ SOU 2024:71.

²¹² Gunnarsson (2023).

²¹³ SCB. Skatter efter region, ålder, typ av skatt, inkomstklass, tabellinnehåll, kön och år. Medelvärde för de som betalar skatt. Befolkningen 20 år och äldre.

²¹⁴ Medelvärde för de med värde. Befolkningen 20 år och äldre.

²¹⁵ SCB: Skattereduktioner efter region, ålder, inkomstklass, typ av skattereduktion, tabellinnehåll, kön och år. Befolkningen 20 år och äldre.

²¹⁶ Englund (2020).

²¹⁷ SCB. Skatter efter region, ålder, inkomstklass, typ av skatt, tabellinnehåll, kön och år. Befolkningen 20 år och äldre.

samt andra liknande utformade avgifter. Den består även av ett takbelopp som gör att avgiften år 2025 inte kan överstiga drygt 10 000 kronor. Det innebär att skatten är kraftigt regressiv, det vill säga att den genomsnittliga skatten i procent minskar i takt med att taxeringsvärdet på bostaden ökar. Dyra bostäder är med andra ord underbeskattade i förhållande till billiga bostäder. Även ur internationell jämförelse är fastighetsavgiften låg. I Sverige har beskattningen av fastigheter minskat över tid, medan andra länder har ökat beskattningen av fastigheter.²¹⁸

Att dyra bostäder är underbeskattade i jämförelse med billiga bostäder bidrar till att bostadsbeskattningen brister i sin neutralitet. Neutralitetsprincipen i skattesystemet syftar till att främja både effektivitet och rättvis fördelning. Ett skattesystem som inte är neutralt, som dagens, skapar i stället incitament för investeringar i större och dyrare bostäder i exklusiva områden och attraktiva regioner, snarare än i mer prisvärda och enklare alternativ på mindre eftertraktade platser.²¹⁹ Det leder till att bostäder som i första hand riktar sig till hushåll med god ekonomi i expanderande tätorter får sänkta boendekostnader.²²⁰ I *Sänk tröskeln till en god bostad* konstaterar utredaren att de med lägst inkomster är uteslagna från de ekonomiskt mest fördelaktiga boendelösningarna.²²¹ Förutom att inte vara neutral har bostadsbeskattningen också kritiserats för att den gör det ekonomiskt fördelaktigt att ombilda hyresfastigheter till bostadsrätter, vilket minskar tillgången på hyresrätter.²²²

Fastighetsmarknaden är välkänd för möjligheten att kunna göra stora kapitalvinster.²²³ I jämförelse med andra länder har Sverige en relativt hög beskattning av reavinsten vid försäljning av bostäder. Den så kallade reavinstskatten har däremot beskrivits som en effektiv skatt, bland annat eftersom den beskattar faktisk vinst och inte ett uppskattat värde

²¹⁸ SOU 2024:29.

²¹⁹ Englund (2020), Bengtsson och Grander (2023).

²²⁰ Englund (2020).

²²¹ SOU 2022:14.

²²² Englund (2020).

²²³ SOU 2022:14.

på boendet. I dag är det även möjligt att göra räntefria uppskov på reavinstskatten vid försäljning av en bostad vilket gynnar hushållen på den ägda bostadsmarknaden och även förväntas leda till ett större rörlighet på bostadsmarknaden. År 2022 uppgick uppskoven till nästan 506 miljarder kronor.²²⁴

En annan del av penning- och skattepolitiken och mer specifikt kapitalbeskattningen som har pekats ut som en fördel på den ägda bostadsmarknaden är skattereduktionen för ränteutgifter (ränteavdragen). Enkelt uttryckt är ränteavdraget ett skatteavdrag för räntan som hushållen betalar på sina bolån och som sänker kostnaden för att låna. Fastighetsbeskattningen följer inte ränteutvecklingen men ränteavdraget gör det. Det innebär att ränteavdraget leder till en underbeskattning vid högre räntenivåer. Det betyder att när räntorna stiger så ökar även det belopp som låntagare kan dra av i skatt genom ränteavdraget. Eftersom fastighetsbeskattningen inte anpassas efter räntenivån innebär detta att bostadsägare med lån får en relativt sett lägre beskattning vid högre räntor. Det i sin tur gör att hushåll lånar mer samt kan och vill köpa dyrare bostäder. Det finns flera undantag i kapitalbeskattningen som generellt innebär en lägre skattesats på kapital. I praktiken innebär ränteavdraget att avdraget är högre än skatten för många med kapitalinkomster.²²⁵

Skattepolitiken gynnar även hushåll på den ägda bostadsmarknaden genom avdragsrätten för rottjänster, det så kallade ROT-avdraget.²²⁶ Under våren 2025 föreslog regeringen till exempel en tillfällig satsning på ROT-avdraget motsvarande minskade skatteintäkter med ungefär 4,35 miljarder.²²⁷ Hushåll som äger sin bostad kan vid renoveringar, underhåll, ombyggnation eller tilläggsbyggnation göra avdrag för arbetskostnaden. Det utgör en förmån för de på den ägda bostadsmarknaden, dels genom att privatpersoner kan öka värdet på sin bostad till ett reducerat pris, dels genom att de som äger en bostad kan köpa reparationstjänster billigare än ägaren av en hyresfastighet, vilket kan påverka hyresnivån för hyresgästen.²²⁸

Män har större inflytande på bostadsmarknaden

Forskning tyder på att kvinnors ägande är starkt förknippat med ekonomisk egenmakt, handlingsutrymme och ökat välbefinnande.²²⁹ På så vis kan jämställt ägande i sig bidra till kvinnors ekonomiska självständighet. Trots att fler kvinnor än män bor i bostadsrätt är dock kvinnor i lägre grad representerade inom bostadsrättsföreningars styrelser jämfört med män. På så vis får kvinnor som grupp begränsat inflytande över sin bostad och bostadsmarknaden. Män innehar dessutom oftare ordförandeposten. Andelen kvinnor bland styrelseledamöter är 40 procent och andelen bland ordförandeposter är 31 procent. Enligt Bolagsverkets statistik har andelen kvinnor ökat både bland ledamöterna och ordförandena. För 20 år sedan var andelen styrelseledamöter som var kvinnor 36 procent och andelen ordföranden som var kvinnor endast 10 procent. Dock har andelarna varit stabila runt 40 respektive 30 procent sedan 2016. I Norrbottens län finns högst andel kvinnor både bland ledamöterna och ordförandeposterna med 45 respektive 35 procent. Lägst andel kvinnor, både bland ledamöterna och ordförandena finns i Jämtlands län, med 31 respektive 21 procent kvinnor.²³⁰

²²⁴ SOU 2024:29.

²²⁵ SOU 2024:29., Finansinspektionen (2020).

²²⁶ Englund (2020)., Skatteverket (2024-01-09).

²²⁷ Prop.2024/25:156.

²²⁸ Englund (2020). Bengtsson och Grander (2023).

²²⁹ Agevall Gross, Eriksson, Holm, Nyman och Wemrell (2025).

²³⁰ Bolagsverket. Statistik över antalet kvinnor och män i bostadsrättsföreningars styrelser och statistik över könsfördelningen mellan ordföranden i bostadsrättsföreningar styrelser. År 2003–2025.

8. BOSTADSPOLITISKA RAMVERK OCH ANALYSER BEHÖVER ETT JÄMSTÄLLDHETSPERSPEKTIV

Statliga utredningar spelar en viktig roll för utvecklingen av bostadspolitiken. När jämställdhetsperspektivet inte beaktas finns en risk att bostadspolitiska beslut bidrar till att upprätthålla eller förstärka skillnader i livsvillkor mellan kvinnor och män. Vår genomgång av utredningar visar att analyser av konsekvensbedömningar för jämställdheten mellan kvinnor och män ofta saknas eller är otillräckliga. En mer systematisk och kunskapsbaserad analys av hur förslag påverkar olika grupper behövs för att politiska beslut ska leda till en jämställd bostadsmarknad som svarar mot samhällets samlade behov. Flera aktörer har efterfrågat ett omtag av bostadspolitiken med en tydlig och konkret målsättning. Vi menar att jämställdhetsperspektivet i ett sådant arbete behöver vara integrerat och centralt i utformningen av bostadspolitiken, givet politikens ambition att motverka jämställdhetsproblemen på bostadsmarknaden.

Statliga utredningar utgör en viktig del av bostadspolitiken

Bostadspolitiska statliga utredningar är en viktig del av bostadspolitiken. Flera av de utredningar som tillsatts de senaste åren har haft huvudsakligt fokus på att öka byggtakten. På senare år har dock en rad utredningar tillsatts med syftet att ta fram förslag för att förbättra hyresmarknadens funktion och för att lämna förslag för att fler ska äga sitt boende. Jämställdhetsmyndigheten har tittat på 32 statliga utredningar mellan åren 2014 och 2024 som bedömts ha relevans för uppdraget. I 22 av dessa hade ingen jämställdhetsanalys genomförts.²³¹ Andra aktörer har pekat på att bostadspolitiken är passiv.²³² Av utredningarna som vi har identifierat är det endast förslag från knappt ett tiotal utredningar som tagits vidare i lagstiftningsprocessen, vilket kan tolkas som ett uttryck för passivitet.

Fram till den 6 maj 2024 skulle statliga utredningar enligt Kommittéförordning (1998:1474) genomföra kostnadsberäkningar och andra konsekvensbeskrivningar enligt 15 § Om förslagen i ett betänkande har betydelse för [...] jämställdheten mellan kvinnor och män [...].²³³ I mars 2024 utfärdade regeringen förordning om ändring i kommittéförordningen (1998:1474) som bland annat innebar att den tidigare formuleringen enligt 15 § upphörde att gälla.²³⁴ Utredningar som tillsattes innan 6 maj 2024 ska dock fortfarande verka i enlighet med den äldre lydelsen, vilket innefattar de utredningar som identifierats som relevanta inom ramen för det här uppdraget.

Jämställdhetsperspektivet saknas i flera bostadspolitiska utredningar

I genomgången av relevanta statliga utredningar framkommer att det främst är i frågor med koppling till hyresmarknaden som utredaren bedömer att förslagen får konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män, och då positiva konsekvenser för kvinnor. På en övergripande nivå är det en rimlig utgångspunkt eftersom kvinnor på gruppnivå har större behov än män av en fungerande hyresmarknad. Genomgången visar vidare dock på avsaknad av systematik i utredningarna. I betänkandet *Från hyresrätt till äganderätt*

²³¹ Jämställdhetsmyndigheten (ALLM 2024/11).

²³² SOU 2022:14.

²³³ SFS 1998:1474.

²³⁴ SFS 2024:185.

föreslår utredaren bland annat sätt för hyresrätter att ombildas till äganderätter. Utredningen gör bedömningen att förslagen inte får olika effekter för kvinnor och män.²³⁵ Tre år senare i betänkandet *Stärkt ställning för hyresgäster* menar utredaren att förslagen som rör hyresmarknaden får tydliga effekter på jämställdheten mellan kvinnor och män, och hänvisar till att fler kvinnor än män bor i hyresrätter. Utredaren framhåller att kvinnor har sämre ekonomiska förutsättningar och lägger en högre andel av sin inkomst på boendekostnader, särskilt pensionärer och ensamstående kvinnor med barn, och därför skulle drabbas hårdare av sämre tillgänglighet till hyresrätter genom bland annat hyreshöjningar.²³⁶ Konsekvensen av bristen på systematik i jämställdhetsanalyserna blir i det här fallet att en utredning (*Från hyresrätt till äganderätt*) menar att minskad tillgång till hyresrätter inte påverkar jämställdheten samtidigt som en annan utredning (*Stärkt ställning för hyresgäster*) menar att ökad tillgång till hyresrätter är positivt för jämställdheten.

I utredningar som rör den ägda bostadsmarknaden gör utredarna mer sällan bedömningen att förslagen får konsekvenser för jämställdheten. På en övergripande nivå visar det på bristande kunskap om kvinnors och mäns ekonomiska förutsättningar. Till exempel görs bedömningen i betänkandet *Startlån till förstagångsköpare av bostad* att startlån för att komma in på bostadsmarknaden troligtvis gynnar män i högre utsträckning än kvinnor eftersom fler män än kvinnor kommer kvalificera sig för lånet. Samtidigt menar utredaren att förslagen inte påverkar de jämställdhetspolitiska målen eftersom målen inte har skrivningar gällande kvinnors och mäns boende eller ställning på bostadsmarknaden.²³⁷ I en utredning från 2024 som lämnat förslag som rör förändringar i villkor för bolån eller skatter görs bedömningen att förslagen inte påverkar jämställdheten mellan kvinnor och män. Bland annat menar utredaren för *Reglering av hushållens skulder* att förslagen om bland annat höjt bolånetak och sänkt amorteringskrav inte påverkar jämställdheten mellan kvinnor och män²³⁸, Trots att studier visar att bolånetak och amorteringskrav påverkar kvinnor och män olika. Det har till exempel tidigare konstaterats att det skärpta amorteringskravet har försvårat för kvinnor att ta sig in på den ägda bostadsmarknaden.²³⁹

Sammantaget visar otillräckliga och uteblivna jämställdhetsanalyser på bristfällig kunskap om vilka olika hinder som kvinnor och män möter på bostadsmarknaden och hur olika ekonomiska villkor och förutsättningar kvinnor och män har. För att avgöra om och hur bostadspolitiska förslag påverkar jämställdheten mellan kvinnor och män behövs analyser av olika grupper med hjälp av konsuppdelaad statistik samt andra relevanta statistiska skärningar som till exempel svensk och utländsk bakgrund, hushållstyp och ålder. När det inte görs finns en risk att bostadspolitiska förslag upprätthåller och befäster jämställdhetsproblem på bostadsmarknaden genom att inte relatera och analysera förslagen till olika grupperns olika förutsättningar och villkor.

Flera aktörer har pekat på att det krävs ett omtag av bostadspolitiken

Flera utredningar i närtid, exempelvis Produktivitetskommissionen och den bostadssociala utredningen, har påpekat att det saknas övergripande målsättningar för den svenska bostadspolitiken och att det krävs en aktiv bostadspolitik genom politiska åtgärder för en fungerande bostadsmarknad.

Enligt den bostadssociala utredningen behöver staten ta ett större ansvar och peka ut

²³⁵ SOU 2014:33.

²³⁶ SOU 2017:33.

²³⁷ SOU 2022:12.

²³⁸ SOU 2024:74.

²³⁹ Grander, Bohman och Murcková (2025).

viljeriktningen för bostadspolitiken för att hantera bostadsförsörjningen som den tvärssektoriella fråga det är. Utredningen menar att både passiv och aktiv bostadspolitik får konsekvenser för bostadsmarknadens funktionssätt och att statens styrning av bostadspolitiken under en längre tid har fått kritik för att vara passiv. Den lyfter bland annat frågan om ökad ekonomisk ojämlikhet, luckor i socialförsäkringen och den ekonomiska grundtryggheten. Utredningen lyfter också de strukturella problemen på bostadsmarknaden med stark prisutveckling på den ägda marknaden som resulterat i höga trösklar och hög skuldsättning bland hushållen. Enligt utredningen bör det bostadspolitiska fokuset framöver ligga i skärningspunkten mellan socialtjänstens arbete och den ordinarie bostadsmarknaden. Utredningen menar även att det finns ett ökat behov av selektiva inslag på bostadsmarknaden, som exempelvis reserverade bostäder till grupper som barnfamiljer eller trångbodda hushåll, samt ytterligare åtgärder som kan skapa en brygga mellan socialtjänstens insatser och den ordinarie bostadsmarknaden.²⁴⁰

Ett av Produktivitetskommissionens förslag i betänkandet från 2024 är att göra en översyn av bostadspolitiken med en tydlig och konkret målsättning som fokuserar på att förbättra förutsättningarna på marknaden för att öka takten i bostadsbyggandet. De föreslår även att en mål- och inriktningsproposition som tydliggör ambitioner och inriktningar för bostadsmarknaden beslutas snarast. Vidare skriver den att reformarbetet med bostadspolitiken bör inspireras av omfattningen av reformeringen av skattesystemet på 1990-talet. Enligt utredningen bör målsättningen för bostadspolitiken vara att skapa en bostadsmarknad med tillgängliga och prisvärda boenden.²⁴¹ I detta omtag av politiken menar Jämställdhetsmyndigheten att jämställdhetsperspektivet bör vara integrerat och centralt i utformningen, givet politikens ambition att motverka jämställdhetsproblemen på bostadsmarknaden.

Jämställdhetsperspektivet är centralt i frågor som rör bostadsmarknaden

Eftersom en bostad och ett hem är en förutsättning för alla livets skeenden påverkar bostadspolitiken människors livsvillkor i stort. På en bostadsmarknad där alla konkurrerar på samma villkor, oavsett individuella behov, får de med sämre ekonomiska förutsättningar en svårare situation än de med bättre ekonomi. Eftersom kvinnor är i majoritet i grupper med låga inkomster har kvinnor i högre utsträckning än män svårare att på egen hand efterfråga en bostad.

Könsmönster i samhället, som att kvinnor till exempel i genomsnitt förvärvsarbetar färre timmar än män, oftare har osäkra och tillfälliga anställningar, i högre utsträckning utsätts för mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer samt lägger mer tid på obetalt hem- och omsorgsarbete, gör att politiska förslag får olika konsekvenser för grupper av kvinnor och män. Att kvinnor fortfarande inte har samma möjligheter som män att forma samhället och sitt liv innebär att politiken måste fatta medvetna beslut för att inte förstärka jämställdhetsproblemen i samhället och motverka att kvinnor som grupp har mindre makt och sämre ekonomiska förutsättningar än män. För att göra det behövs relevanta kunskapsunderlag som visar på de faktiska utmaningar och problem som råder på bland annat bostadsmarknaden.

Bostadspolitiken och andra politikområden som påverkar möjligheterna och förutsättningar på bostadsmarknaden behöver jämställdhetsintegreras. Ett omtag eller reformering av bostadspolitiken behöver genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv för att inte återskapa och befästa strukturer som missgynnar grupper av kvinnor och män.

²⁴⁰ SOU 2022:14.

²⁴¹ SOU 2024:29.

Jämställdhetsanalyser behövs även i andra bostadspolitiska dokument

Förutom statliga utredningar fyller även andra analysunderlag, planerings- och styrdokument samt andra strategiska dokument en viktig roll i bostadsförsörjningen och utgör en del av bostadspolitiken. Exempel på sådana är regionala bostadsmarknadsanalyser, regional policy för bostadsförsörjning och kommunala handlingsplaner. Jämställdhetsperspektivet och jämställdhetsanalyser behöver genomsyra hela kedjan i de kunskapsunderlag som tas fram och i beslutsfattande på kommunal, regional och nationell nivå. Då ökar möjligheten att fatta träffsäkra beslut som speglar behoven på bostadsmarknaden och som kan bidra till ökad jämställdhet. Då återspeglas även syftet med att planera för bostadsförsörjning i högre utsträckning vilket enligt bostadsförsörjningslagen är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder.²⁴² Tidigare studier som analyserat och undersökt regional, nationell och internationell bostadspolitik pekar dock på att det finns en brist på fokus på könsskillnader liksom kvinnors och mäns olika förutsättningar på bostadsmarknaden. Bristerna finns trots att det finns väletablerad forskning som visar att boendemöjligheter, boendevägar och bostadsstöd samt effekter av dessa får olika konsekvenser för kvinnor och män.²⁴³ I en kunskapsöversikt om genusperspektiv på regionala utmaningar, regionalpolitik och demografisk utveckling konstateras det att regionala policyer ofta missar jämställdhetsperspektivet ”trots att rörelsemönster, utbildningsnivå, demografisk utveckling och arbetsmarknad är områden som i högsta grad är sammankopplade med kön”.²⁴⁴ Att jämställdhetsperspektivet saknas i hög utsträckning får konsekvenser för främst kvinnor på bostadsmarknaden och de grupper av kvinnor, exempelvis ensamstående kvinnor med barn, unga eller utrikes födda kvinnor, som vi omnämnt tidigare i rapporten.

Det finns ett behov av ett systematiskt jämställdhetsperspektiv i de regionala bostadsmarknadsanalyserna

Varje år genomförs regionala bostadsmarknadsanalyser. Syftet är att de ska utgöra regionalt underlag för kommuner och andra aktörer på bostadsmarknaden i arbetet med att planera för bostadsförsörjning och underlag för annat strategiskt arbete. Enligt förordning (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska länsstyrelserna årligen analysera bostadsmarknaden i länet i en skriftlig rapport. Rapporten lämnas därefter till Boverket. Boverket har i sin tur i uppdrag att sammanställa länsstyrelsernas rapporter till en. Det finns en stor variation avseende jämställdhetsanalyser i dessa rapporter. Det gör att det är svårt att avgöra huruvida länsstyrelsernas underlag speglar eventuella jämställdhetsproblem i länen. I Boverkets sammanställning av bostadsmarknadsanalyser från 2019 lyfter myndigheten till exempel att de regionala bostadsmarknadsanalyserna haft ett tydligare jämställdhetsperspektiv än föregående år och redovisar könsuppdelad statistik. Det i sin tur har lett till att länsstyrelserna presenterar och jämför förhållanden för kvinnor och män. De redovisar bland annat hur utbildningsnivå, inkomstnivå, arbetspendling och boendesituation ser olika ut mellan grupperna i länen.²⁴⁵ I Boverkets sammanställning från 2022 skriver däremot myndigheten att endast en del län har ett jämställdhetsperspektiv.²⁴⁶

²⁴² Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

²⁴³ Grander, Bohman och Murcková (2025).

²⁴⁴ Grip (2020) s.17.

²⁴⁵ Boverket (2019b).

²⁴⁶ Boverket (2022).

9. SLUTSATSER OCH DISKUSSION OM VÄGEN FRAMÅT

Analysen av bostadsmarknaden ur ett jämställdhetsperspektiv visar att inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män resulterar i skilda förutsättningar på bostadsmarknaden. Bostadsmarknaden är inte orsaken till den ekonomiska ojämställdheten, men förstärker den. Fler kvinnor än män är beroende av någon annans inkomst för sitt boende. Kvinnor är också i högre grad beroende av en fungerande hyresmarknad, som i dag kännetecknas av höga trösklar. Det finns en motsättning mellan jämställdhetspolitikens mål om ekonomisk självständighet och antagandet om tvåsamhet på bostadsmarknaden. För att förstå problemen på bostadsmarknaden krävs ett jämställdhetsperspektiv i bostadspolitik och ökad kunskap om mäns våld mot kvinnor. För att motverka ekonomisk ojämställdhet krävs strukturella och kompensatoriska åtgärder.

Bostadsmarknaden speglar och förstärker den ekonomiska ojämställdheten

Kvinnor och män har inte samma förutsättningar på bostadsmarknaden. Det grundar sig i inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män samt det faktum att kvinnor är i majoriteter i grupper med låga inkomster. Trots det kan vi konstatera att det finns små skillnader i hur kvinnor och män bor i Sverige. Det beror på att majoriteten bor med någon av annat kön. Ägandet av bostäder är det mest jämställda ägandet, vilket också det beror på att kvinnor och män äger sitt boende tillsammans. Vi kan dock konstatera att män äger sin bostad i större utsträckning än vad kvinnor gör och att ägandet blir mer ojämställt efter en separation.

Alla med låga inkomster har svårt att ta sig in på bostadsmarknaden och ojämlikhetsproblemen sätter ramarna för olika gruppers möjligheter på den svenska bostadsmarknaden. Vi konstaterar därför att ett intersektionellt angreppssätt blir extra viktigt när analyser av bostadsmarknaden ska göras. För att ta fram förslag på åtgärder behöver olika grupper av kvinnors och mäns behov tillgodoses. Bostadsförsörjning och bostadspolitik behöver därför ha ett jämställdhetsperspektiv.

Den svenska bostadsmarknaden kännetecknas av höga trösklar för både ägt och hyrt boende i form av hög prisutveckling, ökande hyror, långa kötider och tillträdeskrav. Det innebär att många har svårt att etablera sig både på den hyrda och den ägda bostadsmarknaden. Det råder en obalans mellan tillgängliga bostäder och efterfrågan på billiga bostäder. En stor del av befolkningen efterfrågar bostäder till rimlig hyra, vilket utgör en minskande del av bostadsbeståndet. Den stora konkurrensen om bostäder till lägre kostnader leder i dag till bland annat ökad trångboddhet, att unga bor kvar längre i föräldrahemmet, svårigheter att lämna en relation och hemlöshet bland grupper vars enda skäl till hemlöshet är låg inkomst.

Bostadspolitik är inte grunden till ojämställdheten, men den förstärker ekonomiska skillnader mellan kvinnor och män. Det beror i stor utsträckning på att ägandet av bostad har premierats under en lång tid. Det gynnar män i högre utsträckning än kvinnor. Kvinnor som grupp är i stället mer beroende av en fungerande hyresmarknad.

Ett centralt jämställdhetsproblem på bostadsmarknaden, som motverkar målet om ekonomisk jämställdhet, är kvinnors större beroende av någon annans inkomst för sitt boende. Det finns alltså en motsättning mellan bostadspolitik som till synes bygger på en tvåsamhetsnorm och jämställdhetspolitikens målsättning att alla individer ska vara ekonomiskt självständiga. Skillnaderna i boendeform mellan ensamstående kvinnor och män med barn är en tydlig indikation på ojämställda förutsättningar.

Foto: Mostphotos.

Den långsiktiga lösningen är att arbeta för ekonomisk jämställdhet

För att uppnå en jämställd bostadsmarknad behöver kvinnor och män ha samma förutsättningar och villkor att konkurrera på bostadsmarknaden. Eftersom möjligheten att efterfråga en bostad avgörs av ens ekonomiska förutsättningar behövs åtgärder för att motverka den ekonomiska ojämställdheten.

I uppdraget ingår att lämna förslag på informationsinsatser för minskad ekonomisk ojämställdhet. Vår bedömning är dock att behövs strukturella åtgärder för att nå ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män. Detta eftersom jämställdhetsproblemen på bostadsmarknaden inte grundar sig i informationsbrist utan i ekonomiska skillnader mellan kvinnor och män. Strukturella åtgärder innebär till exempel insatser för att motverka könssegregering och skapa en jämställd arbetsmarknad. Jämställdhetsmyndigheten har tidigare föreslagit åtgärder för att förbättra arbetsmiljön och arbetsvillkoren inom yrken där kvinnor är i majoritet och höja status och löner som prioriterade område.²⁴⁷ Gällande arbetsmiljön skiljer sig den fysiska, sociala och organisatoriska arbetsmiljön i yrken där kvinnor är i majoritet i stor utsträckning från yrken där män är i majoritet, vilket bland annat påverkar kvinnors och mäns hälsa på olika sätt.²⁴⁸ Kvinnor är sjukskrivna dubbelt så ofta som män, varav arbetsrelaterade besvär är huvudsaklig orsak. Det är även högre risk för långa sjukfall inom vård- och omsorgsyrken, där andelen kvinnor som arbetar uppgår till nästan 80 procent.²⁴⁹ Tidigare förslag från Jämställdhetsmyndigheten som vi menar fortsatt bör vara prioriterade handlar bland annat om att införa utökad tillsyn av aktiva åtgärder. För att förbättra arbetsvillkoren i yrken där kvinnor är i majoritet har Jämställdhetsmyndigheten tidigare poängterat betydelsen av att ge kommuner bättre förutsättningar att erbjuda sina anställda heltidstjänster och höjda löner.²⁵⁰

En annan aspekt som påverkar den ekonomiska jämställdheten och som också visat sig påverka kvinnors och mäns villkor på bostadsmarknaden handlar om det obetalda hem- och omsorgsarbetet, till exempel den ojämna fördelningen av föräldraledighet bland unga som framkommer i analysen. Därför lyfter vi tidigare åtgärdsförslag för att främja ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen, där vi bland annat föreslår ekonomiska incitament för föräldrar att dela lika på föräldrapenningen.²⁵¹

Andra viktiga områden som Jämställdhetsmyndigheten tidigare pekat ut rör kvinnors

²⁴⁷ Det rör exempelvis vård- och omsorgssektorn, utbildningssektorn samt hälso- och sjukvården, så kallade välfärdsyrken.

²⁴⁸ Jämställdhetsmyndigheten (2023:8).

²⁴⁹ Försäkringskassan (2025)., SCB. Anställda, antal efter Yrke (SSYK 2012), näringsgren SNI 2007, ålder och kön år 2023. Egna beräkningar yrkeskategorierna undersköterskor, vårdbiträden, skötare och personliga assistenter.

²⁵⁰ Jämställdhetsmyndigheten (2023:18).

²⁵¹ Jämställdhetsmyndigheten (2023:17).

delaktighet i näringsliv och företagande. I dag har kvinnor inte samma förutsättningar som män att starta, driva och äga företag. Vi har tidigare pekat på betydelsen av att offentliga företagsstöd i högre utsträckning än i dag tilldelas kvinnors företagande, bland annat genom att omfördela den offentliga företagsfinansieringen som den ser ut i dag, där en majoritet av medlen går till mäns företag. Ett exempel som vi tidigare lyft fram är att i högre utsträckning öppna upp de regionala företagsstöden för branscher där kvinnor är i majoritet för att bidra till ett breddat näringsliv i regionerna och till ett jämställt företagande.²⁵²

För att öka kvinnors inflytande på bostadsmarknaden krävs också ett aktivt arbete för att motverka könssegregeringen inom politiken, där kvinnors underrepresentation i frågor som rör boende och bostadsmarknad innebär begränsade möjligheter att vara med och forma samhället på lika villkor.

Det finns behov av ett samlat grepp kring uppföljning av kvinnors ägande

Analysen av ägande av bostäder är en central del för att kartlägga kvinnors och mäns förutsättningar på bostadsmarknaden. I ett större perspektiv utgör ägande på bostadsmarknaden dock bara en bråkdel av ägandet i stort. Det inkluderar förutom bostäder och andra fastigheter också ägande av företag, ägande av och avkastning på kapital samt fördelningen av ekonomiska resurser i samhället. Det ojämställda ägandet innebär flera jämställdhetsproblem som bidrar till att kvinnor har sämre ekonomisk självständighet än män. För att på lång sikt arbeta för ekonomisk jämställdhet menar vi att det krävs ett helhetsgrepp kring kvinnors och mäns ägande.

Ge lämplig myndighet i uppdrag att samordna myndigheters arbete med att ta fram statistik för analys av kvinnors ägande

I dag är arbetet med att följa och analysera kvinnors ägande fragmentiserat. Till exempel har Tillväxtverket i uppdrag att ta fram indikatorer för att följa kvinnors ägande kopplat till ägande av företag.²⁵³ Jämställdhetsmyndigheten menar att den samlade kompetensen som finns på olika myndigheter, som Statistikmyndigheten SCB och Finansinspektionen med flera, behöver samordnas. Detta för att på ett ändamålsenligt sätt ta fram metoder och indikatorer för att följa och analysera kvinnors och mäns ägande med ett helhetsperspektiv samt bidra till ett effektivt genomförande av politiken.

Det finns behov av att kompensera för den ojämställdhet som råder i dag

Det råder inga tvivel om att det behövs åtgärder på strukturnivå för att långsiktigt motverka den ekonomiska ojämställdheten i samhället. Det finns också stora behov av att på kort sikt kompensera för de ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män som råder i dag och som påverkar kvinnors och mäns möjligheter att konkurrera på bostadsmarknaden.

Agevall Gross, Eriksson, Holm, Nyman och Wemrell (2025) konstaterar i en underlagsrapport till det här uppdraget att våldsutsatta kvinnor möter komplexa svårigheter i sökandet efter stadigvarande boende, både på individ- och systemnivå. Ekonomisk utsatthet i kombination med bostadsbrist och höga krav för hyreskontrakt medför en särskild sårbarhet för våldsutsatta, vars bostadsbehov kan uppstå mycket akut. Framtvingade skulder och andra former av ekonomiskt våld, samt ekonomiska konsekvenser av våld, kan göra det svårt att etablera sig på bostadsmarknaden. Låg kreditvärdighet på grund av skulder eller

²⁵² Jämställdhetsmyndigheten (2024:4).

²⁵³ Regeringen (2024).

låg inkomst, exempelvis vid sjukskrivning på grund av våldet, utgör hinder både för att beviljas bolån och ingå hyreskontrakt. Samtidigt kan det finnas en hotbild som bidrar till särskilda krav på själva bostaden. Det finns också forskning som visar att hindren som våldsutsatta kvinnor möter i sökandet efter bostad är både fler och högre för kvinnor med låga inkomster, kvinnor med invandrarbakgrund och erfarenhet av migration, för äldre och unga kvinnor, personer med funktionsnedsättning och personer som identifierar sig som HBTQIA+. ²⁵⁴

Ett centralt instrument i den svenska bostadspolitiken är kompensatoriska insatser genom social- och familjepolitiken, där bostadsbidraget utgör ett av instrumenten. Det spelar en särskilt stor roll för ensamstående kvinnor med barn, vars möjligheter att bekosta en god bostad till sig och sina barn i många fall är små. Flera aktörer har pekat på behovet av ett reformerat bostadsbidrag. ²⁵⁵ Riksrevisionen konstaterar i sin senaste granskning av bidragets måluppfyllelse att bostadsbidragets bostadspolitiska måluppfyllelse har försämrats över tid eftersom bidraget inte hjälper mottagande hushåll att bli mindre trångbodda. Myndigheten konstaterar att detta hänger samman med att bostadsbidragsbeloppet inte följt med prisutvecklingen och att andelen hyresrätter i bostadsbeståndet har minskat. Riksrevisionen rekommenderar därför regeringen att se över bostadsbidragets utformning för att möjliggöra en bättre måluppfyllelse. ²⁵⁶ Jämställdhetsmyndigheten delar Riksrevisionens bedömning och konstaterar att det är viktigt att ett reformerat bostadsbidrag beaktar utvecklingen av den ekonomiska jämställdheten. Det är också viktigt att ett reformerat bostadsbidrag får så små negativa effekter som möjligt på arbetskraftsdeltagande och sysselsättning.

Inför åtgärder för att sänka trösklarna på hyresmarknaden

Analysen visar att det behövs åtgärder som riktar in sig på att öka kraven på fastighetsägare att lätta på tillträdeskraven. Fler anställnings- och inkomstformer behöver accepteras och trångbodda ensamstående föräldrar och kvinnor som utsätts för våld i nära relationer behöver beviljas förtur. Utöver det bör det ställas krav på fastighetsägare att öronmärka delar av beståndet av bostäder till utsatta grupper som våldsutsatta kvinnor och staten behöver underlätta nyproduktion av hyresrätter till rimlig hyra som helt eller delvis kan öronmärkas för personer i stort behov. ²⁵⁷

Stadigvarande boende för sårbara grupper och särskilt våldsutsatta kvinnor bör prioriteras

Våldsutsatta kvinnors tillgång till stadigvarande bostad försvåras av att det saknas nationella regelverk som ger våldsutsatta prioriterad tillgång till boende. Kommuner har utrymme att ge förtur eller andra typer av stöd till grupper med särskilda behov kopplade till bostad, exempelvis på grund av skyddsbehov eller ekonomisk utsatthet. Det främsta verktyget för detta är de kommunala bostadsbolagen. Detta sker dock i varierande och begränsad utsträckning. Endast vissa kommuner har utformat riktlinjer gällande hjälp till stadig bostad för våldsutsatta. ²⁵⁸ Staten bör ställa större krav i bostadsförsörjningslagen på kommunerna att tillhandahålla bostäder och stödprogram för personer som utsatts för våld i

²⁵⁴ Agevall Gross, Eriksson, Holm, Nyman och Wemrell (2025).

²⁵⁵ Se till exempel Hyresgästföreningen (2025)., Fastighetsägarna (2025-03-10).

²⁵⁶ Riksrevisionen (2024).

²⁵⁷ Grander, Bohman och Murcková (2025).

²⁵⁸ Agevall Gross, Eriksson, Holm, Nyman och Wemrell (2025).

nära relationer. Det bör tydligt framgå av lagen att kommuner ska tillhandahålla bostäder till våldsutsatta kvinnor. Staten behöver ta ansvar för att säkerställa finansieringen av bostäder och att sårbara grupper som våldsutsatta kvinnor kan bekosta en bostad här och nu.

Det är positivt att reglerna kring bodelning ses över

Konsekvenserna av att ha blivit utsatt för ekonomiskt våld i nära relationer kan försvåra möjligheterna att skaffa ett boende. Utsattheten för ekonomiskt våld riskerar att fortsätta även efter en separation. Genom att dra ut på tiden när det gäller skilsmässa och bodelning kan våldsutövaren ytterligare förvärra situationen. Att hindra och fördröja den ekonomiska upplösningen kan bland annat göra det svårt att hitta en ny bostad, särskilt för den ekonomiskt svagare parten. Jämställdhetsmyndigheten har tidigare föreslagit en översyn av befintliga regler kring skilsmässa och bodelning, i syfte att förhindra utdragna processer som bidrar till en fortsatt utsatthet för bland annat ekonomiskt våld.²⁵⁹ Jämställdhetsmyndigheten är därför mycket positiv till den utredning som tillsattes i november 2024 och som ska se över reglerna om bodelningsprocessen samt om betänketid i äktenskapsbalken.²⁶⁰

Politiken påverkar kvinnor och män olika

Det finns brist på systematik gällande jämställdhetsperspektiv inom såväl kommunal som regional och nationell bostadspolitik. Boendemöjligheter och boendevägar skiljer sig åt mellan kvinnor och män, samtidigt som bostadsstöd och effekter av politiken får olika konsekvenser för kvinnor och män. Kvinnor och män har olika förutsättningar på bostadsmarknaden, men ändå brister många statliga utredningar i sina jämställdhetsanalyser.

Vid sidan av bostadspolitiska reformer spelar finans- och penningpolitiken en avgörande roll för bostadsfrågan. Även finans- och penningpolitiken påverkar kvinnor och män på olika sätt, dels genom påverkan på kvinnors och mäns inkomster, dels genom påverkan på bostadsmarknaden. Idén om neutralitet mellan upplåtelseformer innebär att ingen upplåtelseform bör gynnas vad gäller finansiering och beskattning. Det kan ses som en grundförutsättning för en balans mellan hyrt och ägt boende och därmed en verklig tillgång till hyresbostäder. Efter en genomgång av de senaste tre decenniernas bostadspolitik konstaterar dock Grander, Bohman och Murcková (2025) att neutraliteten mellan upplåtelseformer har avvecklats i det tysta. Denna utveckling påverkar kvinnor och män på bostadsmarknaden på flera sätt. Den missgynnas hyresrätten, vilken spelar en central roll särskilt för kvinnors möjlighet att få en god bostad. Olika grupper av kvinnor, som ensamstående kvinnor med barn, utrikes födda, unga kvinnor och våldsutsatta kvinnor, är i särskilt stort behov av en fungerande hyresmarknad. Den förda politiken gör det också ekonomiskt fördelaktigt att äga sitt boende vilket i större utsträckning gynnar män.

Det sociala skyddsnätet och särskilt bostadsbidraget har försvagats, vilket påverkar bland andra ensamstående kvinnor med barn negativt. I dag går bostadsbidraget till knappt 171 000 hushåll, vilket motsvarar en fjärdedel av antalet 1995. Detta trots befolkningsökning och en dubbling av andelen hushåll med låg ekonomisk standard. Statens utgifter för bostadsbidraget i nominella tal har sjunkit från 7,5 miljarder 1997 till 3,6 miljarder 2003 och 4,9 miljarder 2023, vilket inkluderade ett tillfälliga tilläggsbidraget för barnfamiljer som avskaffas 2025.²⁶¹ Samtidigt har statens utgifter för olika skattereduktioner som gynnar ägt boende, till exempel ROT-avdraget, ökat.²⁶²

²⁵⁹ Jämställdhetsmyndigheten (2023:04).

²⁶⁰ Dir. 2024:107.

²⁶¹ Grander, Bohman och Murcková (2025).

²⁶² Prop.2024/25:156.

Bostadspolitiken behöver ett jämställdhetsperspektiv

Flera aktörer har pekat på att statens styrning av bostadspolitiken är passiv. Passiviteten handlar inte om avsaknad av statliga utredningar på området, utan om att förslagen i utredningarna sällan genomförs. Den bostadssociala utredningen pekar på att både passiv och aktiv bostadspolitik får konsekvenser för bostadsmarknadens funktionssätt. Utredningen menar att staten behöver ta ett större ansvar och peka ut viljeriktningen för bostadspolitiken för att hantera bostadsförsörjningen som den tvärsektoriella fråga den är.²⁶³ Ett av Produktivitetskommissionens förslag i betänkandet från 2024 är att göra en översyn av bostadspolitiken.²⁶⁴ I en eventuell sådan översyn av bostadspolitiken menar Jämställdhetsmyndigheten att jämställdhetsperspektivet bör vara integrerat och centralt i utformningen, givet att politikens ambition är att motverka jämställdhetsproblemen på bostadsmarknaden. Det behövs ett ökat fokus på strukturer som till synes är könsneutrala men som får effekter på jämställdheten.

Jämställdhetsintegrera bostadspolitiken

Jämställdhetsintegrering är regeringens primära strategi för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen, bland annat genom jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM). Vi menar att bostadspolitiken behöver jämställdhetsintegreras för att jämställdhetsperspektivet och jämställdhetsanalyser i större utsträckning ska finnas med i hela kedjan i kunskapsunderlag, analyser, utredningar, beslut och åtgärder. Det ökar möjligheten för mer träffsäkra åtgärder som speglar behoven på bostadsmarknaden och som kan bidra till ökad jämställdhet.

Ge myndigheter med verksamhet kopplad till bostadsmarknaden i uppdrag att jämställdhetsintegrera sin verksamhet

Ett sätt att arbeta för att jämställdhetsperspektivet ska finnas med i besluts- och kunskapsunderlag är att ge fler myndigheter med verksamhet kopplad till bostadsmarknaden tydliga uppdrag att jämställdhetsintegrera sin verksamhet. Jämställdhetsmyndigheten har tidigare konstaterat att myndigheter som ingår i JiM-arbetet uppnår resultat genom att bidra till ökad jämställdhet för sin målgrupp eller genom att skapa bättre förutsättningar för andra myndigheter eller aktörer att arbeta med jämställdhet. Vi har också konstaterat att jämställdhetsintegrering hos statliga myndigheter som producerar kunskap och beslutsunderlag ger ringar på vattnet. Detta genom att de hjälper andra aktörer att fatta beslut som främjar en samhällsutveckling mot de jämställdhetspolitiska målen.²⁶⁵ Boverket har till exempel i dag inget uppdrag om att jämställdhetsintegrera sin verksamhet. Boverket ska verka för kunskapsspridning inom sitt ansvarsområde och ger bland annat stöd till kommunerna i framtagande av handlingsplaner. Boverket följer och analyserar också utvecklingen på bostadsmarknaden kontinuerligt och ansvarar därigenom för flera kunskapsunderlag på området, bland annat bostadsmarknadsenkäten till kommuner. I alla dessa delar är ett jämställdhetsperspektiv och könsuppdelad statistik viktigt för att synliggöra jämställdheten på bostadsmarknaden.

²⁶³ SOU 2022:14.

²⁶⁴ SOU 2024:29.

²⁶⁵ Jämställdhetsmyndigheten (2025:15).

Flera luckor i statistiken kan fyllas

För att bostadspolitiken ska kunna jämställdhetsintegreras finns ett stort behov av könsuppdelad statistik. Vi konstaterar även att det behövs fler intersektionella analyser som tar hänsyn till bland annat kön, socioekonomi, familjesituation och etnisk bakgrund för att fullt ut förstå problemen på svensk bostadsmarknad. Viss statistik finns och kan könsuppdelas men vi har också identifierat luckor i statistiken. På flera områden har det dock presenterats utredningar som, om de genomförs, kan bidra till förbättrade möjligheter att analysera jämställdheten på bostadsmarknaden.

Luckorna i statistiken handlar bland annat om brister kopplade till ägande på bostadsmarknaden där statistiken är begränsad till ägande av småhus. I mars 2025 skickade regeringen ett utkast till lagrådsremiss som föreslår att ett register för bostadsrätter inrättas. I registret ska det bland annat finnas uppgifter om bostadsrättshavaren, bostadsrättsföreningen och pantsättningarna.²⁶⁶ Jämställdhetsmyndigheten menar att ett register för bostadsrätter skulle bidra till ökade möjligheter att analysera ägande på bostadsmarknaden ur ett jämställdhetsperspektiv. När denna statistik finns tillgänglig bör lämplig myndighet få i uppgift att publicera den könsuppdelad.

Luckorna i statistiken handlar också om uppgifter om hyresbostäder. Det saknas till exempel statistik om vem som står på kontraktet som förstahandshyresgäst. Tydligare register kan även bidra till mer korrekt myndighetsutövning samt bättre kontroll för fastighetsägare. Utredningen *Bättre information om hyresbostäder* föreslår bland annat att uppgifter om förstahandshyresgäst samlas i lägenhetsregistret och att användningsområdet för registret utökas samt att fler aktörer får tillgång till det.²⁶⁷ Jämställdhetsmyndigheten menar att den informationen utgör en viktig pusselbit i analysen av villkoren på bostadsmarknaden för kvinnor och män.

Ekonomiskt våld i nära relationer behöver uppmärksammas i högre utsträckning

Ekonomiskt våld har tills nyligen fått begränsad uppmärksamhet som en form av våld i nära relationer. Ekonomiskt våld kan, liksom ekonomiska konsekvenser av våld, förvärra kvinnors ekonomiska utsatthet, inte minst i relation till deras bostads- och arbetssituation. Jämställdhetsmyndigheten har tidigare pekat på att perspektivet med ekonomiskt våld i nära relationer bör ingå som en egen våldsform i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Riksrevisionen påpekar också behovet av ekonomiskt våld som egen våldsform enligt lag.²⁶⁸

Kunskapen om våld på bostadsmarknaden behöver öka

Det finns ett stort behov av mer kunskap och forskning om ekonomiskt våld i nära relationer och dess konsekvenser för bostads- och arbetsmarknadsetablering. Det är också viktigt att den kunskap som redan finns sprids till fler i samhället.

Ekonomiska våldshandlingar kan vara svåra att urskilja som sådana, både av utsatta och av yrkesverksamma. Ett exempel är att personer som kommer till myndigheter inte själva alltid är medvetna om att de har utsatts för ekonomiskt våld. Brist på kunskap om vilket stöd en våldsutsatt kvinna har rätt till, då den egna ekonomin är bristfällig, kan utgöra ett hinder för att lämna en våldsam relation. Bristande kunskap om ekonomi, som kan bero på att den våldsutövande partnern har kontrollerat pengarna, kan också vara en viktig faktor.

²⁶⁶ Regeringen (2025)

²⁶⁷ SOU 2023:65.

²⁶⁸ Jämställdhetsmyndigheten (2023:04)., Riksrevisionen (2025).

Jämställdhetsmyndigheten utreder möjligheten att ta fram målgruppsanpassade utbildningskampanjer

Vi har i vår analys identifierat att det mest prioriterade området för informationsinsatser är ekonomiskt våld i nära relationer och dess konsekvenser på bostadsmarknaden. Vi menar att det finns ett stort behov av informationsinsatser om ekonomiskt våld, riktade till både allmänheten och specifika målgrupper inom bland annat bank- och finanssektorn samt fastighetsägare inklusive allmännyttiga bolag. Jämställdhetsmyndigheten planerar därför att titta på möjligheterna att ta fram målgruppsanpassade utbildningskampanjer riktade dels till allmänheten, dels till specifika aktörer myndigheten identifierar som relevanta.

Ge Nationellt centrum för kvinnofrid i uppdrag att stärka perspektivet om ekonomiskt våld samt ekonomiskt våld kopplat till bostads- och arbetsmarknaden i sin utbildning till yrkesverksamma

Vi menar utöver riktade informationsinsatser även att kunskap om ekonomiskt våld i nära relationer behöver inkluderas i befintliga utbildningar och kanaler där kunskap om våld i nära relationer sprids. Ett specifikt exempel där perspektivet kan fördjupas är den utbildning för yrkesverksamma som Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) har tagit fram och ansvarar för. Vi föreslår därför att Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) får i uppdrag att stärka perspektivet ekonomiskt våld samt ekonomiskt våld kopplat till bostads- och arbetsmarknaden i sin utbildning till yrkesverksamma.

Jämställd tillgång till bostad kräver aktiv politik

Rätten till bostad är stadgad såväl i FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna som i svensk grundlag. Den svenska bostadspolitikens grundidé om neutralitet mellan upplåtelseformer ligger i linje med det, avseende syftet att politiken ska verka för att befolkningen ska ha reell tillgång till olika boendeformer. Premierandet av ägt boende framför hyrt boende under de senaste 25 åren, i kombination med ett minskat hyresbestånd, dyrare hyresrätter samt minskad effektivitet i statens omfördelande insatser, har dock gjort det svårt för Sverige att leva upp till allas rätt till en god bostad. Det motverkar även möjligheten att uppnå jämställdhet på bostadsmarknaden. Grupper med låga inkomster kommer att ha fortsatt svårt att etablera sig på både den hyrda och ägda marknaden och som tidigare konstaterats är kvinnor i majoritet i grupper med låga inkomster. En samhällsutveckling mot jämställdhet sker inte av sig själv. För att kvinnor och män ska ha likvärdiga möjligheter på bostadsmarknaden behövs aktiv politik. Den långa rad av år där politiska åtgärder för att uppnå ekonomisk jämställdhet har uteblivit behöver brytas. Först då kan jämställdhet och lika förutsättningar och villkor mellan kvinnor och män på bostadsmarknaden uppnås.

APPENDIX OM SAMVERKAN OCH UNDERLAG

I arbetet med att göra en analys av bostadsmarknaden och ta fram förslag på åtgärder för minskad ekonomisk jämställdhet har Jämställdhetsmyndigheten dels upphandlat två underlagsrapporter om situationen på bostadsmarknaden för kvinnor och män, dels fört dialog med en rad andra myndigheter samt organisationer och forskare. I detta appendix presenteras och sammanfattas underlagsrapporterna i korthet samt samverkan med andra aktörer.

Kunskap och erfarenheter från relevanta aktörer

Under våren 2024 bjöd Jämställdhetsmyndigheten in till flera rundabordssamtal med de myndigheter som Jämställdhetsmyndigheten enligt regleringsbrevet skulle inhämta synpunkter och erfarenheter från samt andra relevanta myndigheter, organisationer och samhällsaktörer. Dessa är:

Enligt regleringsbrev:

- Lantmäteriet
- Skatteverket
- Statistikmyndigheten SCB

Andra relevanta aktörer:

- Boverket
- Finansinspektionen (Fi)
- Hyresgästföreningen
- Kronofogden
- Länsstyrelsen Stockholm
- Länsstyrelsen Skåne
- Länsstyrelsen Västra Götaland
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)
- Riksbyggen
- Sveriges allmännytt
- Sveriges kommuner och regioner (SKR)
- Sveriges kvinnoorganisationer
- Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB)
- Swedbank

Utöver det har forskare bidragit med kunskap och insikter från forskningsfältet:

- Kristina Grange, professor vid institutionen för arkitektur och samhällsbyggnadsteknik. Chalmers tekniska högskola.
- Ylva Norén Bretzer, universitetslektor och biträdande professor på Förvaltningshögskolan. Göteborgs universitet
- Tobias Davidsson, universitetslektor på institutionen för socialt arbete. Göteborgs universitet.
- Carina Listerborn, lektor, professor samt vice föreståndare vid institutionen för urbana studier. Malmö universitet.
- Martin Grander, biträdande universitetslektor vid institutionen vid urbana studier. Malmö universitet.
- Susanne Stenbacka, biträdande professor på kulturgeografiska institutionen. Uppsala universitet.
- Monica Burman, Professor i rättsvetenskap, Enheten för polisiärt arbete, Umeå universitet.

Två underlagsrapporter som bidrar med ny kunskap om ekonomisk jämställdhet och kvinnors och mäns förutsättningar på bostadsmarknaden

Under 2024 upphandlade Jämställdhetsmyndigheten uppdragsforskning från Malmö universitet och Linnéuniversitetet med syftet att ta fram två underlagsrapporter inom ramen för uppdraget.

Kvinnors och mäns boendesituationer och ekonomisk jämställdhet

Den första underlagsrapporten *En jämställd spelplan? Kvinnors och mäns förutsättningar och boendevägar på den svenska bostadsmarknaden* har tagits fram på Institutionen för Urbana studier vid Malmö universitet under ledning av Martin Grander, docent i Urbana studier, tillsammans med Helena Boman, docent i nationalekonomi, och Lenka Murcková, fil. Mag. i Urban Business and Development. Vidare har Henrika Kangas, forskningsassistent, varit behjälplig att ta fram underlag till rapporten. Underlagsrapporten bidrar med ny kunskap om kvinnors och mäns boendemönster med koppling till utvecklingen av bostadspolitiken och den ekonomiska jämställdheten i Sverige.

Konsekvenser av ekonomiskt våld i nära relationer på bostads- och arbetsmarknaden

Den andra underlagsrapporten *Att hitta hem efter våldsutsatthet. Mäns ekonomiska våld mot kvinnor i nära relation och en ojämställd bostads- och arbetsmarknad* har tagits fram på Linnéuniversitetet under ledning av Lotta Gross, universitetslektor vid Institutionen för socialt arbete, tillsammans med Marie Eriksson, historiker och lektor vid Institutionen för socialt arbete, Maria Wemrell, docent i folkhälsovetenskap och lektor vid Institutionen för socialt arbete, Daniel Holm, universitetsadjunkt vid Institutionen för socialt arbete, och Rosita Nyman, doktorand vid Institutionen för socialt arbete. Underlagsrapporten beskriver kunskapsläget och konsekvenser av mäns ekonomiska våld i nära relationer på bostads- och arbetsmarknaden.

ENGLISH SUMMARY

In the Swedish Gender Equality Agency's 2024 letter of regulation, the agency was tasked with the assignment Economic Gender Equality in the Housing Market, aimed at analysing the housing market from a gender equality perspective and proposing information initiatives to counteract economic inequality. This report constitutes the agency's reporting on this assignment.

The analysis shows that women and men do not have the same conditions in the housing market, which is rooted in the income gap. Women are overrepresented in low-income groups, which means that, at a group level, they have a worse starting position in the housing market than men have at a group level. Despite income differences between women and men, there are small differences in how women and men live, which is because most people live with someone of a different gender. There are greater differences between how people with Swedish and foreign backgrounds live than there are between women and men. The most common form of housing for people with Swedish backgrounds is single-family houses, and for people with foreign backgrounds, rental accommodation.

One group where the differences between women and men are significant is single parents. Single mothers more often have the primary care responsibility and more frequently live in rented accommodation compared to single fathers who more often live in single-family houses. Single mothers also spend a larger proportion of their income on housing.

The housing market appears to be based on a two-person norm and the fact that women and men often live together risks hiding several gender equality problems in the housing market. Women have on average, lower incomes than men, even within the same household. This makes women more dependent on their partner for their housing situation than vice versa. This also makes it more difficult for women than men to separate from a partner.

In terms of men's violence against women and intimate partner violence, economic independence becomes crucial for the ability to escape violence. However, women experiencing violence are often economically vulnerable, partly because they are subjected to economic violence and partly because violence has economic consequences. The fact that women's housing situation is more often conditional than men's is also evident in that more women than men receive social benefits.

At a group level, women are more dependent on the rental market than men, which means that a functioning rental market is particularly important from a gender equality perspective. This is because women are overrepresented in low-income groups, more often than men have sole care and financial responsibility for children, are more likely than men to be subjected to men's violence in intimate relationships and are more vulnerable in the subletting market. However, the rental market is characterised by high thresholds. Many are instead directed to an expensive subletting market where the risk of being subjected to sexual harassment is greater for young women. Intimate partner violence is the most common cause of acute homelessness for women, and the lack of available rental properties causes long periods in women's shelters.

Young women and men face barriers in the housing market that relate to young people

often having weaker connection to the labour market and having had less time to save money or stand in housing queues compared to older age groups. Greater geographical mobility is often necessary to get a job. The greatest demand for labour is in larger cities, where competition for affordable housing is often very high. This leads to young people potentially getting caught in a vicious cycle that delays their economic independence. Young women more often have higher education than young men but have lower average working hours per week and more often work under insecure conditions with lower wages. This makes it more difficult for young women as a group to establish themselves in the housing markets on their own and reinforces dependence on a partner or parents.

The analysis of the distribution between women and men regarding ownership and property values shows that ownership in the housing market is more equal than ownership in general. This is largely because women and men often own single-family houses together. The vast majority of single-family houses are owned by two people, where each owner owns 50 percent of the house. However, men own their housing to a greater extent than women. Ownership in the housing market has become more equal. Since 2000, women's average assessed value for single-family houses has increased from 74 percent of men's to 92 percent. However, the differences in ownership between women and men increase upon divorce.

The fact that men's ownership increases with separations indicates that women have more difficulty bearing the costs of ownership alone. More men than women own a single-family house by themselves. Single women, and especially those with children, own their home to a lesser extent than the corresponding group of men. Foreign-born women and men are significantly underrepresented in ownership compared to domestically born women and men. But foreign-born women own a single-family house to a somewhat greater extent compared to foreign-born men.

There are large regional differences in the housing market, and the housing stock varies in different regions. The clearest pattern emerges between the metropolitan regions and the rest of the country. However, the differences in housing form between women and men are relatively small in different parts of the country. A more prominent regional difference concerns household types. For example, the proportion of cohabiting households is highest in Halland and lowest in Stockholm County. Jämtland has the largest proportion of single households, and being a single parent is most common in Stockholm. Women are generally more place-bound than men, partly due to a traditionally greater responsibility for unpaid domestic and care work. Due to men's higher wage levels and gender segregation in the labour market, it is more profitable for men to commute to work, which means that men have access to larger housing and labour markets than women. Women move more often than men because of a partner's work opportunities, despite this often resulting in worse economic outcomes for them.

Young women's and men's moving patterns differ. The group of young people is more strongly concentrated in the country's larger cities and urban areas. For young women, the concentration is even higher than for young men. This is because more women move to cities to study at university. This means that young men make up a larger proportion of young people who remain in rural areas.

The housing market is not the foundation of gender inequality, but it reinforces economic differences between women and men. This is partly because tax and monetary policy makes it economically advantageous to own one's home. Over time, the redistributive

effects of the tax system have decreased through several deviations from the principle of uniform taxation. The deviations instead reinforce the economic differences between women and men through lower taxes on assets that men have to a much greater extent than women. At the same time, the state's redistributive efforts, which women as a group generally benefit from to a greater extent, have decreased in importance.

Our analysis shows that a gender equality perspective is largely missing in government housing policy investigations and other housing policy documents. To determine if and how housing policy proposals affect gender equality between women and men, analyses of different groups are needed using gender-disaggregated statistics and other relevant statistical breakdowns such as Swedish and foreign background, household type, and age. When this is not done, there is a risk that housing policy proposals maintain and confirm gender equality problems in the housing market by not relating and analysing the proposals to different groups' conditions and circumstances.

Proposed measures in Brief

One of the most important conclusions in our analysis is that women and men need to have the same economic conditions to compete in the housing market. Since the ability to demand housing is determined by one's economic circumstances, structural measures are needed to counteract economic gender inequality. We also see a need for compensatory measures to counteract, in the short term, the gender equality problems that exist and are of a more urgent nature in the housing market.

We have previously noted that there is a great need for reforms to improve working conditions, work environment, and raise the status and wages in professions where women are in the majority. We believe it remains relevant to introduce expanded supervision of active measures. Also, strengthened opportunities for the Work Environment Authority to conduct equally effective work for a good work environment in professions where women are in the majority, in the same way as in professions where men are in the majority. To improve working conditions in professions where women are in the majority, we have also previously emphasised the importance of giving municipalities better conditions to offer their employees full-time positions and higher wages.

Another aspect that affects economic gender equality and has also been shown to particularly affect young women's and men's conditions in the housing market concerns the distribution of responsibility for children and family. We see a great need to introduce economic incentives for parents to share parental benefits equally according to the agency's previous proposal.

Other important areas for achieving economic gender equality, which the Gender Equality Agency has previously pointed out, are business promotion and business development. In the in-depth follow-up of economic gender equality from 2022, proposals are made on how state support can become more equal, and in the report "Regional Business Support and Women's Entrepreneurship", proposals are made on how regional business support can become more gender-equal.

The gender equality perspective and gender equality analyses need to permeate housing policy to a greater extent and should be included throughout the chain in knowledge bases, investigations, decisions, and measures. This increases the possibility of more accurate measures that reflect the needs in the housing market and can contribute to increased gender equality.

To achieve economic gender equality in the housing market, we propose the following measures:

- Assign an appropriate authority to coordinate agencies' work on producing statistics for the analysis of women's ownership. Agencies' work on producing statistics and indicators to monitor women's and men's ownership is currently fragmented and needs coordination.
- Introduce measures to lower the barriers to entry in the rental market. This includes, for example, easing landlords' admission requirements.
- Prioritise permanent housing for vulnerable groups, such as women exposed to violence.
- Gender mainstream housing policy. There needs to be an increased focus on structures that appear gender-neutral but result in different outcomes for women and men. Housing policy is such an example.
- Task agencies with activities linked to the housing market to gender mainstream their activities and the information produced.

The assignment includes proposing information initiatives for reduced economic gender inequality. There is a great need for more knowledge and research on economic violence in intimate relationships and its consequences for housing and labour market establishment. It is also important that the knowledge that already exists is spread to more people in society. People who are subjected to violence in intimate relationships ultimately risk their lives when they cannot quickly find housing or gain access to permanent housing. We therefore believe that information initiatives in this area are the highest priority. We have identified that more knowledge is needed among the general public, banks and financial institutions, insurance and real estate industries, as well as among many professionals. We therefore propose:

- The Swedish Gender Equality Agency is investigating the possibility of developing educational campaigns tailored to specific target groups.
- Task the National Centre for Knowledge on Men's Violence Against Women (NCK) with strengthening the perspective on economic violence and economic violence linked to the housing and labour market in their training for professionals.

REFERENSER

Agevall Gross, Eriksson, Holm, Nyman och Wemrell (2025) Att hitta hem efter våldsutsatthet. Mäns ekonomiska våld mot kvinnor i nära relation och en ojämställd bostads- och arbetsmarknad. Underlagsrapport 2025:2 till Jämställdhetsmyndigheten.

Allbright (2024) Allbrightrapporten september 2024: Kvinnorna spurtar mot målet.

Andersson (2021) Social capital and leaving the nest: Channels and housing tenures. Social Networks. Volume 65.

Arbetsförmedlingen (2024:6) Regionala utsikter. Uppdatering våren 2024. Utveckling på arbetsmarknaden 2024–2025. Arbetsförmedlingens analys 2024:6.

Arbetsförmedlingen (2025:1) Arbetsmarknadsläget i Sveriges län. Kvartal 4 2024. Arbetsförmedlingens analys 2025:1.

Bengtsson, Holdo och Holmqvist (red.) (2022) Allas rätt till bostad. Marknadens begränsningar och samhällets ansvar. 2022. Daidalos AB: Göteborg.

Bengtsson och Grander (2023) Bostadsfrågan som politik och intressekamp. (Första upplagan). Malmö: Egalité.

Blocket x Qasa (2025-01-21) Hyresrapporten från Blocket x Qasa. Hämtad 2025-02-19 från <https://support.bostad.blocket.se/hc/sv/articles/4410127579665-Hyresrapporten-fr%C3%A5n-Blocket-x-Qasa>

Boverket (2019a) Bostäder och platser för ungdomar. Lägesrapport till ungdomspolitiken. Rapport 2019:25.

Boverket (2019b) Sammanställning av länsstyrelsernas Regionala bostadsmarknadsanalyser 2019.

Boverket (2019-05-03). Urbanisering. Hämtad 2025-04-25 från <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/bostadsmarknad/bostadsforsorjning/flyttningar/urbanisering/>

Boverket (2020-11-30) Vem gör vad? Hämtad 2024-12-19 från <https://www.boverket.se/sv/kommunernas-bostadsforsorjning/vad-sager-lagen/vem-gor-vad/>

Boverket (2021) Risk för diskriminering och hinder för etablering på bostadsmarknaden. Rapport 2021:9.

Boverket (2022) Regionala bostadsmarknadsanalyser 2022. En sammanställning av länsstyrelsernas rapporter. Rapport 2022:17.

Boverket (2024-02-06) Regional planering – för en stärkt samordning. Hämtad 2024-12-19 från <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/regional-planering/>

Dir. 2024:107 Stärkt skydd för den som vill separera – nya regler om bodelning och betänketid.

Englund (2020) En ny bostadsbeskattning. SNS forskarrapport.

Ekonomifakta (2025-02-15) Bostadssituationen per kommun. Hämtad 2025-02-17 från https://www.ekonomifakta.se/sakomraden/makroekonomi/bostader/bostadssituation-per-kommun_1210824.html

Eurostat (2023-09-04). When do young Europeans leave their parental home? Hämtad 2025-03-31 från <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230904-1>

Fastighetsägarna (2025-03-10) Sex reformer för att modernisera bostadsbidraget. Hämtad 2025-05-24 från <https://www.fastighetsagarna.se/aktuellt/nyheter/2025/sverige/sex-reformer-for-att-modernisera-bostadsbidraget/>

Flage (2018) Ethnic and gender discrimination in the rental housing market: Evidence from a meta-analysis of correspondence tests, 2006–2017. Journal of Housing Economics, 41, 25.

Finansinspektionen (2019) Unga vuxnas ställning på bostadsmarknaden. FI-analys 19.

Finansinspektionen (2020) Ränteavdrag och hushållens lån. Fi-analys 25.

Finansinspektionen (2022) Den svenska bolånemarknaden 2021.

Finansinspektionen (2023) Konsumenternas ställning på bankmarknaden

Finansinspektionen (2024) Den svenska bolånemarknaden 2023.

Forte (2020) Hemlöshet. Forskning i korthet nr 14/20.

Försäkringskassan (2024-10-23) Allt färre får bostadsbidrag. Hämtad 2025-03-28 från <https://www.forsakringskassan.se/nyhetsarkiv/nyheter-press/2024-10-23-allt-farre-far-bostadsbidrag>

Försäkringskassan (2024-12-10) Hur många får bostadsbidrag? Hämtad 2025-03-28 från <https://www.forsakringskassan.se/statistik-och-analys/barn-och-familj/statistik-inom-området-barn-och-familj---bostadsbidrag/hur-manga-far-bostadsbidrag>

Försäkringskassan (2025) Analys av skillnader i nyttjande av sjukförsäkringen. Delrapport 4 – Slutredovisning.

Grander och Sjöland Kozlovic (2023) Tillträdeskrav i allmännyttan 2013–2022. Studier i boende och välfärd. Working Paper Series 23:3.

Grander (2020) Allmännyttan och jämlikheten: Svensk bostadspolitik vid vägskalet? Forskarrapport. SNS förlag.

Grander, Bohman och Murcková (2025) En jämställd spelplan? Kvinnors och mäns förutsättningar och boendevägar på den svenska bostadsmarknaden. Underlagsrapport 2025: xx till Jämställdhetsmyndigheten.

Grip (2020) Genusperspektiv på regionala utmaningar, regionalpolitik och demografisk utveckling i en nordisk kontext. En kunskapsöversikt. Göteborg: NIKK. s.17

Gunnarsson (2023) Kunskapsunderlag om frågor som rör skatter och jämställdhet. Underlagsrapport 2023:2 till Jämställdhetsmyndigheten.

Hyresgästföreningen (2025) Ett eget rum. Bostadsfrågan ur ett jämställdhetsperspektiv.

Hyresgästföreningen (2024) Hyresgästernas lägesrapport: Vintern 2024. Bostadsbidraget avskaffas, byggandet svänger nervöst.

Hyresgästföreningen (2023a) Unga vuxnas boende, Sverige 2023.

Hyresgästföreningen (2023b) Hyresgästernas lägesrapport: Vintern 2023. Vem vann och vem förlorade på den glödheta bostadsmarknaden?

Hyresgästföreningen (2022) Hyresgästerna 2022. Hushållens syn på sin ekonomi, trygghet & bostadspolitik.

HSB (2022) Bostadsbyggandets betydelse för unga vuxna. Nyproduktionen och unga vuxnas etablering på bostadsmarknaden.

Inspektionen för socialförsäkringen (2024) Efterkontroller inom bostadstillägg. En granskning av hur Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten arbetar för att minska felaktiga utbetalningar. Rapport 2024:14.

Jämställdhetsmyndigheten (2019:5). Ekonomisk jämställdhet för kvinnor med funktionsnedsättning. Kartläggning av utmaningar för att nå det andra jämställdhetspolitiska delmålet.

Jämställdhetsmyndigheten (2022:2) Ekonomisk jämställdhet. En uppföljning av senare års utveckling av det jämställdhetspolitiska delmålet. Rapport 2022:2.

Jämställdhetsmyndigheten (2022:10) Skyddade personuppgifter – oskyddade personer. Delredovisning av uppdraget att höja kunskapen om våldsutsatta personer som lever med skyddade personuppgifter med fokus på kvinnor och barn. Rapport 2022:10. Samt bilaga till rapporten: Intervjustudien 86 gömda kvinnor och deras 128 barn.

Jämställdhetsmyndigheten (2023:04) Att leva med skyddade personuppgifter – Behovet av samhällets långsiktiga stöd. Slutredovisning av uppdraget att höja kunskapen om våldsutsatta kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter. Rapport 2023:04.

Jämställdhetsmyndigheten (2023:8) Analys av den könssegregerade arbetsmarknaden. Förutsättningar för en bredare rekryteringsbas till välfärden. Underlagsrapport 2023:8.

Jämställdhetsmyndigheten (2023:11) Så ska fler välja jobb i välfärden. Förslag för att motverka könsbundna studie- och yrkesval. Rapport 2023:11.

Jämställdhetsmyndigheten (2023:16) Ogiltigt frånvaro för jämställdheten. En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämställd utbildning. Rapport 2023:16.

Jämställdhetsmyndigheten (2023:17) Livspusslet som inte går ihop. En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Rapport 2023:17.

Jämställdhetsmyndigheten (2023:18) Ojämn insatser för jämställdheten. En lägesbild över de sex jämställdhetspolitiska målen och styrningen för att nå dit. Rapport 2023:18.

Jämställdhetsmyndigheten (2024:14) Den lokala demokratin är inte jämställd. Slutredovisning av regeringsuppdraget Delaktighet och deltagande i den lokala demokratin. Rapport 2024:14.

Jämställdhetsmyndigheten (2024:4) Regionala företagsstöd och kvinnors företagande. Underlagsrapport 2024:4.

Jämställdhetsmyndigheten (2025:1) En tid av förväntan, väntan och osäkerhet. En analys av skillnader i unga kvinnors och mäns ekonomi. Jämställdhetsmyndigheten 2025:1.

Jämställdhetsmyndigheten (ALLM 2024/11). Jämställdhetsanalyser i statliga utredningar med relevans för bostadsmarknaden. Arbetsmaterial. Diarienummer 2024/11.

Jämställdhetsmyndigheten (2025:15) Resultatrapporten 2025. Jämställdhet som strategi för att hantera och förebygga vår tids samhällsutmaningar. 2025:15.

Kantar Public (2023) Livslång ekonomi 2.0. Fredrika Bremer-förbundet. Rapport.

Kefala (2023) Alienating housing experiences. Female sub-tenants in Stockholm, Sweden. Urban Matters Journal.

Kronofogden (2023). Vräkningar – utvecklingen sedan 2018. Korta analyser: Nr 2, 2023. Hämtad 2025-04-01 från <https://kronofogden.se/om-kronofogden/analyser/vrakningar---utvecklingen-sedan-2018>

Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

Listerborn (2021) The new housing precariat. The new housing precariat: experiences of precarious housing in Malmö, Sweden. Housing Studies vol 38, issue 7.

Länsförsäkringar (2021) Hur jämställd är bostadsmarknaden? Delrapport ur ”Hur hållbar är bostadsmarknaden?”.

Medlingsinstitutet (2024) Inkomstskillnaden mellan kvinnor och män 2022.

Molla, Rhawi, Lampi (2021) Name matters! The cost of having a foreign-sounding name in the Swedish private housing market.

MUCF (2025:1) En sammanfattande bild av Ungas levnadsvillkor i Sverige. Ung idag 2025:1.

MUCF (2025:2). En fördjupad bild av Ungas bostadssituation i Sverige. Ung idag 2025:2.

Nordax Bank (2024) Relationsrapporten 2024. Om vår relation till pengar, boende och varandra.

Nordens välfärdscenter (2020) Hemlöshet i Norden. Utveckling av nordisk bostadspolitik.

Ownershift (2021) Ägande i nöd och lust - En kartläggning av ägande i våra kärleksrelationer

Ownership (2022) Vem äger marken du går på? En kartläggning av kvinnors & mäns hus- och markägarande

Ownership (2025) När äger kvinnor och män lika mycket? Trendmätning av ägarande i Sverige.

Regeringen (2024-09-26) Åtgärder för en bättre bostadsförsörjning. Lagrådsremiss.

Regeringen (2024-11-12) Stärkt skydd för den som vill separera – nya regler om bodelning och betänketid. Dir 2024:107.

Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Jämställdhetsmyndigheten (A2024/00844).

Regeringskansliet (2024-08-29). Förlängning och nedtrappning av det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget. Promemoria. Socialdepartementet.

Regeringens proposition 2024/25:1. Budgetpropositionen för 2025.

Regeringens proposition 2024/25:156. Extra ändringsbudget för 2025 – Tillfälligt höjd subventionsgrad för rotavdraget.

Regeringen (2024) Uppdrag att främja kvinnors företagande. Regeringsbeslut KN2024/00614.

Regeringen (2025) Utkast till lagrådsremiss - Ett register för alla bostadsrätter

Riksrevisionen (2016) Mörkertal inom bostadstillägg. RIR 2019:22.

Riksrevisionen (2024) Bostadsbidragets målpuppfyllelse – trångboddhet och absolut fattigdom. RiR 2024:15.

Riksrevisionen (2025) Statens insatser mot ekonomiskt våld i nära relationer. RiR 2025:6.

SCB (2023) Flyttningar mellan län, varifrån och varthän. 2002–2021.

SCB (2024) Sysselsättningsprognosen 2024.

SBAB (2023-02-13) Problematiserad bostadsmarknad påverkar ungas livsval. Pressmeddelande. Hämtad 2025-03-31 från https://www.sbab.se/1/om_sbab/press/arkiv_publicering/pressmeddelande/2023-02-13_problematiserad_bostadsmarknad_paverkar_ungas_livsval.html

SBAB (2024-06-04). Stora löneskillnader gör det svårare för unga kvinnor att komma in på bostadsmarknaden. Hämtad 2025-03-31 från https://www.sbab.se/1/om_sbab/press/arkiv_publicering/pressmeddelande/2024-06-04_stora_loneskillnader_gor_det_svarare_for_unga_kvinnor_att_komma_in_pa_bostadsmarknaden.html

SBAB (2024-08-28). Tips om du planerar att separera. Hämtad 2025-03-31 från https://www.sbab.se/1/privat/tips_och_kunskap/nyheter/artiklar/2024-08-28_tips_om_du_planerar_att_separera.html

SCB (2025) Barns boende 2023. Barn som bor hos båda föräldrarna, ena föräldern eller växelvis. Barns levnadsförhållanden 2025:2.

SFS 1998:1474.

SFS 2024:185.

Skatteverket (2024-01-09). Så fungerar rotavdraget. Hämtad 2024-01-09 från <https://www.skatteverket.se/privat/fastigheterochbostad/rotarbeteochrutarbete/safungerarrotavdraget.4.5947400c11f47f7f9dd80004014.html>

Skr. 2016/17:10 Makt, mål och myndighet. Feministisk politik för en jämställd framtid.

Sjöland Kozlovic & Frisch (2021) Etableringshinder, diskriminering och missgynnande.

Socialstyrelsen (2024a). Individ- och familjeomsorg. Lägesrapport 2024.

Socialstyrelsen (2024b) *Kartläggning av hemlösheten 2023 – Personer i hemlöshet i behov av socialtjänsten*.

SOU 2014:33 Från hyresrätt till äganderätt. Betänkande av 2012 års ägarlägenhetsutredning.

SOU 2017:33. Stärkt ställning för hyresgäster. Betänkande av Hyresgästutredningen.

SOU 2019:65 Långtidsutredningen 2019. Huvudbetänkande. Huvudbetänkande av Långtidsutredningen 2019.

SOU 2021:101. Träffsäkert. Införande av månadsuppgifter i bostadsbidraget och underhållsstödet. Slutbetänkande av Utredning om bostadsbidrag och underhållsstöd – minskad skuldsättning och ökad träffsäkerhet (BUMS).

SOU 2022:12. Startlån till förstagångsköpare av bostad. Betänkande av utredningen om Förslag för att underlätta för förstagångsköpare på bostadsmarknaden.

SOU 2022:14. Sänk tröskeln till en god bostad. Betänkande av utredningen om en socialt hållbar bostadsförsörjning.

SOU 2023:65. Bättre information om hyresbostäder. Kartläggning av andrahandsmarknaden och ett förbättrat lägenhetsregister. Betänkande av Utredningen om ordning och reda på hyresbostadsmarknaden.

SOU 2024:29. Goda möjligheter till ökat välbefinnande. Delbetänkande av Produktivitetskommissionen.

SOU 2024:62. En förbättrad modell för presumtionshyra. Delbetänkande av Utredningen om enklare privatuthyrning och ändringar av presumtionshyror.

SOU 2024:71. Reglering av hushållens skulder. Betänkande av Kommittén om översyn av låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder.

SOU 2025:53. Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper. Betänkande av Kommittén om kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd.

Statskontoret (2019) Utvärdering av regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i myndigheter. Slutrapport 2019:14.

Svenska bankföreningen (2023) Bolånemarknaden i Sverige.

Sveriges Allmännyttas bostadssociala ansvar – Sammanställning av årets enkät 2023.

Sveriges Allmännyttas bostadssociala ansvar – Sammanställning av årets enkät 2024.

SFS (2023) SFS Bostadsrapport 2023.

SFS (2024) SFS Bostadsrapport 2024.

Sveriges Allmännyttas bostadssociala ansvar (2024-03-21) Kort kötid till nybyggda lägenheter i hela landet. Hämtad 2025-04-23 från <https://www.sverigesallmannnytta.se/kort-kotid-till-nybyggda-lagenheter-i-hela-landet/>

Swedbank (2023) Ekonomin, livet och framtiden. Swedbanks rapport om ungas ekonomi och livsval.

Tillväxtanalys (2024) Working from home, commuting distances and regional labour market expansion after the pandemic. WP 2024:04.

Tillväxtanalys (2020) Pendling, urbana lönepremier och regionala spridningseffekter. PM 2020:21.

Tranöy, Stamsö och Hjertaker (2020). Equality as a driver of inequality? Universalistic welfare, generalised creditworthiness and financialised housing markets. West European Politics. Volume 43, issue 2.

Wilhelmsson (2024) Housing Choices of Young Adults in Sweden. Real Estate 2024, 1(1).

Jämställdhetsmyndigheten | Vikingsgatan 3, 411 04 Göteborg
031-392 90 00 | info@jamstalldhetsmyndigheten.se | jamstalldhetsmyndigheten.se